

EL TREBALL SOCIAL EN UN TEMPS DE CRISI:

EL PRAT DE LLOBREGAT 1984.

Fundació Jaume Bofill

Raimon BONAL

Joan COSTA

Barcelona, maig de 1984

INTRODUCCIÓ	5
I.- LA POBLACIÓ DEL PRAT DE LLOBREGAT	7
1.- Els components demogràfics bàsics: població per sexe, edat i estat civil	7
2.- Els aspectes migratoris	14
2.1.- La naturalesa de la població	14
2.2.- La població del Prat segons l'any d'arribada al Municipi i a Catalunya	16
3.- La població activa	21
3.1.- L'activitat principal de la població	22
3.2.- La situació laboral	23
3.3.- La relació amb l'activitat	23
3.4.- El mitjà de transport	28
4.- La població activa	30
5.- D'alguns aspectes culturals de la població del Prat de Llobregat	31
5.1.- Els nivells d'estudis assolits per la població	32
5.2.- El coneixement de la llengua catalana	32
6.- Conclusions i visió de conjunt	36
II.- ALGUNES QÜESTIONS CONCRETES I PUNTUALS	38
1.- La qüestió socio-laboral	38
1.1.- El nombre d'aturats	38
1.2.- L'atur i la seva distribució per grups d'edat i sexe ..	39
1.3.- L'atur subvencionat	43
1.4.- L'atur per sectors d'activitat econòmica	45
1.5.- L'atur en els diferents grups professionals	48
2.- La vivenda	50
2.1.- L'actual parc d'habitatge	50
2.2.- Característiques i problemes de l'habitatge	52
3.- Els problemes de salut	55
3.1.- La població de disminuïts físics, psíquics i sensorials del Prat de Llobregat	55
3.2.- La distribució de la disminució per districtes	55
3.3.- Els components demogràfics: sexe, edat, origen i estat civil	55
3.4.- Tipus de disminució	57

3.4.1.- Tipus de disminució i districtes de residència	57
3.4.2.- Tipus de disminució i edat	58
Apèndix: identificació de les disminucions	58
4.- La qualitat de vida i la realitat social dels disminuïts	59
4.1.- Els nivells d'instrucció	59
4.2.- La situació laboral	59
4.3.- L'activitat principal	60
Apèndix 1: relació de les escoles a què acudeixen	61
Apèndix 2: relació de les feines citades	61
4.4.- El mitjà de transport emprat	61
III.- LES PERMANÈNCIES DELS TREBALLADORS SOCIALS	63
1.- Visió global i quantitativa de les permanències	64
2.- Característiques de les famílies ateses	66
3.- Aproximació a la situació econòmica de les famílies ateses	70
4.- Algunes característiques socio-culturals	74
5.- Dues d'üestions puntuals	76
6.- Motius de la demanda	77
Conclusions	80
IV.- LA INFANCIA I ADOLESCÈNCIA AL PRAT DE LLOBREGAT	81
Introducció	81
1.- La població infantil i adolescent al Prat de Llobregat	82
2.- La situació escolar al Prat de Llobregat	84
2.1.- La ubicació dels centres	84
2.2.- El nivell de pre-escolar: alumnes i aspectes qualitatius globals	88
2.3.- El nivell d'Educació General Bàsica	91
2.4.- L'ensenyament professional al Prat de Llobregat	94
2.5.- Els estudis de batxillerat	98
2.6.- L'ensenyament especial	99
2.7.- Visió de conjunt. Generalitzacions	99
3.- La població escolar i la salut	100
3.1.- El servei de Psiquiatria i Psicologia Infantil	102
3.2.- L'equip d'educadors al carrer de Sant Cosme	103
3.3.- El centre de Salut escolar	104
3.4.- L'equip psicopedagògic	105

3.5.- El gabinet de psicologia infantil	106
3.6.- L'equip social de base de Sant Cosme	107
3.7.- El servei d'ajuda a domicili	108
3.8.- El projecte de creació d'un Centre Obert	109
3.9.- Visió de conjunt	110
4.- Els equipaments existents per als infants	111
4.1.- Les entitats culturals o de lleure instructiu	112
4.1.1.1.- El Casal Municipal de Cultura	112
4.1.2.- El Casal de joventut	112
4.1.3.- El grup de teatre Kaddish	114
4.1.4.- L'escola municipal de dibuix	116
4.1.5.- Els esplais i la política del temps lliure	116
4.1.6.- Els agrupaments escoltes	117
4.1.6.1.- A.E. Anton Vila	117
4.1.6.2.- A.E. Conxita Busquets	118
4.1.7.- El Grup d'Estudis Prat	118
4.1.8.- Els Amics del Prat	119
4.1.9.- La Unió Excursionista de Catalunya	121
4.1.10.- La Casa de Aragón	121
4.1.11.- La Asociación de los Amigos de España	122
4.1.12.- L'Agrupació coral "Lo Llobregat de les Flors"	122
4.2.- Les entitats exportives	123
4.2.1.- L'esport municipal	123
4.2.2.- Club baloncesto Prat	124
4.2.3.- L'agrupació ciclista Prat	125
4.2.4.- Centre de Promoció esportiva del Prat	125
4.2.5.- Grup cultural-recreatiu La Seda	126
4.2.6.- Els equips de futbol	127
4.2.7.- Grup cultural i recreatiu Gyanenka, S.A.	128
5.- Conclusions generals	129
V.- LA TERCERA EDAT AL PRAT DE LLOBREGAT	132
1.- La població de 65 anys i més al Prat de Llobregat	132
2.- Els més necessitats d'entre la població anciana	132
2.1.- Les característiques demogràfiques	132
2.2.- Els aspectes de salut	134
2.3.- La qualitat de vida	135

2.4.- Les demandes explicitades	137
3.- Els serveis per a tercera edat	137
4.- Conclusions generals	138
VI.- CONCLUSIONS	140

INTRODUCCIO

No és pas la primera vegada que des de la Fundació Jaume Bofill ens ocupem del Prat de Llobregat. Serà molt difícil oblidar la presentació de l'estudi "El problema de la delinqüència al barri de Sant Cosme del Prat de Llobregat". Era el 23 de febrer a l'hora que tot l'Estat estava pendent de com acabaria l'ocupació del Congrés de Diputats.

Tant una cosa com l'altra han passat i creiem també que tant l'una com l'altra han deixat les seves senyals. Ningú no dubta que l'ocupació del Congrés de Diputats va deixar la seva senyal en el posterior desenvolupament polític del nostre país, i nosaltres tampoc no dubtem que l'estudi del problema de la delinqüència en el barri de Sant Cosme va deixar la seva marca en el posterior desenvolupament del treball i acció social en aquest barri.

Tot això ja forma part de la història, però precisament per això forma part de la nostra memòria col·lectiva.

En aquell moment, eren els inicis dels Ajuntaments democràtics, la problemàtica social que un municipi com el Prat patia era tan complexa i diversificada que urgia posar l'atenció en qüestions i llocs concrets, tenint sempre un ordre prioritari segons la gravetat i les dimensions del problema. El barri de Sant Cosme i la conducta dels adolescents i joves van acaparar, en aquell moment, l'atenció de les entitats i associacions del barri. Fruit d'això va ser la demanda de l'estudi citat, per part de la Coordinadora de Reinserció Social de Sant Cosme.

En un segon moment i coincidint amb l'inici dels segons consistoris sorgits d'unes eleccions, la demanda provenia de la Regidoria de Sanitat i Serveis Socials que creia urgent i necessari tenir coneixement de quina era la situació tant a nivell dels Serveis Socials posats en funcionament pel consistori, com de problemes concrets referits a uns sectors de població concrets.

Els motius d'aquesta demanda, no eren altres que disposar d'uns coneixements i d'uns criteris que permetessin una planificació més realista del treball social i una coordinació dels serveis per a una millor operativitat i eficàcia.

Ningú no dubta, avui dia, que l'eficàcia dels Serveis Socials passa per les Administracions Municipals. És en el poble, barri o ciutat que el ciutadà pateix les deficiències, les dificultats, les carències d'uns equipaments, d'uns serveis del tot necessaris per a una millor qualitat de vida. Lògicament és a partir del poble, barri o ciutat que aquests problemes han de trobar solució i no a partir d'altres instàncies desconnectades d'aquesta realitat con-

creta que afecta la vida quotidiana dels veïns. La descentralització dels Serveis Socials i la potenciació de l'autonomia municipal al respecte, és cada dia més urgent.

Cada dia són més els municipis que prenen consciència de la importància que té en la política municipal una bona planificació de Serveis Socials. Són molts els ajuntaments de Catalunya que han contractat els Serveis d'algun o d'alguns professionals.

En uns moments crítics com els que estem vivint, en què l'element que permetia un cert nivell de vida, el treball, està fallant, les situacions problemàtiques i les necessitats de tot ordre augmenten; la primera instància que acusa les conseqüències de tot això és l'Ajuntament. Per altra part, la complexitat de la problemàtica social d'avui dia, rebutja solucions improvisades aptes només per atendre problemes individuals i puntuals. És necessària una visió més global del context, de l'entorn familiar, social i urbà on aquests problemes se situen.

Ha estat la nostra intenció assolir els objectius que la demanda de l'Ajuntament del Prat proposa: elaborar uns instruments de treball aptes per a la planificació dels Serveis Socials. Ho hem intentat en base a l'ordenació i sistematització d'un cúmul de dades i d'informació existent, fruit de tot un treball ja realitzat. L'estudi té uns eixos molt clars: en primer lloc una visió de la població del Prat de Llobregat i de les seves característiques tenint en compte la ubicació en el territori i en segon lloc una anàlisi tant de problemes concrets (situació socio-laboral, vivenda i aspectes sanitaris) com d'uns col·lectius també concrets (infància i adolescència per una part i els vells per l'altra).

Voldríem que la planificació i el funcionament, en un futur, dels Serveis Socials de l'Ajuntament del Prat, fossin la prova més evident de la utilitat d'aquest estudi.

I.- LA POBLACIÓ DEL PRAT DE LLOBREGAT

L'estudi de les variables utilitzades per a intentar definir i conèixer quina és la població del Prat, l'hem dut a terme quantificant, en primer lloc, aquestes variables sobre la població total del Prat i posteriorment hem fet la divisió segons les unitats administratives de districte i, finalment, ens ha semblat interessant comparar les xifres del total del Prat amb les del conjunt de la subàrea 1, de la qual forma part el nostre municipi, juntament amb els de Castelldefels, Gavà, Sant Boi, Sant Climent i Viladecans.

La nostra font informativa general és la de la CORPORACIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA, Dades estadístiques del Padró de 1981 dels municipis de la Corporació Metropolitana de Barcelona, en els seus dos volums: I.- Valoració general dels resultats. Llistats per subàrees i municipis i II.- Llistats per municipis i districtes.

Aquesta informació serà completada per dades secundàries obtingudes directament de determinats buidatges fets al mateix Prat de Llobregat sobre alguns aspectes que queden particularment incomplets a la informació general suara dita. Oportunament, farem al·lusió a cadascuna de les diverses fonts.

1.- Els components demogràfics bàsics: població per sexe, edat i estat civil.

Sobre un total de població de 60.419 habitants, hi ha un 50,6% d'homes i un 49,3% de dones. Aquests percentatges, com es pot observar en el quadre 1 de la plana següent, es mantenen més o menys iguals a tots els districtes i també a la Subàrea 1.

El Prat té una superfície de 3.223 ha. i el 1975 tenia una superfície d'ús residencial de 157 ha. i el curiós és que en aquella data la densitat neta d'habitants per ha. de sòl d'ús residencial es situava justament a la mitja del total de la Corporació Metropolitana de Barcelona, és a dir, als 325 habitants/ha.

Entre el 1976 i el 1981 el Prat ha incrementat la seva població en un 13,3% i res ens fa sospitar que hi hagi hagut un increment en intensificació de la seva densitat. Amb tot, els increments de la població del Prat queden en evidència en la distribució comparada següent:

	<u>1950-1960</u>	<u>1960-1970</u>	<u>1970-1975</u>	<u>1975-1981</u>
El Prat	3,4%	9,9%	7,-%	3,4%
C.M.B.	2,5%	3,2%	1,9%	8,8%

Quadre 1

Població segons sexe i estat civil

	SOLTERS %		CASATS %		VIDUS %		DIVORCIATS%		TOTAL REL. %		TOTAL ABSOLUT DE POBLACIÓ
	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D	
D. I	46,3	40,9	50,7	48,7	2,3	9,3	0,5	0,9	49,3	50,6	9.067
D. II	49,6	41,9	48,6	50,0	1,2	7,0	0,4	0,8	50,6	49,3	12.417
D. III	47,7	42,2	50,3	51,3	1,4	5,8	0,4	0,5	50,8	49,1	15.005
D. IV	57,2	49,5	40,4	41,8	1,3	7,3	0,8	1,2	50,7	49,2	10.461
D. V	49,6	43,5	48,6	50,2	1,3	5,6	0,4	0,5	51,1	48,8	13.469
TOTAL Pract	50,0	43,5	47,9	48,8	1,4	6,8	0,5	0,8	50,6	49,3	60.419
TOTAL Ab..	15.296	12.987	14.675	14.557	458	2.045	160	241	30.589	29.830	-----
Subàrea 1	49,5	43,3	47,8	48,4	1,4	6,7	0,5	0,7	50,4	49,5	237.107

Segons la distribució precedent, en contrast amb la globalitat de la Corporació Metropolitana de Barcelona, hom s'adona que el creixement fort del Prat de Llobregat s'opera en l'interval que va del 1960 al 1975 i això, malgrat que al llarg de tota la seqüència considerada, l'increment del Prat és sensiblement superior al de la Corporació.

D'un estudi realitzat per nosaltres mateixos el febrer del 1981 sobre Sant Cosme del Prat de Llobregat, notàvem aleshores la gran transcendència de l'ocupació dels habitatges de Sant Cosme (l'actual Districte IV) a l'embalum global de l'increment del Prat de Llobregat. Reproduïm la distribució que del 1960 al 1977 s'observa en el creixement del Prat de Llobregat i de la incidència particular que té l'ocupació del barri de Sant Cosme (1):

<u>Anys</u>	<u>Habitants Prat</u>	<u>% immigració/població</u>
1960	14.131	1,7
1961	15.004	3,8
1962	16.021	5,9 // (assentament en barraques de
1963	17.118	6,5 // les víctimes de les inunda-
1964	18.439	6,2 / cions)
1965	20.286	2,2
1966	21.955	4,9
1967	25.544	9,9
1968	27.928	5,4
1969	33.659	16,1 (ocupació de 1.500 habitatges
1970	36.363	4,5 de Sant Cosme)
1971	38.036	2,5
1972	42.026	5,1
1973	45.128	3,8 / (ocupació de 312 habitatges de
1974	48.918	5,9 / Sant Cosme per membres de la
1975	51.017	3,- Guàrdia Civil)
1976	52.461	1,6
1977	55.862	5,- (adjudicació definitiva d'ha- bitacles a Sant Cosme)

En aquests darrers anys, l'increment demogràfic del Prat de Llobregat balla una mica al so de les ocupacions dels habitatges de Sant Cosme i a l'esquena de la misèria moral i humana que havien aportat els esdeveniments extraordinaris de les inundacions del 1962.

Tornant al quadre 1 que havíem començat de comentar, notem que al districte IV s'hi destaquen ja unes diferències notables tant pel que es refereix als homes solters (57,2% per damunt del 50% de la totalitat del Prat) com a les dones solteres (49,5% per damunt del 43,5% del municipi). Aquí se'ns inicia ja la configuració d'un perfil demogràfic d'aquest districte

(1) Joan COSTA i Raimon BONAL, El problema de la delinqüència al barri de Sant Cosme del Prat de Llobregat, Fundació Jaume Bofill, Barcelona 1981, p. 24.

que es presenta amb unes diferències notables respecte a la resta de la població. Aquell balanç favorable a les persones solteres és en detriment de la població casada i tant pot ésser per l'abundància d'una població jove com per un retardament o allunyament de la recerca d'una independència dels pares en una situació econòmica eventualment desfavorable; hipòtesis que caldrà verificar posteriorment amb l'ajuda de la informació que tenim a l'abast.

Per tal de poder respondre adequadament a la hipòtesi suara formulada, el quadre 2 de la plana següent ens dóna una aproximació a la resposta d'aquell interrogant: el districte IV del Prat de Llobregat marca unes notables diferenciacions favorables a la població jove que arriba fins els 29 anys.

Efectivament, la diferència favorable a la joventut entre 0 i 14 anys és de 3 punts en els homes i de 4 punts a les dones i a l'interval entre 15 i 29 anys és de 4 punts en els homes i de 0,3 punts a les dones.

Una primera aproximació de resposta, doncs, per que fa a l'escreix de persones solteres al districte IV del Prat de Llobregat (el barri de Sant Cosme) és la sobreabundància relativa i notòria de persones joves (de 0 a 29 anys pels homes és de 7 punts i per les dones és de 4,3 punts). Sembla, doncs, que tenim ja una primera explicació sobre aquelles diferències en l'estat civil.

De l'atenta lectura del quadre 1, encara podem afirmar una altra singularitat diferencial: és la que correspon al districte I per la sobreabundància de persones que tenen un estat civil diferent del de la solteria i al districte III per aquests estats civils pertocant únicament als homes.

La dada presenta una correlació estreta amb el quadre 2 on es contempla l'escreix relatiu de persones de més de 30 anys en aquests districtes. La relació a què fem referència és la següent:

Quadre 2

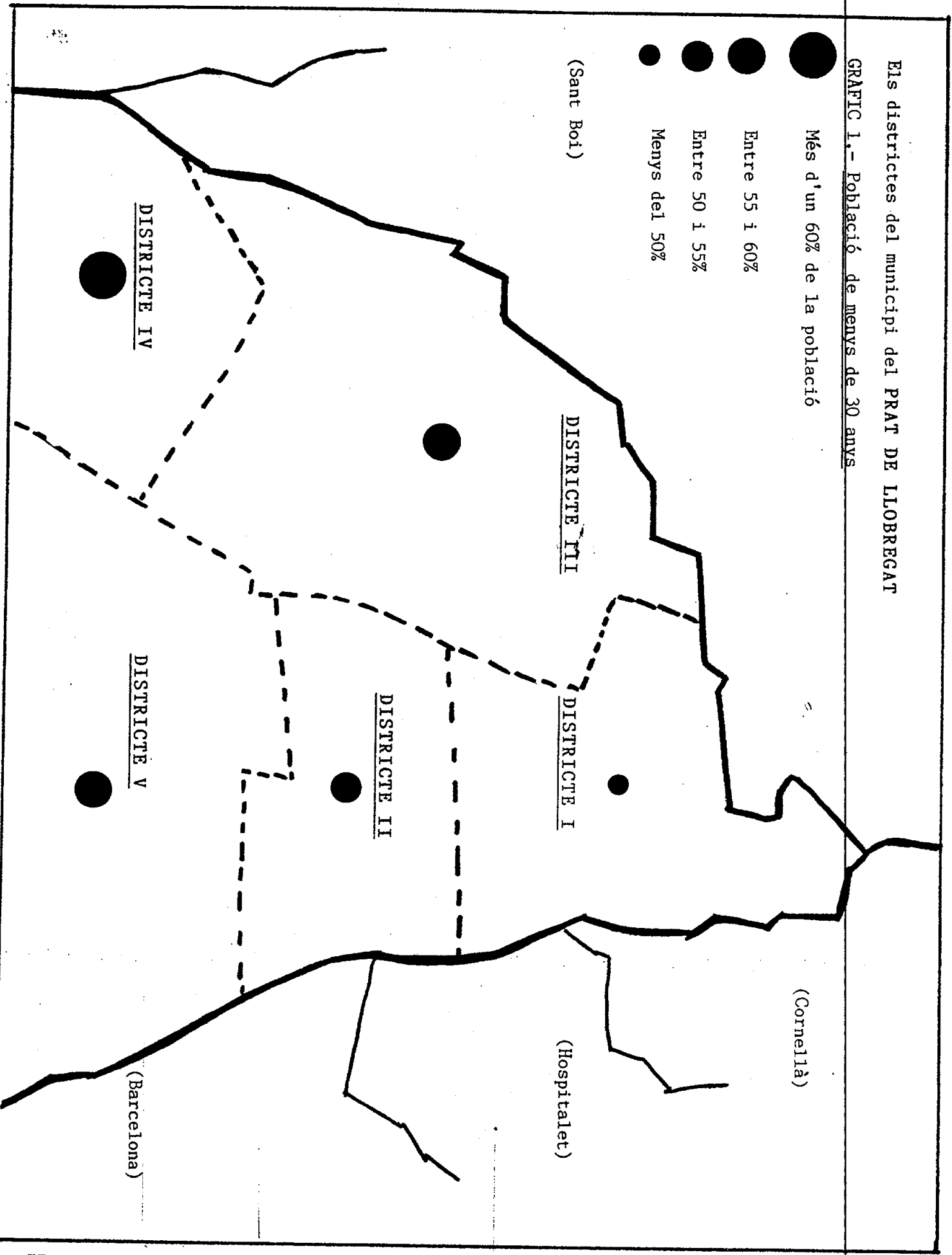
Població segons el seu sexe i edat (agregada)

	0-14		15-29		30-64		65 i més		Total relatiu %		Total Absolut
	H	% D	H	% D	H	% D	H	% D	H	% D	
D. I	25,9	24,8	21,4	21,7	42,9	41,2	9,2	12,3	49,3	50,6	9.067
D. II	30,6	28,4	22,1	24,9	41,8	41,3	5,6	7,9	50,6	49,3	12.417
D. III	32,8	31,2	25,0	27,7	37,4	34,6	4,5	6,5	50,8	49,1	15.005
D. IV	35,0	34,4	27,8	25,0	34,0	33,6	3,4	6,4	50,7	49,2	10.461
D. V	34,1	32,0	22,3	25,9	39,5	36,2	3,7	5,7	51,1	48,8	13.469
El Prat	32,0	30,4	23,8	24,7	39,0	37,2	5,0	7,5	50,6	49,3	60.419
Subàrea 1	31,8	30,0	23,6	24,4	38,9	37,3	5,0	7,5	50,4	49,5	237.107

Els districtes del municipi del PRAT DE LLOBREGAT

GRAFIC 1.- Població de menys de 30 anys

- Més d'un 60% de la població
- Entre 55 i 60%
- Entre 50 i 55%
- Menys del 50%

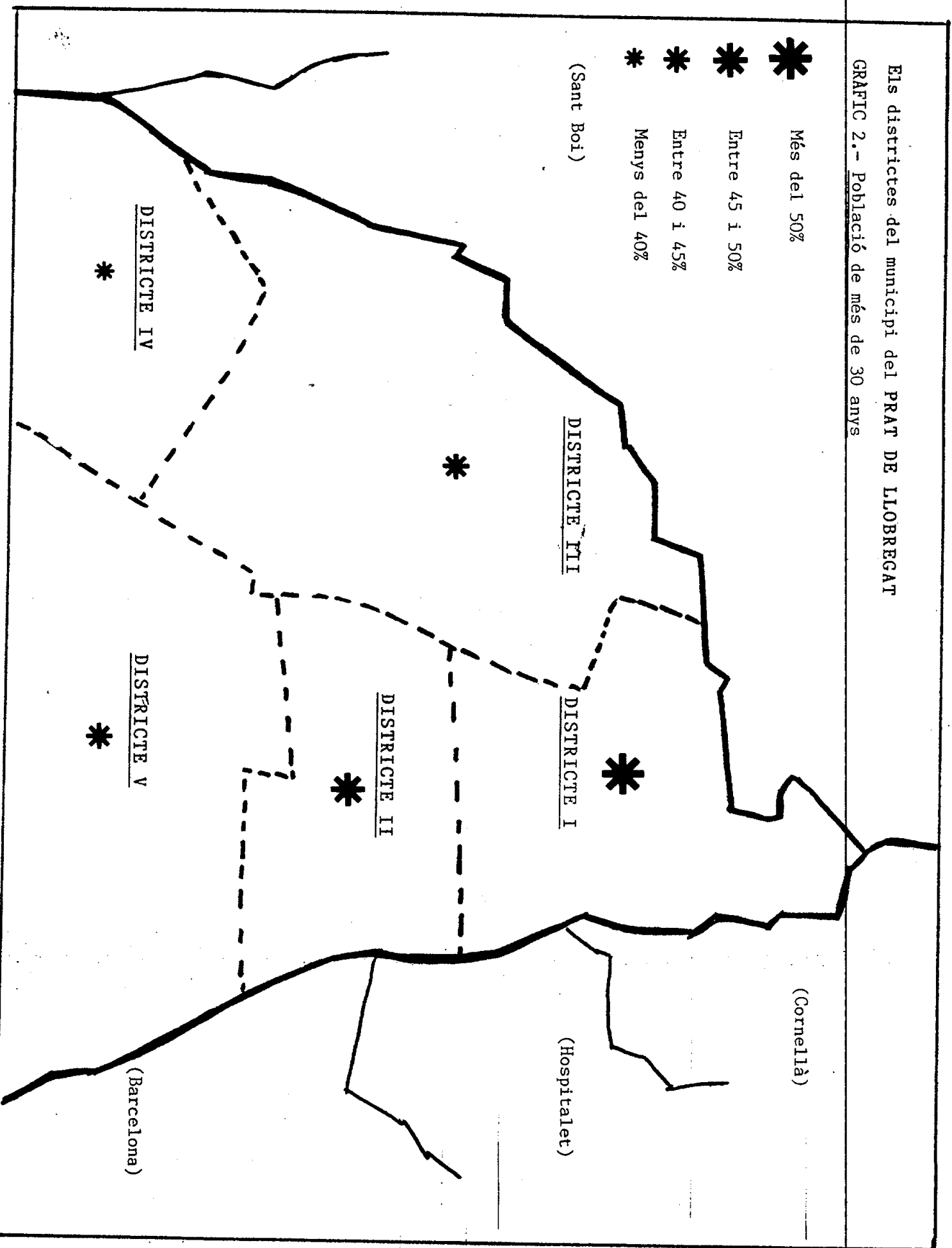
(Cornellà)

(Hospitalet)

(Barcelona)

Els districtes del municipi del PRAT DE LLOBREGAT
GRAFIC 2.- Població de més de 30 anys

- *** Més del 50%
- *** Entre 45 i 50%
- *** Entre 40 i 45%
- *** Menys del 40%

	<u>casats+vidus+divorciats</u>		<u>+ 30 anys</u>	
	<u>homes</u>	<u>dones</u>	<u>homes</u>	<u>dones</u>
Districte I	53,5	58,9	52,1	53,5
Districte III	52,1	(56,6)	58,8	(41,1)
Prat de Llobregat	49,8	56,4	44,-	44,7

Amdós districtes es corresponen i abarquen el casc antic del Prat de Llobregat; el I en la seva totalitat i el III en part.

Per altra banda, la població jove inferior als 30 anys, s'ubica d'una manera relativament notable als districtes III i V (com ho expressa el suara citat quadre 2). La relació s'expressa així (1):

	<u>- 30 anys</u>	
	<u>homes</u>	<u>dones</u>
Districte III	57,8	58,9
Districte V	56,4	57,9
Districte IV	62,8	59,4
Prat de Llobregat	55,8	55,1

Són els districtes on s'observa un increment residencial més important i, per tant, possiblement els llocs d'acolliment més notable de la població nouvinguda. Aquesta segona hipòtesi caldrà verificar-la tot seguit.

2.- Els aspectes migratoris

L'anàlisi, ara, porta la nostra consideració cap al fenomen migratori. Tres són les consideracions que ens permet el despulament del material disponible: la naturalesa dels habitants del Prat de Llobregat, la seqüència temporal segons l'any d'arribada a Catalunya i la mateixa dada segons l'any d'arribada al municipi.

2.1.- La naturalesa de la població

El quadre 3 de la plana següent ens posa sobre la taula la visió i distribució d'aquesta variable tenint en compte únicament el lloc de naixement i considerant la regió d'origen. En el compteig global d'aquestes dades, no hem considerat les absències d'informació o aquells dels quals no ens constava la naturalesa i és per això que molts d'aquests percentatges no donen puntualment la xifra global del centenar.

(1) Evidentment, en aquest comentari analític no fem esment del districte IV puix que ja hem vist precedentment que acull la població més jove del Prat de Llobregat.

Quadre 3

Població segons la seva naturalesa (lloc de naixement)

	<u>Total Catalunya</u>	<u>Barcelona %</u>	<u>Resta Catal. %</u>	<u>No Catal.</u>	<u>Andalusia</u>	<u>Extremadura</u>	<u>Castelles Lleó</u>	<u>Galícia Astúries</u>	<u>País Basc Navarra Aragó</u>	<u>País Valencià Múrcia Balears</u>	<u>Canàries Ceuta Melilla</u>
Dte. I	3.294 36,3%	32,7	3,4	3.598 39,6%	17,6	3,4	6,5	1,2	3,8	6,2	1,9
Dte. II	4.525 36,4%	34,1	2,2	6.176 49,7%	22,5	7,1	10,4	1,1	2,7	4,8	2,0
Dte. III	5.900 39,3%	37,1	2,1	7.489 49,9%	24,2	6,7	9,9	1,7	2,4	4,0	1,9
Dte. IV	4.883 46,6%	45,2	1,2	5.219 49,8%	28,6	6,6	7,8	1,5	1,3	3,1	2,2
Dte. V	5.113 37,9%	35,6	2,1	7.058 59,4%	25,7	8,2	10,3	1,7	2,0	3,3	2,2
Prat	23.716 39,2%	36,9	2,3	29.541 48,8%	23,9	6,6	9,2	1,5	2,4	4,1	1,9
Subàrea 1	104.071 43,8%	41,8	2,0	14.418 48,2%	25,3	6,0	7,1	1,4	2,7	4,7	2,1

El quadre ens fa veure la gran importància relativa que té la població no catalana tant a la subàrea com al Prat.

Quan ens fixem en els diversos districtes de la població, la nascuda a Catalunya adquireix un relleu important al districte IV (7,4% per damunt de la globalitat del Prat) i aquesta ponderació l'ha donada precisament la població nascuda a la província de Barcelona (8,3% per damunt de la del Prat). Es tracta, sobretot, dels fills de la immigració que ja han nascut a la nostra terra, perquè, precisament, ja hem vist abans que aquest districte ostenta uns percentatges relatius importants de població més aviat jove.

Per altra banda, el districte IV és el que ostenta uns índexs relativament importants de població nascuda a Andalusia (4,7% per damunt de la mitjana del Prat de Llobregat).

En un pol completament oposat, el districte I és el que menys població no nascuda a Catalunya té (-9,2% per respecte a la mitjana del Prat de Llobregat). Aquest dèficit de població immigrada afecta i per aquest ordre a Andalusia (-5,3%), a Extremadura (-3,2%) i a les Castelles i Lleó (-2,7%).

Finalment, cal dir que el districte V mostra un 3,6% d'escreix sobre la mitjana del Prat de població nascuda fora de Catalunya i, també, aquest superàvit afecta i pel mateix ordre a les tres regions suara citades (Andalusia, 1,8%; Extremadura, 1,6%; Castelles i Lleó, 1,1%).

Aquesta primera aproximació ja ens fa veure com la població del Prat de Llobregat es distribueix, demogràficament, en dos pols completament diversos: un nucli central i que es correspon al casc antic amb unes connotacions demogràfiques molt diferenciades d'un altre nucli en aquest cas perifèric que és el barri de Sant Cosme. Entre una i altra estructura, absolutament extremes, s'hi troben uns àmbits intermedis que acaben configurant l'estructura socio-demogràfica del municipi del Prat de Llobregat.

2.2.- La població del Prat segons l'any d'arribada al municipi i a Catalunya

Heus aquí, a partir únicament d'aquestes dues variables, uns elements d'història de l'ocupació demogràfica del Prat de Llobregat.

Els nostres plantejaments es mouen en una descripció demogràfica i social de com s'ha operat i en quines èpoques l'ocupació del sòl al municipi del Prat de Llobregat.

Amen a començar l'anàlisi amb la consideració dels anys d'arribada a Catalunya per respecte a la població considerada. És el que intenta explicar el quadre 4. de la plana següent:

Quadre 4

Població segons l'any d'arribada a Catalunya

	Abans 1940	1941-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1976-1981	Sense canvi
D. I	5,6	10,9	8,6	6,9	6,2	2,7	58,3
D. II	2,5	10,4	12,3	11,5	10,0	4,1	48,6
D. III	2,1	8,9	11,0	12,1	11,2	5,3	48,8
D. IV	1,3	14,6	14,8	9,1	6,1	3,4	50,2
D. V	1,4	9,1	10,8	13,5	15,0	4,6	45,2
Prat	2,5	10,5	11,5	11,0	10,2	4,2	49,6
Subàrea 1	2,0	11,8	12,0	10,6	9,1	3,9	49,3

% sobre total població de cada variable vertical

La correlació amb el que ja hem consignat precedentment és força clara. Heus aquí el que ens sembla més important de destacar:

a) El districte I és el que menys població de fora de Catalunya té; és a dir, en el que hi ha menys persones que no han vingut de fora i, per tant, no han sofert cap canvi de residència. I la diferència favorable a aquest districte no és pas poca: 8,7% per damunt de la mitjana del Prat que ateny aproximadament la meitat de la població (49,6%).

Des d'aleshores, aquest districte és el que també ostenta un balanç relatiu més important pel que afecta a les persones vingudes abans de l'any 1940: 5,6% quan al Prat només és un 2,5% que han vingut abans d'aquesta data.

Es la imatge que dona, doncs, aquest districte: relativament poca immigració de fora de Catalunya i, la que ho és, vinguda fa ja molts anys.

b) L'època forta immigratòria al Prat de Llobregat de persones vingudes de fora de Catalunya es situa clarament en una seqüència temporal que va des de 1941 i s'estanca el 1975. Però els diversos períodes han afectat diferentment els districtes i àrees urbanes. Es així com en el districte IV, el 29,4% de la població resident en el districte i nascuda fora de Catalunya ha fet un assentament entre els anys 1941 i 1965 (quan per a tot el Prat de Llobregat i pel mateix període l'índex és del 22%).

En els períodes posteriors, és a dir, entre el 1966 i el 1975, l'assentament més important es fa al districte V, puix que el 28,5% de la població d'aquesta zona urbana nascuda fora de Catalunya s'hi va instal·lar en aquesta època.

c) Malgrat que, posteriorment al 1976, l'efluvi de persones nascudes fora de Catalunya i que han vingut al Prat de Llobregat decau moltíssim, sembla que hi ha una tendència a un assentament en el districte III, encara que no ens atrevim a dir si la propensió és prou significativa per a afirmar-ho, puix que només és d'un 1,1% per damunt de la xifra relativa general del municipi.

Més interès, i de característiques més definitòries per a estructurar el perfil històric del procés immigratori al Prat de Llobregat, té la distribució de la població vinguda al municipi; és a dir, segons l'any d'arribada al municipi. Es el que pretén dir el quadre 5 de la plana següent.

La definició dels contorns històrics de l'assentament de la població actual del Prat de Llobregat es van clarificant. El que ens sembla més destacable d'aquest quadre és el següent:

Quadre 5

Població segons l'any d'arribada al municipi de residència

	Abans 1941	1941-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1976-1981	Sense canvi
D. I	7,1	10,9	8,2	10,3	11,3	6,8	44,5
D. II	2,8	8,4	11,0	15,7	14,9	8,1	38,5
D. III	2,6	5,7	7,7	13,4	15,4	20,9	33,8
D. IV	0,3	2,6	3,6	38,8	10,9	18,0	25,4
D. V	1,4	6,9	8,8	15,3	21,0	10,1	35,9
Prat	2,7	6,8	8,0	18,2	15,2	13,2	35,4
Subàrea 1	1,9	8,0	9,1	16,1	15,7	13,2	34,8

% sobre total població de cada variable vertical.

a) Els districtes I i II són els que ostenten uns índexs relatius més importants de persones autòctones al Prat de Llobregat i que no han hagut de fer un canvi de residència. Respectivament són el 44,5% i el 38,5%, quan per a la totalitat del municipi és de 35,4% (una mica més de 9 i de 3 punts).

Els que han vingut de fora del municipi són, per altra banda, els que fa més anys que hi han fet un assentament: al districte I el 18% han vingut anteriorment al 1960 (quan a tot el Prat aquest índex és del 9,5%) i al districte II el 19,4% han vingut els períodes entre el 1941 i el 1965 (quan a tot el Prat aquest índex és de 14,8%).

Ambdós districtes, doncs, presenten una estructura molt autòctona i amb un moviment de població relativament antic.

b) El districte IV, per la seva banda, que és la zona urbana que ha observat una mobilitat residencial més forta puix que només el 25,4% de la seva població no ha experimentat canvi de municipi de residència, té dos punts àlgids que determinen una mobilitat residencial particularment aguda: del 1966 al 1970, època del primer assentament important dels habitatges de l'Obra Sindical del Hogar en la que l'assentament al municipi del Prat és ja importantíssim (exactament del 18,2% de la seva població total) s'observa aquí i ara un assentament del 38,8% de la població total del districte; i del 1976 al 1981 en què l'assentament en aquest districte és de quasi 5 punts per damunt del del Prat de Llobregat.

c) L'època que va del 1971 al 1975 és la de l'allau de persones arribades al districte V: 21% de la seva població quan al Prat és d'un 15,2%.

I l'època posterior, la que va del 1976 al 1981, a més de la mobilitat observada al districte IV, és també la del districte III (amb un 20,9% de la seva població).

d) Diem, finalment, que per a la globalitat del Prat de Llobregat, s'observa un assentament global relativament reduït fins l'any 1965 i una disparada importantíssima de la mobilitat residencial a partir d'aquesta data. Per altra banda, hom té la impressió que, considerant com han anat les coses des d'aquell 1966 i amb la consideració dels tres períodes dels quatre anys considerats, hi ha una clara tendència a aminorar aquest moviment centrípet de població; malgrat que aquesta consideració hauria d'ésser comprovada a partir de l'any 1985.

Visió de conjunt

Aquesta visió dels aspectes migratoris es basteix sobre d'uns pilars que ens semblen inductivament bàsics.

- Al districte I s'hi observa una relativa poca presència de persones nascudes fora de Catalunya, afectant específicament les regions d'Andalusia, Extremadura i Castelles-Lleó.

- Al districte V, en canvi, és on relativament s'hi troben més persones nascudes fora de Catalunya i afectant específicament les tres regions esmentades com origen de la població.

- El districte IV, per la seva banda, és on més persones nascudes a Catalunya s'hi troben i específicament a la província de Barcelona.

- Pel que fa als nascuts fora de Catalunya i residents al Prat de Llobregat, el període fort de la seva vinguda es situa entre el 1941 i el 1975.

El gràfic següent vol expressar les formes històriques del seu assentament:

Abans 1940 / /	1941 - - - - -	1975 / /	després 1976
	1941-1965	1966-1975	
D.I	D.IV	D.V	D.III

- Els districtes I i II és on s'observa menys mobilitat residencial; en contrast amb el districte IV on aquesta mobilitat residencial és forta. Els períodes històrics de més forta mobilitat residencial i en un procés quadriennal clarament descendent, arranquen del 1966 fins a l'actualitat. El gràfic següent intenta aclarir les formes històriques d'aquesta mobilitat:

Abans 1966	/ /	<u>Després 1966</u>		
Fins 1960	1941-1965	1966-1970	1971-1975	1976-1981
D.I	D.II	D.IV	D.V	DD.III i IV

- De tot plegat, el que és molt clar és que la important onada migratòria vinguda al D. IV els anys de la fam, ha fet un doble assentament al barri de Sant Cosme segons el lliurament de les vivendes. És per això que aquest assentament al municipi del Prat, fet en dues etapes diferenciades, és realitzat per una immigració força antiga a Catalunya, que per aquest motiu, dona uns índexs de població nascuda a Barcelona molt per damunt de la mitjana del Prat de Llobregat.

3.- La població activa

Anem ara a contemplar una sèrie d'elements que ens ajudin a definir la relació de la població entorn de la seva activitat.

Per a donar una visió més exhaustiva possible d'aquesta realitat, hem hagut d'ajudar-nos de fonts informatives diverses; però el nostre interès fonamental és el de tenir una visió panoràmica d'aquesta aproximació a l'estratificació social.

Començant per la realització de l'activitat principal de tota la població del Prat de Llobregat per tal de definir la població activa, intentarem veure en un segon moment quina és la seva situació laboral. En un tercer moment, veurem la relació de la població amb l'activitat per a passar a continuació a veure les professions, el lloc de treball i les hores de treball. Finalment, intentarem descriure els rams laborals que tenen incidència en el Prat per a acabar veient els mitjans de transport utilitzats per raons de feina.

Donat el fet que les informacions estadístiques són diverses, la qualitat mateixa d'aquestes se'n veurà sensiblement afectada. Amb tot, des d'un punt de vista informatiu, el conjunt de la nostra anàlisi pretés ésser exhaustiu dels components econòmics i socials que donen un perfil d'aquesta població activa.

3.1.- L'activitat principal de la població

El quadre 6 distribueix la població segons que la seva activitat principal sigui el treball i/o l'estudi; és una primera aproximació purament descriptiva que ens permet dir que el 1981 la població estadísticament ocupada del Prat de Llobregat era del 28% de la seva totalitat, que els districtes on aquest índex es veu sensiblement incrementat són els I, II i III (respectivament 2,3; 1,7 i 1,3%) i que el districte que menys població ocupada té és el IV (-6,6%). Encara not enim elements per a donar una interpretació a aquestes constatacions i ens hem de limitar forçosament a una primera impressió com a fruit d'aquesta simple lectura.

Quadre 6.- Població segons realització de l'activitat principal

	No treballen ni estudien (%)	Treballen (%)	Estudien (%)
D. I	46,6%	30,3	22,9
D. II	45,4	29,7	24,8
D. III	47,9	29,3	22,5
D. IV	55,6	21,4	22,8
D. V	46,5	28,6	24,6
Prat	48,2	28,0	23,5
Subàrea 1	46,5	27,6	24,0

3.2.- Situació laboral

El quadre 7 dóna compte d'aquesta variable distingint entre els empresaris i els treballadors. La descripció ens sembla prou interessant, almenys per a retenir el que ja es veu que es desprén de la simple lectura.

- la funció empresarial està sensiblement menys representada al Prat de Llobregat en el context d'una subàrea molt deficitària relativament pel que fa a l'empresariat.

- la concentració relativament més important d'aquests empresaris es dóna als districtes I i II del Prat (respectivament 12,4% i 8,9%, quan a la totalitat del municipi és de 8%) i el districte amb menys presència relativa d'empresaris és el IV (5,5%).

- la població treballadora es concentra, per aquest ordre, als districtes IV (94,2%), V (92,8%) i III (92,6%).

- els treballadors que tenen una feina fixa estan sensiblement subrepresentats al districte IV (-15,9% per sota la mitjana del Prat). En canvi, en aquest mateix districte el tipus de feina més habitual és aquella que no es correspon en cap de les formes més clàssiques i conegudes (treballador de cooperatives, fix, eventual o amb remuneració no reglamentada), el que hem expressat en la fórmula "altres actius" (aquests són el 24,2% al Prat de Llobregat i el 42,2% al districte IV; exactament un 18% més representats). Això ens fa pensar que en aquest districte s'hi troben molts aturats o els que es dediquen a feines indeterminades com és ara la venda ambulants o l'artesania de carrer. Tindrem ocasió de puntualitzar aquests extrems.

3.3.- La relació amb l'activitat

Si hi ha un 28% de població que efectivament treballa al Prat de Llobregat, en realitat és sobre una població activa total del 36,7%. Què fa efectivament la resta?

La pregunta té el seu interès pel fet que es tracta precisament d'una població activa potencialment; però que en aquests moments no està exercint cap ocupació remunerada. La nostra anàlisi vol concretar la determinació del que efectivament defineix la situació real d'aquestes persones.

El quadre 8 distribueix aquesta realitat. La lectura pertinent ens fa veure el que segueix:

- es confirma l'ocupació sensiblement més forta dels districtes I, II i III, sobretot del primer (respectivament, 29,6%, 29% i 29%, sobre la mitjana del 27,4% de tot el Prat de Llobregat).

Quadre 7

Població activa segons la seva situació laboral

EMPRESARIS

TREBALLADORS

	Total actius	Ocupa persones	No ocupa persones	Cooperatives	Fix	Eventual	Amb remu- neració no reglamentada	altres actius
D. I	3.342	3,0	9,4	0,3	63,3	3,8	1,8	10,4
D. II	4.627	2,3	6,6	0,7	63,4	4,2	1,6	21,1
D. III	5.475	1,6	5,7	0,6	67,-	4,7	0,7	19,6
D. IV	3.812	0,5	5,0	0,2	45,3	5,2	1,3	42,2
D. V	4.869	1,7	5,5	0,6	63,7	5,0	1,2	22,3
E1 PRAT	22.126	1,8	6,2	0,5	61,2	4,6	1,3	24,2
Subàrea	85.763	2,3	7,0	0,6	58,6	5,0	1,6	24,8

Quadre 8 .- Població segons la seva relació amb l'activitat

	Total actius	Servei militar	Treballs ocupats	Busca feina 1ª vegada	Atur i busca feina
D. I	3.347 36,9%	0,6	29,6	3,1	3,4
D. II	4.610 37,1%	0,8	29,0	2,8	4,5
D. III	5.484 36,5%	0,7	29,0	2,2	4,5
D. IV	3.831 36,6%	0,8	20,6	6,5	8,5
D. V	4.917 36,5%	0,7	27,9	3,1	4,6
T.Prat	22.188 36,7%	0,7	27,4	3,4	5,1
Subàrea 1	87.017 36,6%	0,8	26,6	3,4	5,7

- es determinen els nivells baixos d'ocupació al districte IV (-6,8%) i es defineixen les raons de la mateixa quan són precisament els que "busquen feina" les dimensions més ponderadament fortes en aquest mateix districte. La relació següent ho fa veure:

	D.IV	El Prat	Diferència
Busquen feina per 1ª vegada	6,5	3,4	+3,1
Estan a l'atur	8,5	5,1	+3,3

Fins aquí la lectura pura i simple del quadre. Amb tot, hem fet una elaboració pròpia per a poder definir més clarament els encontorns laborals d'aquest singular D. IV. La font informativa és la del Servei de Salut Escolar de la Regiduria de Sanitat i Serveis Personals de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.

Aquest ha estat un buidatge de les dades socio-demogràfiques que ens constaven en els expedients de salut escolar dels infants.

L'elaboració pròpia ens revela una primera dada que ens sembla prou significativa: la importància de l'atur al districte IV comparant-lo a la resta del municipi.

	<u>homes aturats</u>	<u>dones aturades</u>
Districte IV	35,7	10,8
La resta del Prat	10,1	5,9

L'atur al districte IV és el triple pel que fa als homes i el doble pel que es refereix a les dones. És una primera diferència que qualifica la situació real d'aquest barri.

La segona dada que ens sembla d'interès és la professió de les persones. Heus aquí les marcades diferències del districte per respecte a la totalitat de la resta del municipi, i ho fem esquemàticament:

- Al districte IV hi predomina el peonatge i els obrers qualificats pel que fa als homes i les dependents de comerç i les dones que fan feines pel que fa al sexe femení.

- A la resta del Prat hi predominen els administratius, els tècnics, les professions liberals, els autònoms i els dependents de comerç pel que fa als homes i el peonatge, les obreres qualificades, les administratives, les professions liberals, les autònomes pel que fa a les dones.

La distribució que segueix explica exactament la importància d'aquestes dimensions:

	Peonatge		Qualificats		Administratius		Tècnics		Prof. liberals	
	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D
D. IV	44,5	9,1	51,5	9,1	1,4	3,-	---	---	---	---
R. Prat	5,1	13,1	46,-	19,7	2,1	3,3	3,3	---	---	---

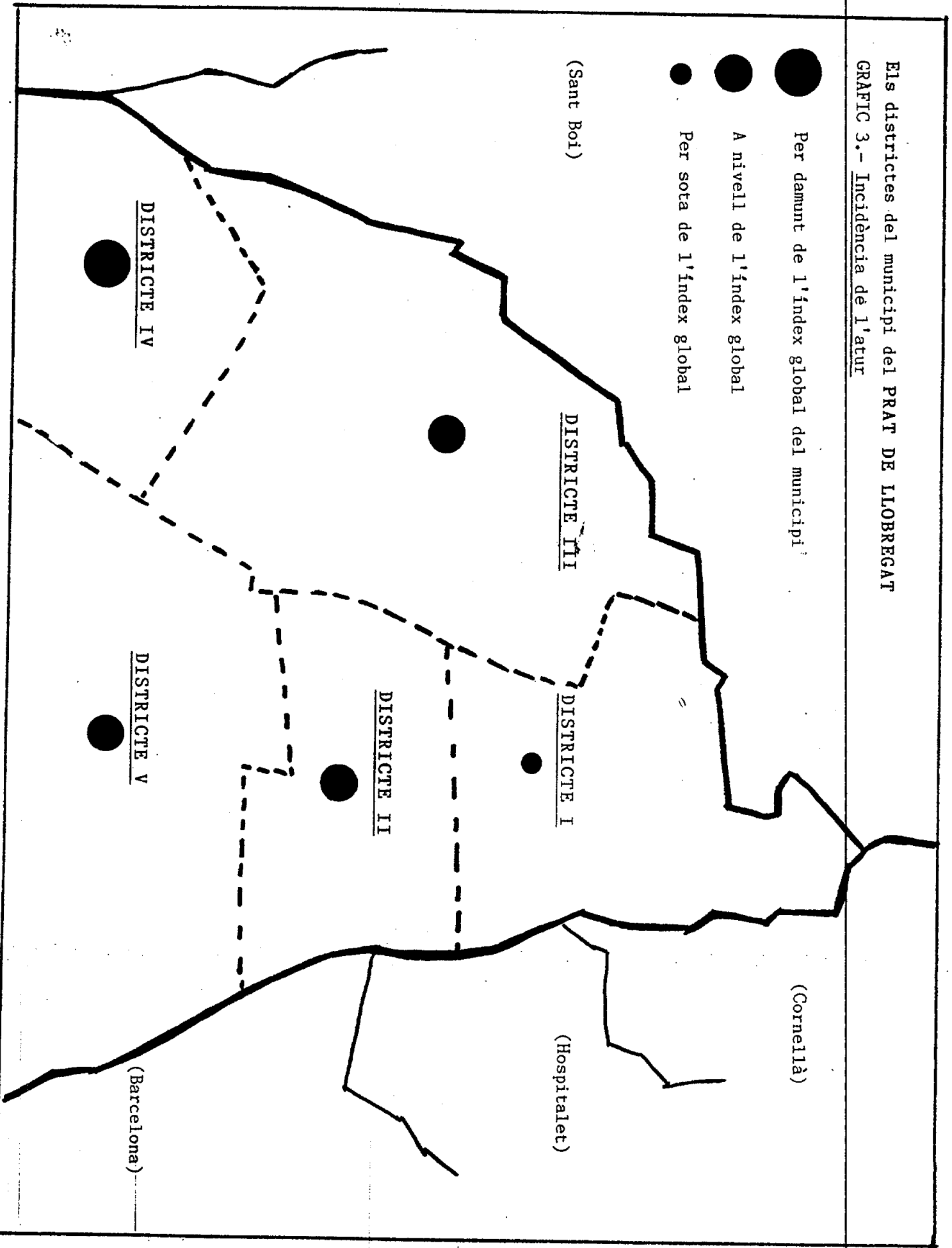
	Autònoms		Dependents de comerç		Fan feines	
	H	D	H	D	H	D
D. IV	2,7	9,1	---	6,1	---	63,6
R. Prat	5,1	14,7	0,9	4,9	---	41,-

Una tercera dada ens ve donada per les hores de treball realitzades per la població del districte IV comparant-les amb les de la resta del Prat. El tret característic més significativament destacable és que mentre que a la resta del Prat es sol treballar les 8 hores justes legalment prescrites, al districte IV es sol treballar més de les 8 hores (a part de les dones de fer feines que no arriben a treballar les 8 hores). Heus aquí la distribució d'aquesta variable:

	- 8 hores		les 8 hores		+ de 8 hores	
	H	D	H	D	H	D
D. IV	7,2	44,-	68,-	20,-	24,7	36,-
R. Prat	9,1	37,-	74,-	42,5	16,9	20,4

Els districtes del municipi del PRAT DE LOBREGAT
GRAFIC 3.- Incidència de l'atur

- Per damunt de l'índex global del municipi
- A nivell de l'índex global
- Per sota de l'índex global

Una altra dada significativa és del lloc on realitza, el ciutadà del districte IV, la seva activitat laboral. En síntesi, mentre que a la resta del Prat se sol treballar molt al Prat mateix o se'n va una minoria molt lluny, al districte IV es va a treballar molt a Barcelona o a les poblacions compreses a la subàrea. Heus aquí el quadre que ho explica:

	Prat Llobr.		Barcelona		Pobles Subàrea		Altres	
	H	D	H	D	H	D	H	D
D. IV	45,1	64,-	45,1	24,-	8,-	12,-	1,8	---
R.Prat	54,6	71,2	34,7	20,3	7,7	6,8	3,-	1,7

Finalment cal dir que al districte IV es treballa sobretot als rams del metall, la química, la fusta, el tèxtil, el paper i el funcionariat en general, i a la resta del Prat a la construcció i el transport.

El conjunt d'aquesta informació ajuda a definir determinades característiques deiferencials de l'estratificació social de la població activa del Prat de Llobregat.

3.4.- El mitjà de transport

Aquesta és la darrera variable referida a la població activa: com es desplaça la població activa per raons de feina? Per quin mitjà de transport?

El quadre 9 és el que dóna compte d'aquesta distribució.

La seva lectura il.lustra a bastament les diferències més marcades pel que fa a aquesta realitat.

- relativament, la població del Prat de Llobregat es desplaça per motius laborals força més que la de la subàrea. La diferència és de 3,3 punts.

- com a mitjans de transport la població del Prat de Llobregat es desplaça més a peu, amb l'autobús d'empresa o amb l'autobús públic que el de la població treballadora de la subàrea (les diferències respectives, són: de 4,1%; 3,-% i 1,5%).

- als districtes I i II el mitjà de desplaçament més freqüentat significativament és l'anar a peu (respectivament, l'índex és 7,1% i 6,6% per damunt de la mitjana del Prat) en detriment de l'ús de l'autobús públic i del transport individual.

- al districte IV precisament és tot el contrari: s'usa molt l'autobús públic i el transport individual (respectivament, 17,9% i 5,3% per sobre de la mitjana del Prat) en detriment dels que van a peu (-19,4% per sota la mitjana del municipi).

Quadre 9.- Població segons mitjà de transport (Treball)

	Tot. població oblig. despla.	Metro	Bus	Tren	Bus privat	Tr. Ind.	Taxi	A peu	No es desplaça
D. I	2.755	0,2	14,3	2,2	7,1	27,8	0,6	42,1	5,4
D. II	3.693	0,2	13,1	1,8	8,5	31,3	0,3	41,5	3,0
D. III	4.416	0,4	17,2	2,6	8,8	33,4	0,3	34,6	2,4
D. IV	2.241	0,0	36,1	1,3	4,9	38,2	0,1	15,5	3,6
D. V	3.870	0,2	15,8	1,6	8,1	34,7	0,3	35,0	3,8
Prat	16.975	0,2	18,0	2,0	7,8	32,9	0,3	34,9	3,5
Subàrea 1	67.712	0,4	16,5	5,3	4,8	34,4	0,2	29,0	6,8

Visió de conjunt

La descripció que acabem de veure entorn de la població activa, ens dibuixa un perfil del Prat de Llobregat dominat per les constants o generalitzacions següents:

- Als districtes I, II i III és on s'ubica relativament el contingent de població efectivament ocupada i, a més, als dos primers districtes és on hi ha la proporció d'empresaris més gran del Prat. Així mateix, els desplaçaments per raó del treball se solen fer en gran part a peu.

- En contrast amb aquesta situació, al Districte IV és on hi ha relativament més poca gent ocupada, havent-hi pocs empresaris, majoritàriament amb poca població amb un treball fix i adoptant formes laborals normalment no tipificades.

A més hi ha una presència notable de l'atur i, entre els que treballen, dominen els treballadors qualificats o no entre els homes i les dependents de comerç i les feines entre les dones. També hi predominen els que treballen més de vuit hores diàries i els desplaçaments laborals es fan principalment en autobús de línia o en transport privat.

Aquestes són les grans pinzellades que es desprenen de l'anàlisi que acabem de fer sobre la població activa del Prat de Llobregat.

4.- La població inactiva

Les diverses agrupacions fetes sobre la població inactiva, expressades en el quadre 10, que ens fa veure la població del Prat de Llobregat segons la seva relació amb la inactivitat (estadística, s'entén), ens mostra unes petites diferències en funció d'algunes variables. Anem a comentar-ho.

A la distribució global del Prat de Llobregat per respecta a l'àrea, aquell ostenta un petit augment en els menors (1,4%) i a les mestresses de casa (0,8%) i un dèficit en els escolars o estudiants (-1%) per respecte a la subàrea de la qual forma part. Com es pot observar, les diferències són mínimes.

Si mirem, però, els diversos districtes del Prat, cal notar les observacions següents:

- El districte I, que ja havíem vist que té una població relativament gran, és el que observa una presència relativa de persones retirades, jubilades i pensionistes (+36% en relació a la mitjana del Prat) en detriment dels menors (-3,4%).

- El districte II també observa un dèficit relatiu de menors (-2,3%) però ara en venefici de la població escolar o estudiant (+1,4%).

- Els districtes III i V, que com ja havíem vist tenien una població relativament nombrosa inferior als 30 anys, denoten així mateix un dèficit de població retirada, jubilada o pensionista (respectivament -1,2% i -1,7%) evidenciant un pes relatiu important de la població menor (respectivament +1,9% i +0,6%) i, pel que fa al districte V, també i pesen relativament els estudiants (0,6%) i les mestresses de casa (0,4%).

- Dinalment, tenim la singularitat específica del districte IV, que ja vàiem que era el més jove del Prat de Llobregat. Aquí s'hi dona el pes més important als menors (+2,1%) en detriment de les mestresses de casa (-2,1%).

Cal reconèixer que es tracta de petites diferències que només vénen a confirmar hipòtesis ja descobertes anteriorment.

Quadre 10.- Població segons la seva relació amb la inactivitat

	Total inactius	Ret.Jub. Pensió	Rendista	Escolar o Estudiant	Mestressa de casa	Menors o altres
D. I	5.717 63,0%	10,1	0,1	23,4	22,1	7,1
D. II	7.796 62,7%	6,8	0,03	25,2	21,8	8,6
D. III	9.511 63,3%	5,3	0,1	22,6	22,4	12,8
D. IV	6.623 63,3%	6,8	0,01	23,7	19,6	13,0
D. V	8.489 63,0%	4,8	0,02	24,4	22,1	11,5
Prat	38.137 63,1%	6,5	0,06	23,8	21,7	10,9
Subàrea 1	147.021 62,0%	6,6	0,07	24,8	20,9	9,5

5.- D'alguns aspectes culturals de la població del Prat de Llobregat

Anem ara a fer una doble consideració final: el nivell d'estudis assolit per la població adulta i el coneixement de la llengua catalana en funció del lloc de naixement i de l'any d'arribada a Catalunya.

5.1.- Els nivells d'estudis assolits per la població adulta

La font informativa torna a ésser ara el buidatge de la informació continguda al Servei de Salut Escolar anteriorment esmentat. Només podem establir la comparació del districte IV amb la resta del Prat.

El quadre següent dóna fe d'aquesta relació:

	<u>Analfabet</u>				<u>Estudis primaris</u>				<u>Estudis mitjans o superiors</u>		
	<u>Sap llegir</u>		<u>No en sap</u>		<u>Incompl.</u>		<u>Complets</u>		<u>H</u>	<u>D</u>	
	<u>H</u>	<u>D</u>	<u>H</u>	<u>D</u>	<u>H</u>	<u>D</u>	<u>H</u>	<u>D</u>			
D. IV	20,-	17,5	5,2	11,2	45,2	44,4	27,7	25,6	1,9	1,2	(315)
R.Prat	12,1	11,4	1,5	3,6	34,2	44,4	43,4	38,1	8,7	2,6	(1188)
TOTAL	13,8	12,7	2,3	5,2	36,4	44,4	40,1	35,5	7,3	2,3	(1503)

Segons diu la lectura del quadre precedent, es donaria una polarització manifesta entre dos extrems claríssimament identificats:

- d'una banda, el districte IV on hi predominen relativament els analfabets, sapiguen o no llegir, i els homes que no han acabat els seus estudis primaris.

- d'altra banda, a la resta del Prat hi predominen relativament els qui han acabat els seus estudis primaris i els que han arribat a assolir uns estudis mitjans o superiors.

5.2.- El coneixement de la llengua catalana

La relació del quadre 11 ens fa veure per a cada variable corresponent al lloc de naixement el percentatge de població que no parla la llengua catalana.

La lectura del quadre ens diu el següent:

- al Prat hi ha una proporció relativa important, comparant-la ala sub-àrea de pertinença, de persones nascudes a Catalunya i que, d'una manera efectiva, no parlen el català (33,5% a la subàrea i 37% al Prat). Això ens indica que hi ha al Prat un important embalum de població nascuda a Catalunya i filla d'una primera immigració.

Aquesta situació s'aguditza extraordinàriament als districtes IV i V, i amb una tendència menys forta, al districte III.

Definitivament, els districtes I i II són els que ostenten un nivell més alt de coneixement de la llengua catalana i, com hem ja vist precedentment,

aquestes dades es corresponen molt amb les de la distribució de la naturalesa o origen de la població

- per altra banda, pel que fa als nascuts fora de Catalunya, el Prat manifesta uns nivells de coneixement de la llengua catalana superiors als de la subàrea (44,9% al Prat i 46,7% a la subàrea). Lògicament, aquesta tendència general del municipi no és certa en el cas dels districtes IV i V on es revelen uns nivells molt per sota de la subàrea i del mateix Prat (respectivament 51,7% i 49,7% desconeixen la llengua catalana en aquests districtes entre els nascuts fora de Catalunya).

- pel que sembla, aquests nivells d'integració particularment difícils dels districtes IV i V afecten a tota la població sigui quin sigui l'origen de la mateixa, si exceptuem els nascuts a Galícia i Astúries pel que fa al districte IV.

Per la seva banda, els districtes I i II és on els nivells d'integració són més ostensibles potser pel caràcter català del casc antic del Prat de Llobregat.

Una altra dada que ens confirma el que acabem de veure és la que ve expressada en el quadre 12. Aquí i ara la relació es fa de la parla de la llengua catalana segons l'arribada a Catalunya.

La lectura del quadre, clara confirmació del que acabem de dir, és la següent:

- els nivells de parla de la llengua catalana segueixen clarament i lògicament una línia descendent a mesura que la immigració a Catalunya és més recent. Aquesta és una constant en totes les dimensions considerades.

- a la totalitat dels municipis del Prat, els nivells de coneixement del català són superiors que a la resta de la subàrea, si exceptuem l'interval 1976-1981, o sigui, els més recentment vinguts, que al Prat són un 5% més que els que efectivament no parlen català.

- el quadre que comentem, globalment considerat i sense matisos, ens confirma el que hem estat veient fins ara: la diferenciació demogràfica dels districtes IV i V (és on menys es coneix la llengua catalana) en contrast amb els districtes I i II (que en són els més coneixedors).

Quadre II.- Població que no parla la llengua catalana (en %)

	TOTAL	Nascuts a Catalunya	Prov. Barcelona	Resta de Catalunya	Nasc. fora Catalunya	Andalusia	Extremadura	Castelles Lleó	Galícia Astúries	P. Vasc Navarra Aragó	P. Val. Múrcia Balears	Canàries Ceuta-Melilla Estranger
D. I	20,5 1.867	19,1	21,1	0,8	30,2	37,2	45,3	31,5	26,8	12,6	12,7	41,4
D. II	32,7 4.067	28,-	29,7	3,5	41,9	44,6	59,6	42,6	38,7	19,2	15,9	42,1
D. III	40,1 6.011	39,7	41,9	4,3	45,1	48,6	58,-	45,7	40,8	23,7	26,4	32,7
D. IV	50,1 5.238	48,7	49,6	20,6	51,7	52,3	64,7	54,3	30,8	28,2	33,3	46,9
D. V	44,4 5.976	42,1	44,5	3,6	49,7	52,3	63,2	49,1	48,9	22,8	28,-	49,8
Prat	38,3 23.167	37,-	39,-	4,8	44,9	48,2	60,-	45,6	39,1	20,5	18,5	42,1
Subàrea 1	39,5 93.670	33,5	34,9	5,5	46,7	51,9	54,9	34,8	32,5	16,9	17,1	30,3

Els percentatges per a cadascuna de les variables són sobre el total de persones que habiten l'àrea respectiva.

Quadre 12.- Població que no parla la llengua catalana segons la data d'arribada a Catalunya (en %)

	TOTAL	Abans 1940	1941-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1976-1981	No han canviat
D. I	20,6 1.867	4,2	8,4	41,3	33,-	53,8	66,4	13,9
D. II	32,7 4.067	4,9	17,5	36,5	48,1	62,-	71,2	23,6
D. III	40,1 6.011	4,5	18,8	37,2	49,1	63,-	69,9	35,5
D. IV	50,1 5.238	9,-	30,5	53,8	58,-	77,3	79,4	49,2
D. V	44,4 5.976	4,2	22,5	41,1	51,9	65,5	73,5	38,7
Prat	38,3 23.167	4,9	21,4	35,2	49,5	64,3	72,1	32,4
Subàrea	39,5 93.670	7,5	26,1	45,1	53,7	63,5	67,-	33,1

Els percentatges per a cadascuna de les variables són sobre el total de persones vingudes en cada període determinat.

6.- Conclusions o visió de conjunt

Ens sembla poder elevar a induccions generals el que segueix:

1.- El creixement fort del Prat de Llobregat s'ha operat a l'interval que va del 1965 al 1975 i aquest increment cavalca sobre les ocupacions dels habitatges de Sant Cosme i, també, sobre el fet que aquest municipi hagi acollit gran part de la població afectada per les successives inundacions del riu Llobregat.

2.- L'estructura demogràfica presenta una configuració en aquest municipi marcada per dues situacions extremes. D'una banda, unes característiques ben específiques del districte I concretades en el següent:

- poca presència relativa de persones solteres i d'edat significativament superior als 30 anys.
- moltes persones retirades, jubilades o pensionistes.
- abundància relativa de població autòctona amb un pes notable dels que han vingut de fora de Catalunya abans del 1940 i dels que han fet un assentament al municipi relativament antic.
- relativa presència del món empresarial en el context d'una població fortament ocupada o que, en aquests moments, està realitzant una feina.
- la forma d'acudir al treball més freqüentada és la d'anar-hi a peu.
- finalment, ostentació d'un nivell força alt de coneixement de la llengua catalana.

De l'altra, hom identifica el districte IV per les característiques següents:

- edats significativament inferiors als 30 anys i predomini relatiu de les persones solteres.
- molta població nascuda a Catalunya i específicament a la província de Barcelona. També la nascuda a Andalusia; el que ens parla clarament de fills de la immigració.
- un assentament a Catalunya realitzat entre el 1941 i el 1965 i fet efectiu al municipi entre el 1966 i el 1970 i en el període recent que va del 1976 al 1981.
- gran abundància relativa de treballadors; però pocs d'ells en possessió d'un treball fix, predominant les funcions laborals que ni són clàssiques ni conegudes.

- en aquest districte hi predominen les baixes qualificacions, es treballen moltes hores i l'atur és un flagell. Se surt molt a treballar a Barcelona i als altres municipis de la subàrea i és per això que els mitjans de transport públics o el vehicle particular són els més usats pels desplaçaments laborals.
- hi predominen els menors i els infants.
- és una vertadera bossa d'analfabetisme i cal dir que els processos d'integració a Catalunya de la gent del barri semblen particularment difícils.

3.- Pel que es refereix a la resta del municipi, el districte II té unes connotacions demogràfiques que l'apropen al districte I i el districte V té moltes semblances amb el districte IV, quedant el districte III molt al nivell mitjà del Prat, adés acostant-se als primers, adés prenent formes pròximes als segons.

II.- ALGUNES QÜESTIONS CONCRETES I PUNTUALS

1.- La qüestió sòcio-laboral

El capítol I, té com a objectiu prioritari el de situar-nos en el medi "poblacional". Ara sabem amb més precisió qui són els veïns del Prat de Llobregat i quina és la seva estructura a partir de les dades demogràfiques; i això no solament d'una manera global sinó tenint en compte unitats administratives més petites que permeten apreciar diferències substancials entre un i altre barri.

Tenint en compte la fesomia del municipi del Prat que ens dóna l'anàlisi demogràfica podem tractar i analitzar la problemàtica que afecta de manera directa al conjunt de veïns. La primera qüestió que volem analitzar és la situació sòcio-laboral de la població activa del Prat de Llobregat. En el capítol primer ja hem tractat les dades del padró del 1981 que fan referència a tot això i que insinuen de manera molt ampla i genèrica les àrees del municipi més afectades per una situació laboral deficitària.

El fet problemàtic i central qual es parla de la situació laboral d'una població, és l'atur, el no poder treballar. Si per una part el treball és el mitjà normal que permet una integració a la vida social normal, per altra és també el mitjà necessari per viure, cobrir les necessitats i solucionar els problemes.

És per això que en aquest apartat centrem la nostra anàlisi en la qüestió de l'atur, des de la perspectiva quantitativa. La font de la qual ens hem servit és el fons documental del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, Direcció General d'Ocupació. Com tota font estadística presenta els seus dèficits, però malgrat això és l'única font mínimament fiable que ens permet obtenir dades desagregades.

1.1.- El nombre d'aturats

Segurament que des d'una perspectiva de treball social té molta més importància la problemàtica que origina el no tenir feina, que no pas saber si són 100 o bé 1.000 les persones aturades; però creiem que té la seva importància tenir una aproximació quantitativa en tant que aquesta pot augmentar també l'embalum de la problemàtica.

El quadre que donem a continuació ofereix la perspectiva de quina ha estat l'evolució de l'atur a partir de 1979. L'índex que donem com a taxa d'atur fa referència sempre a la població activa; pel municipi del Prat aquesta taxa d'atur la donem a partir del 1981 del que ens consta realment l'índex de població activa elaborat pel Padró Municipal:

ANY	Nºaturats Prat Ll.	Taxa atur	%increment anual	Nºaturats B.Llobregat	Taxa	%creixement anual	Taxa aturats a Catalunya
1979	2.635			24.816	16,0%		8,8%
1980	3.275		24,3%	30.140	18,7%	21,4%	10,7%
1981	3.687	16,7%	12,6%	35.488	22,1%	17,7%	18,0%
1982	4.596	20,8%	24,6%	40.817	24,0%	15,0%	16,2%

Font: Butlletí d'ocupació. Departament de Treball. Direcció General d'Ocupació. Elaboració pròpia.

No és cap novetat el veure que el nombre d'aturats i la taxa d'atur augmenta. Però podem constatar que si entre el 81 i el 82 en el Prat de Llobregat existeix un augment de 4 punts, a la comarca del Baix Llobregat aquest augment de taxa només és de 2 punts i en la globalitat de Catalunya n'augmenta 3. Quines són les causes de què el Prat sumi més enters? Serà la seva població jove que es va incorporant en el món dels que no poden treballar? En el capítol 1, quan es parlava de la situació laboral, es detectaven ja unes àrees on els treballadors amb feina fixa estaven sensiblement subrepresentats, aquesta situació junt amb moltes d'altres que es belluguen dins la crítica situació actual, són els elements que provoquen l'increment del problema.

El que resulta estrany és que el percentatge d'increment anual de l'atur disminueix d'un any a l'altre en el conjunt de la comarca, en canvi, en el Prat de Llobregat, després de fer un notable descens entre el 1980 i el 1981, té una forta represa del 1981 al 1982. Caldria veure si aquesta tònica especial del municipi es manté en l'interval 1982-83 o bé ha estat una situació purament conjuntural.

1.2.- L'atur i la seva distribució per grups d'edat i sexe

La desagregació de l'univers de parats segons l'edat i el sexe presenta el següent aspecte. En primer lloc només tindrem en compte, pel que fa referència a l'edat, la desagregació entre atur juvenil (de 16 a 24 anys) i no juvenil (de 25 anys en endavant). Posteriorment desglossarem cada un d'aquests blocs en diferents grups d'edat. La relació la donem, tot mantenint la sèrie temporal d'anys expressada en l'apartat primer.

ANY		ATUR JUVENIL		NO JUVENIL		TOTAL	
1979	H	740 - 41,2 55,3		1.055 - 58,8 81,3		1.795	- 100
	D	589 - 71,2 44,7		242 - 28,8 18,7		840	- 100
	T	1.338 - 50,8		1.297 - 49,2		2.635	- 100
1980	H	834 - 39,1 52,1		1.299 - 60,9 77,6		2.133	- 100
	D	767 - 67,2 47,9		375 - 32,8 22,4		1.142	- 100
	T	1.601 - 48,9		1.674 - 51,1		3.275	- 100
1981	H	924 - 37,6 50,9		1.534 - 62,4 82,-		2.458	- 100
	D	892 - 72,6 49,1		337 - 27,4 18,-		1.229	- 100
	T	1.816 - 49,2		1.871 - 50,8		3.687	- 100
1982	H	1.118 - 36,9 51,3		1.910 - 63,1 79,1		3.028	- 100
	D	1.063 - 67,8 48,7		505 - 32,2 20,9		1.568	- 100
	T	2.181 - 47,4		2.415 - 52,6		4.596	- 100

Font: Butlletí d'informació. Departament de Treball. Direcció General d'Ocupació.
Elaboració pròpia.

La lectura del quadre deixa clares unes constatacions des de la perspectiva de l'evolució de l'atur a partir del 1979.

L'atur juvenil manté una línia relativa descendent en referència a la globalitat de l'atur del Prat de Llobregat. Aquesta línia queda lleugerament desfigurada l'any 1981. Seria important veure si això respon únicament a unes sèries temporals de nois i noies que entren a l'edat laboral o bé si hi ha més nois i noies que troben treball. Ens inclinem més per la primera possibilitat. Ni cal dir que l'atur juvenil afectaria de manera més notable a les àrees on l'element jove sigui més present. (D. IV-V). Vegi's capítol primer.

Lògicament si l'atur juvenil perd pes en relació a la globalitat de l'atur, aquest pes recaurà en l'atur de les persones grans. Parlem sempre del pes relatiu, ja que és molt clar que en nombres absoluts, a mesura que passen els anys creix el nombre d'aturats.

Si comparem els índex de cada grup -atur juvenil i atur adult- amb els índexs dels mateixos grups a la comarca del Baix Llobregat ens trobem amb la següent relació:

	<u>ATUR JUVENIL</u>		<u>ATUR ADULT</u>	
	<u>PRAT LLOBR.</u>	<u>BAIX LLOBR.</u>	<u>PRAT LLOBR.</u>	<u>BAIX LLOBR.</u>
1979	50,8	46,2	49,2	53,8
1980	48,9	48,5	51,1	51,5
1981	49,2	47,6	50,8	52,4
1982	47,4	51,5	52,6	48,5

Font: Id. anteriors.

A partir d'aquestes dades sembla que el Prat es desmarca una mica de la tònica global de la comarca. Si ens fixem en els índexs del darrer any, 1982, que són les darreres dades elaborades i que corresponen al desembre del mateix any, veiem clarament que entre l'atur juvenil del Prat i el de la comarca hi ha 5,2 punts a favor de la comarca, mentre que en l'atur adult el municipi suma 3 punts més que l'índex global de la comarca.

Si tenim en compte la variable sexe podem fer la lectura del quadre en doble sentit: l'horitzontal que té compte del pes relatiu en cada un dels sexes de l'atur juvenil i de l'atur adult, o bé la vertical que té compte de com es reparteix l'atur juvenil o l'atur adult entre els homes i les dones.

En les dones sempre és molt més important l'atur juvenil; el seu pes relatiu és sempre superior al 67% de les dones aturades. L'any 1981 quasi les tres quartes parts de les dones aturades eren més joves de 24 anys. En els homes observem una progressiva disminució fins arribar l'any 1982 en què l'atur juvenil masculí representa només el 36,9% de tots els homes aturats; sembla evident que l'elevat índex global d'atur juvenil en el Prat de Llobregat ve fortament incrementat per l'atur femení.

Si fem la lectura de les dades del quadre en sentit vertical el pes relativament important sempre correspon a l'atur masculí. Sempre és majoritari el nombre de nois aturats per respecte al total de joves aturats. Però cal advertir que a mesura que passen els anys existeix una tendència a un major equilibri entre els nois i les noies. Si per una part el costum que el que treballa és l'home pot explicar les

diferències entre els índexs de nois i noies, per altra part s'insinua una dinàmica contrària a mesura que el temps passa. Per les causes que sigui, la noia vol entrar també en el món del treball.

Tot el que hem dit de l'atur juvenil és aplicable, en sentit contrari, a les dades que fan referència a l'atur adult: les dones hi tenen un pes relatiu insignificant, i el qui marca la pauta en aquest bloc és l'atur masculí.

Si fem una desagregació més pormenoritzada, veurem amb més claredat en quines edats se centra realment l'atur tant si es tracta del juvenil com de l'adult. Això és el que volem expressar en el quadre següent:

	Fins 19 a. 20-24		25-39	40-54	+55 a.
1979					
PRAT DE LLOBREGAT	31,4	19,4	30,9	13,7	4,5
BAIX LLOBREGAT	28,7	17,4	29,7	17,7	6,3
1980					
PRAT DE LLOBREGAT	35,7	13,2	30,9	15,5	4,6
BAIX LLOBREGAT	32,9	15,5	29,3	15,8	6,4
1981					
PRAT DE LLOBREGAT	28,8	20,4	31,9	13,7	5,1
BAIX LLOBREGAT	30,4	17,2	30,2	15,9	6,3
1982					
PRAT DE LLOBREGAT	29,2	18,3	33,5	13,8	5,1
BAIX LLOBREGAT	32,5	19,-	30,3	13,-	5,2

Font: Butlletí d'Ocupació. Departament de Treball. Direcció General d'Ocupació.

Elaboració pròpia.

Es evident que tant en l'àmbit municipal com en el comarcal, i tant si ens fixem en l'atur juvenil o en l'adult, les edats més joves de cada un dels grups són les que suporten el pes de l'atur. El grup d'edats fins als 19 anys es manté sempre en un dels índexs relatius superiors, així com el grup que va dels 25 als 39 anys.

L'atur és greu i problemàtic a qualsevol edat, però pensem que en aquests intervals pot tenir unes característiques que l'agreugin: als més joves (fins als 19 anys) se'ls nega, entre moltes altres coses, una possibilitat d'integració normal en la societat, el treball és el mitjà normal d'aquesta integració. En el grup de 25 a 39 anys ens trobem en el moment clau d'assentament, família, fills, casa, etc. Per aquests motius creiem que presenta una problemàtica més seriosa.

La lectura de l'evolució temporal de l'atur dels joves de menys de 19 anys en el municipi i la comarca sembla insinuar una línia divergent entre una i altra àrea geogràfica; mentre al Prat de Llobregat hi ha la tendència a un descens, a la comarca la tendència és a l'ascens. Així l'any 1979 el Prat tenia 2,7 punts més que la comarca i l'any 1982 el Prat està per sota de 3,3 punts. No volem dir amb això que aquesta tendència es vagi accentuant; són molts els factors que poden invertir la tendència; les futures generacions de joves que entrin a l'edat laboral, la creació de llocs de treball (?), la política que s'endegui de cara a l'atur juvenil, etc...

1.3.- L'atur subvencionat

El problema de l'atur queda encara més agreujat en la realitat quotidiana, quan la persona aturada no és beneficiària de les subvencions atorgades. Volem advertir que les dades que fan referència a l'any 1982 daten del mes de juny a diferència de les dels altres anys que corresponen al mes de desembre.

El quadre que oferim a continuació fa referència al nombre relatiu d'aturats que cobren subsidi comparant els índexs del municipi del Prat amb els de la comarca.

	<u>PRAT DE LLOBREGAT</u>	<u>BAIX LLOBREGAT</u>
1979	64,6%	65,9
1980	57,5	60,9
1981	46,4	53,4
1982 (juny)	35,1	51,7

La claredat de les xifres fa innecessari qualsevol comentari. El grup de persones aturades que cobra el subsidi disminueix cada any; i no precisament perquè el nombre de parats disminueixi, com en els apartats anteriors hem pogut constatar.

El col·lectiu de persones aturades que cobren el subsidi retrocedeix tant en el municipi del Prat com a la comarca, però amb una diferència substancial. Mentre que a l'any 1979 la comarca només està a 1,3 punts per sobre del Prat del juny de 1982 són ja 16,6 els punts que tenen de diferència, lògicament a favor de la comarca del Baix Llobregat.

Tot plegat fa pensar que el Prat de Llobregat pot ésser realment un reducte on la problemàtica creada per la situació socio-laboral sigui important. Per altra part cal també tenir present les dades del capítol demogràfic en què quedaven ben reflexats uns sectors de població (D.IV) amb unes situacions tant precàries que poden ésser molt fàcilment terra adobada per acollir les misèries de la crisi.

Si desglossem l'atur subvencionat en els dos nivells, atur juvenil i atur adult, les proporcions són les següents:

	<u>ATUR JUVENIL</u>		<u>ATUR ADULT</u>	
	<u>PRAT DE LLOBR.</u>	<u>BAIX LLOBR.</u>	<u>PRAT DE LLOBR.</u>	<u>BAIX LLOBR.</u>
1980	36	40,9	78	79,8
1981	24,7	35,3	67,5	69,8
1982	19,6	33,3	48,7	67,9

En l'espai de dos anys i mig hi ha un descens molt notable tant en el subsidi de l'atur juvenil com en el de l'atur adult. En el primer baixa 16,4 punts, de manera que el juny del 1982, de cada 100 joves aturats només 19,6 cobraven el subsidi d'atur. És molt possible que això s'incrementi, ja que cada vegada seran menys els joves que tindran l'oportunitat, malgrat sigui per poc temps, d'entrar en el món del treball i tenir opció al subsidi de l'atur. Cal veure també com es desenvoluparà tota la política de l'ocupació juvenil.

El descens encara és més notable en l'atur adult; en aquests dos anys i mig baixa 29,3 punts. En aquest nivell encara hi entra la possibilitat de les persones que acaben el subsidi de l'atur però que entren en el món dels jubilats.

No cal dir que el grup d'edats més afectat pel no cobrament del subsidi en l'atur juvenil és el de menys de 19 anys; el juny del 1982 només 88 joves dels 1.037 que consten aturats, cobraven el subsidi; representa un 8,5%.

1.4.- L'atur per sectors d'activitat econòmica

Aquest és un dels altres aspectes de l'atur que és important tenir en compte. Sabem sobradament que és difícil que algun sector de producció s'alliberi del fenomen de l'atur; amb més o menys incidència tots els sectors han estat afectats per la present situació. Cal veure quines característiques presenta el col·lectiu d'aturats del Prat de Llobregat tenint en compte els sectors de producció. El quadre de la pàgina següent ens en dóna una visió a partir de l'any 1979.

	AGRICOL.	INDUST. EXTR.	ALIMENT.	TEXTIL	CALÇAT CONFEC.	FUSTA SURO	PAPER ARTS	QUÍMICA	INDUST. METALL.	ALTRES INDUST.	ELECTR. GAS	CONSTR.	comerc RESTAUR. HOTELEJER.	TRANSP. QUÍMIC	INSTITU FINANC. SERV.	SERV. SOCIAL PERS.	SENSE COORFAC. ANTR.	TOTAL
1979	1	373	43	58	20	59	61	124	77	26	7	651	151	78	199	197	510	2.635
	0,03	14,1	1,6	2,2	0,7	2,2	2,3	4,7	2,9	0,9	0,3	24,7	5,7	2,9	7,5	7,4	19,3	100
COMARCA	12	473	583	1.181	294	444	574	1.268	3.785	100	66	7.713	1.240	430	365	915	5.273	24.816
	0,04	1,9	2,3	4,7	1,2	1,8	2,3	5,5	15,2	0,4	0,2	31,1	5	1,7	1,5	3,7	21,2	100
1980	28	324	47	71	34	73	77	92	230	29	9	879	220	99	153	95	815	3.275
	0,8	9,9	1,4	2,2	1	2,2	2,3	2,8	7	0,9	0,2	26,8	6,7	3	4,7	2,9	24,9	100
COMARCA	78	478	744	1.133	294	684	797	1.931	4.469	60	102	8.375	1.832	541	433	1.231	6.938	30.140
	0,2	1,6	2,4	3,7	0,9	2,3	2,6	6,4	14,8	0,2	0,3	27,8	6,1	1,8	1,4	4,1	23	100
1981	18	198	92	108	25	126	81	120	343	1	5	792	347	140	96	310	885	3.687
	0,5	5,4	2,5	2,9	0,7	3,4	2,2	3,2	9,3	0,02	0,1	21,5	9,4	3,8	2,6	8,4	24	100
COMARCA	90	601	1.030	1.351	331	922	1.137	1.675	6.658	72	77	8.428	2.391	859	541	1.747	7.587	35.488
	0,2	1,7	2,9	3,8	0,9	2,6	3,2	4,7	18,7	0,2	0,2	23,7	6,7	2,4	1,5	4,9	21,3	100
1982	14	169	118	145	40	166	119	123	423	4	14	856	259	140	163	337	1.506	4.596
	0,3	3,7	2,6	3,1	0,8	3,6	2,6	2,7	9,2	0,08	0,3	18,6	5,6	3	3,5	7,3	32,7	100
COMARCA	106	567	1.374	1.543	656	915	1.057	1.479	7.160	549	127	7.238	2.839	839	574	2.631	11.153	40.817
	0,2	1,4	3,7	3,8	1,6	2,2	2,6	3,6	17,5	1,3	0,3	17,7	6,9	2	1,4	6,4	27,3	100

Font: Butlletí d'Ocupació
Elaboració pròpia

La lectura del quadre té dos aspectes interessants. En primer lloc els vectors d'activitat econòmica més afectats en el municipi del Prat de Llobregat per respecte als índexs de la Comarca i en segon lloc els sectors que més han variat en el transcurs dels anys.

Cal tenir present que aquestes dades no fan referència a les indústries ubicades al Prat, sinó a les persones aturades que viuen al Prat de Llobregat. És molt possible que les indústries del Prat hagin fet reduccions de plantilla, o bé tancat l'empresa, i aquesta qüestió hagi afectat molt més a persones que no viuen al Prat, que no pas als mateixos veïns.

Els sectors que presenten un índex més elevat d'aturats en el Prat referint-lo al de la Comarca, són els següents:

1979: Sobresurt de manera extraordinària el sector de les indústries extractives amb més de 12 punts de diferència per respecte a l'índex comarcal. Amb no tanta notorietat les institucions financeres, i els serveis comunitaris.

1980: Amb un marge més reduït, 8,3 punts, continuen éssent les indústries extractives les que sobresurten, es mantenen les institucions financeres i els serveis comunitaris i s'hi afegeixen el sector de transports i comunicacions i els que estan a l'atur sense que hagin tingut ocupació anterior.

1981: Els mateixos sectors de l'any anterior però cal afegir-hi el de comerços, restaurants i hoteleria.

1982: Continua en la mateixa tònica, exceptuant el sector d'hoteleria i restaurants. No oblidem que les dades d'aquest any corresponen al mes de juny i lògicament el sector d'hoteleria ocupa personal de temporada. S'incrementa molt fortament l'índex dels que no han tingut ocupació anterior.

El quadre ens permet també una lectura "en vertical" que possibilita una valoració de l'evolució dels índexs d'atur en els diferents sectors d'activitat econòmica d'any a any. Tindrem compte únicament dels que presenten una oscil·lació mínimament notòria (1 punt de diferència).

	1979	1982	diferència
- sector d'indústries extractives	14,1	3,7	-10,4 punts
- alimentació	1,6	2,6	+ 1 punt
- tèxtil	2,2	3,1	+ 0,9 punts
- fusta, suro	2,2	3,6	+ 1,4 punts
- química	4,7	2,7	- 2 punts
- indústries metal.lúrgiques	2,9	9,2	+ 6,3 punts
- construcció	7,5	18,6	+ 6,1 punts
- institucions financeres	7,5	3,5	- 4 punts
- sense ocupació anterior	19,3	32,7	+13,4 punts

Font: Butlletí d'Ocupació

Elaboració pròpia

No hi ha dubte que el creixement més fort ha estat en el grup dels que no tenien ocupació anterior, dels joves que entren de nou al món del treball. Voldria remarcar aquest índex de creixement ja que mentre al Prat augmentava 13,4 punts a la comarca del Baix Llobregat només n'augmentava 6,1.

1.5.- L'atur en els diferents grups professionals.

En les dades de l'atur que fan referència als grups professionals només podem considerar els dos anys darrers: el 1981 i 1982. No ens consten les dades que fan referència als anys anteriors.

	P.Tècnics i similars	Director Fun.Pub.	Administra. similars	Comerci. venedors	Treballad. de serveis	Agric. i simil	Obrers	Peons no qualific.	TOTAL
EL PRAT	160-4,3	2-0,05	505-13,7	162-4,4	444-12	27-0,7	1.269-34,4	1.118-30,3	3.687-100
COMARCA	1.214-3,4	63-0,2	3.798-10,7	1.056-3	2.436- 6,9	67-0,2	13.541-38,1	13313-37,5	35.488-100
1982									
EL PRAT	244-5,3	3-0,06	516-11,2	214-4,6	518-11,3	18-0,4	1.533-33,3	1.550-33,7	4.596-100
COMARCA	1.721-4,2	63-0,11	4.454-10,9	1.401-3,4	3.437- 8,4	71-0,2	13.875-34	15795-38,7	40.817-100

Font: Butlletí d'Ocupació.

Elaboració pròpia.

El poc espai temporal, del desembre del 1981 al juny del 1982, impossibilita qualsevol valoració seriosa i realista.

Són quatre els grups que més sobresurten:

	1981	1982	diferència
Obrers	34,4	33,3	-1,1
Peons	30,3	33,7	+3,4
Administr.	13,7	11,2	-2,5
Treball Serv. 12		11,3	-0,7

D'aquests 4 grups, el que sembla insinuar un augment relativament important és el peonatge. Aquesta constatació cal posar-la en entredit donada la poca perspectiva que tenim entre desembre i juny.

Les diferències més notables entre el Prat i la comarca les trobem entre el grup dels treballadors dels serveis, sempre a favor del Prat. Amb no tanta diferència trobem també en aquesta situació els administratius. En canvi els grups d'obriers i peons són molt més rellevants a nivell comarcal que municipal, malgrat que el creixement del grup de peons, en el transcurs de 6 mesos, és més notori en el Prat de Llobregat que a la Comarca.

Estem convençuts que la problemàtica de l'atur és quelcom més complex que la relació d'unes dades. Per això estem convençuts també de la necessitat de mesurar, dins el possible, la realitat del col·lectiu de persones aturades en una àrea geogràfica concreta. Això vol dir poder parlar amb dades concretes de qui són els aturats del Prat de Llobregat.

Les dimensions del problema de l'atur escapen a les possibilitats d'una administració local, però no per aquest motiu s'ha de renunciar a la capacitat creativa que potser pot trobar algun tipus d'acció vàlida de cara a col·lectius concrets d'aturats. Aquesta creativitat ha d'ésser una de les característiques més importants del treball social.

2.-LA VIVENDA

La qüestió de la vivenda podria constituir l'objecte d'un estudi. El que sempre s'ha dit de tenir quatre parets i una teulada, constitueix avui dia no solament un dret reconegut per les lleis, sinó també un greu problema ja que aquest dret costa molts diners exercir-lo.

Nosaltres emmarquem la qüestió de la vivenda en tot el context dels problemes que les permanències dels treballadors socials han detectat. No farem cap anàlisi de quina ha estat l'evolució històrica de l'habitatge en el Prat de Llobregat, ni entrarem en les qüestions de tipologia de la vivenda. Apuntarem els trets més significatius del moment actual en base a la informació a la que hem tingut accés. Hem de tenir en compte que l'habitatge és de les qüestions més oblidades pel que fa a l'existència d'una informació mínimament actualitzada i sistematitzada. D'aquí prové l'eterna dificultat per trobar les dades necessàries que permetin una anàlisi seriosa de la situació.

2.1.- L'actual parc d'habitatge

Segons dades facilitades pel Negociat d'Urbanisme, Habitatge i Obres de l'Ajuntament del Prat, l'any 1983 el municipi contava amb 19.666 vivendes distribuïdes en 3.995 edificis. Una simple proporció matemàtica ens dona 5 vivendes per edifici. La realitat no és aquesta ja que l'existència de moltes vivendes unifamiliars és evident i això suposa 1 vivenda per edifici i lògicament l'acumulació de moltes vivendes en altres edificis. La ubicació d'un tipus i altre de vivenda dins l'àrea geogràfica del municipi és prou clara, ja que obeeix a tot un procés històric de creixement del poble, fidel reflex de les diferents forces socio-econòmiques que han marcat les etapes d'aquest procés.

Els districtes en els què hi trobem la vivenda més massificada són el segon i el tercer, mentre que el districte primer, el casc antic, és el que presenta la vivenda més unifamiliar.

El quadre següent pot clarificar tot el que hem dit.

	Vivendes buides		Vivendes ocupades		Total	
D.I	453	14,9	2.587	85,1	3.040	100
D.II	523	12,9	3.532	87,1	4.055	100
D.III	1.565	27,6	4.107	72,4	5.672	100
D.IV	55	2,1	2.492	97,9	2.547	100
D.V	797	18,3	3.555	81,7	4.352	100
	<u>3.393</u>		<u>16.273</u>		<u>19.666</u>	

Font: Estadística Municipal

El districte que presenta un parc d'habitatge ocupat en la seva totalitat és el quart. En canvi els districtes tercer i cinquè són els que tenen més vivendes buides; de totes les vivendes buides del Prat de Llobregat aquests dos districtes acumulen el 69,6%. No tenim els elements de judici ni les dades objectives que ens permetin valorar el perquè es dona aquest fet. Són els llocs on és més cara la vivenda? Són les últimes promocions que s'estan portant a terme? És que el Prat ha arribat ja, per les causes que sigui, a una situació obsoleta pel que fa a l'habitatge? S'estan pagant ara les conseqüències d'una mala política de vivenda?

Aquests i molts d'altres interrogants es podrien formular, malgrat no s'hi pugui donar una resposta clara. El que si queda clar és l'existència de quasi 4.000 vivendes no habitades.

Si fem una relació entre habitatges ocupats i la població de fet de cada un dels districtes ens trobem que en els districtes primer, segon i tercer la mitja matemàtica és de 3,5 persones per vivenda, mentre que en el quart és de 4,2 persones per vivenda i en el cinquè de 3,8.

Un element que ajudaria a treure l'entrellat de l'evolució del parc d'habitatges, seria sens dubte un recompte mínimament analític de les llicències d'obres concedides per l'Ajuntament. Això seria necessari, o, millor dit, útil, si l'objectiu de l'estudi fos únicament la qüestió de la vivenda i la problemàtica, de tot ordre, que l'envolta. No és aquesta la nostra intenció, però si que veiem interessant reflectir aquesta qüestió a partir de la dècada dels anys 60, concretament l'any 1967, moment que el municipi del Prat, que sempre havia mantingut una tònica de creixement, pren una gran volada.

Del 1960 al 1980 el Prat de Llobregat passa de 14.091 habitants a 60.419, o sigui que un 76,7% de l'actual població s'apospenta al municipi en el transcurs d'aquests 20 anys. Segons les dades facilitades per l'Ajuntament, de l'any 1967

al 1983 es donen 1.406 llicències d'obres gairebé totes per la construcció d'habitatges, segons els nostres informants. Això vol dir que un 35,2% de tots els edificis existents en el Prat són edificats durant aquests 17 anys darrers; i és important constatar que del 1971 al 1976 són concedides quasi el 50% de totes les llicències, exactament el 49,2%. Circumstàncies especials influeixen en aquesta qüestió, com per exemple l'aprovació del "Pla General Metropolità" que rebaixava les edificacions. Els resultats de tot això els tenim a la vista. El Prat de Llobregat forma part d'aquest desori que són totes les ciutats del cinturó barceloní, en les que el que menys ha interessat ha estat una planificació seriosa i en funció del bé comú i públic.

2.2.- Característiques i problemes de l'habitatge

Un dels trets més significatius de la política de vivenda ha estat tot el que fa referència a la promoció pública. Del total de vivendes existents en el Prat, podem estimar, segons que ens diuen els nostres informants, que un 75% són de Protecció Oficial. D'aquestes darreres, un 15% són de promoció Pública i el 10% restants de promoció Privada però de Protecció Oficial.

Les que són de promoció pública les trobem concentrades, quasi en la seva totalitat, en el districte IV, al polígon de Sant Cosme. Representen el 12% del total de vivendes existents al Prat de Llobregat; índex que s'acosta molt al que anteriorment donàren com a parc de vivendes de promoció pública (15%).

Quant al règim de tinença de la vivenda, quasi el 80% d'habitatges són de propietat. Els de lloguer queden reduïts al 20% restant. Ens manca una informació actualitzada per poder portar a terme una anàlisi, malgrat fos descriptiva, de tot el que fa referència a distribució, equipaments, estat físic i condicions dels habitatges. Podem intentar una aproximació a partir de les dades que ens han facilitat des del centre de salut escolar. Hem fet menció en altres capítols, de la informació facilitada per aquesta font; malgrat que no podem sectoritzar aquesta informació per barris, si que podem donar-la globalment tot indicant quines són les escoles que presenten situacions diferenciades del context general.

Pel que fa referència al nombre d'habitacions per dormir, la majoria de vivendes compten amb 3 habitacions. Són les famílies de les escoles Bertran i Serra i Trueta principalment que es destaquen entre les que disposen de vivendes de 4 i 5 habitacions per dormir; que no vol dir que les famílies d'aquestes escoles visquin en pisos molt espaiosos, sinó que de les poques famílies que diuen tenir vivendes de 4 i 5 habitacions, ens trobem que la majoria són famílies de les escoles esmentades.

Són també les famílies d'aquestes escoles que ens diuen patir molta humitat i problemes de rates i escombraries. Això ho acusen principalment les famílies de l'escola Trueta. Aquesta situació es veurà més clara si tenim en compte que mentre a nivell global la humitat de les vivendes afecta un 19,5% de les famílies enquestades, a l'escola Trueta aquest índex puja a un 43,6%; el mateix podem dir del problema de les rates i escombraries; ja que a nivell global només un 7,7% (rates) i un 5,6% (escombraries) de famílies es troben afectades, les de l'escola Trueta se situen a un 28,2% i a un 16,6% respectivament.

Les dades que fan referència a l'equipament es concreten en dos punts: existència i tipus de calefacció i d'aigua calenta i la possessió o no de rentadora, nevera i televisor.

Com és de suposar la calefacció central no entra dins la normalitat, només un 4,2% del total de famílies enquestades contesten afirmativament. Són les famílies de l'escola Bertran i Serra que presenten un índex molt elevat al respecte: el 12% de les famílies diuen tenir calefacció central; les altres escoles presenten índexs molt per sota del global. L'estufa de butà és el tipus de calefacció més normalitzada i que usen el 42,9% de famílies. A l'escola Trueta són el 60,1% les famílies que tenen aquesta calefacció.

Les famílies que diuen no tenir calefacció, representen el 9,1% de la globalitat, despuntant les famílies de les escoles Prínceps d'Espanya i Menéndez i Pelayo amb un 11,1% i un 11,8% respectivament, que diuen no tenir cap tipus de calefacció. Queda el dubte de si aquestes famílies varen centrar la qüestió en tenir o no tenir calefacció central, o són realment famílies que no tenen cap mitjà per escalfar-se.

La majoria de vivendes tenen aigua calenta, només un 1,5% del total de famílies enquestades no en tenen. Aquest índex s'accentua de manera important quan es tracta de les famílies de l'escola Trueta, el 4,9% diuen no tenir aigua calenta.

Pel que fa referència als utensilis o maquinària domèstica abans esmentada, rentadora, nevera i televisor, que avui en dia formen part essencial de l'equipament de la vivenda, normalment són presents a tot arreu:

- no tenen nevera el 0,4% de les famílies
- no tenen televisor l' 1,9% de les famílies
- no tenen rentadora el 2,2% de les famílies

Les diferències més notables es donen en les famílies de l'escola Trueta (un cop més l'escola Trueta) en les quals l'índex de les que no tenen televisor és del 3,1% a l'igual de les que no tenen rentadora, que també arriba al 3,1%.

Una de les qüestions que ha fet famós el municipi del Prat de Llobregat, ha estat precisament el problema de la vivenda, centrat majoritàriament en el barri de Sant Cosme.

Aquest problema es prou recent, viu i analitzat perquè no sigui conegut per tothom. Per altra part, les dimensions d'aquest problema escapaven i escapen a una simple administració municipal. Però no tota la problemàtica de la vivenda queda reduïda a aquesta parcel·la del municipi, tot i que segurament és la més greu. Hem ja apuntat, quan parlàvem de les condicions dels habitatges, els problemes d'humitat, ventilació, rates i escombraries que algunes famílies de les escoles denunciaren. També els treballadors socials en les seves permanències han detectat i han atès problemes que afecten a qüestions d'habitatge.

Aquests van paral·lels normalment a situacions crítiques derivades de l'atur. Els desnonaments, el lloguer impagat, habitatges sense llum per no pagar el consum, etc... Moltes vegades els demandants plantegen un problema econòmic, i que realment ho és, però aquest fa referència a un problema d'habitatge. És per aquest motiu que és difícil perfilar de manera exacta l'embalum que totes les qüestions de l'habitatge presenten en les permanències dels treballadors socials. El que sí és molt clar és que aquests problemes tenen un pes relativament important i per ordre d'importància en els districtes tercer i cinquè, i en molta menys proporció en el segon.

Val la pena indicar que els veïns del districte tercer són, amb relació als altres, els que han fixat la seva residència al Prat fa més pocs anys. El 21% han arribat al Prat a partir del 1976.

Segurament que afrontar la problemàtica de la vivenda des d'una política municipal deu ésser difícil ja que són moltes les qüestions que s'escapen de les possibilitats d'intervenir de l'administració municipal, principalment en el que fa referència a les promocions privades, que són les més importants.

Al Prat concretament, deixant al marge la qüestió de Sant Cosme, ens trobem amb desnonaments, famílies que no poden pagar el lloguer, etc... i per altra part són 4.000 els habitatges desocupats.

Atendre i solucionar aquests problemes en el moment present d'atur deu ésser molt costós i també impossible moltes vegades. L'únic recurs que queda és l'ajuda puntual.

3.- ELS PROBLEMES DE SALUT

3.1.- La població disminuïda física, psíquica i sensorial del Prat de Llobregat

Sobre els llistats d'un cens de disminuïts portat a terme per la "Coordinadora de Minusvàlids del Prat" i que es trobava en procés de tractament informàtic, gràcies a l'amabilitat del centre de càlcul del Prat i concretament del senyor Ureña, hem pogut fer un tractament manual d'aquestes dades i és el que pretenem ara exposar breument a partir de l'elaboració feta per nosaltres mateixos.

L'embalum global d'aquesta població, d'un cens que res ens fa pensar que no sigui exhaustiu, és de 466 persones; la nostra tasca principal ha consistit en la distribució d'aquesta col·lectivitat en un seguit de variables que ens descriuen la realitat de qui són, quines característiques demogràfiques i socials presenten i a quin món determinat pertanyen.

Tot plegat no és pas una relació inductiva acurada, sinó més aviat una descripció o un perfil dels minusvàlids del Prat de Llobregat.

3.2.- La distribució de la disminució per districtes

Encara que posteriorment correlacionarem aquesta variable amb d'altres dimensions d'interès, la distribució per districtes dels disminuïts és la següent:

	<u>absolut</u>	<u>%</u>
Districte I	77	16,5
Districte II	77	16,5
Districte III	118	25,3
Districte IV	120	25,7
Districte V	74	15,8
	<hr/>	
	466	100

Si comparem aquesta distribució amb la de la població general, qualsevol semblança seria una pura casualitat. Aquí i ara, entre els Districtes III i IV s'hi troba ja la meitat de la població disminuïda del municipi, i pel que fa als altres districtes tenen cadascun una distribució semblant.

3.3.- Els components demogràfics: sexe, edat, origen i estat civil

La distribució per sexes és la següent:

Homes	278	59,6%
Dones	185	39,6%
No consta	3	0,6%

Aquesta distribució incrementa extraordinàriament el pes dels homes comparant-la a la distribució general de la població.

La distribució de l'edat es presenta així:

<u>Edats</u>	<u>absoluta</u>	<u>%</u>
-6 anys	10	2,1
6-14	79	16,9
15-18	44	9,4
19-25	50	10,7
26-50	122	26,2
51-65	94	20,2
+65 anys	63	13,5
No consta	4	0,8
	466	100

Veiem aquí una polarització de les freqüències a les edats joves (abans dels 26 anys) i, sobretot, a les edats madures (posterior als 51 anys). L'esquema següent ens ho fa veure:

-26 anys	183	40,1
26-50	122	26,2
+50 anys	157	33,7

I parlem de polarització en el sentit que el primer grup inclou un espai de 30 anys, el segon de 25 i el tercer pràcticament d'una vintena d'anys.

La distribució del lloc de naixement o origen, diu el següent:

<u>Origen</u>		
El Prat	53	11,4
Resta de Catalunya	151	32,4
Fora de Catalunya	258	55,4
No consta	4	0,8
	466	100

En una població general tan notable de persones filles de la immigració o oriündes de la mateixa, aquesta distribució és completament esperable.

Finalment, pel que fa a l'estat civil:

Solters	298	63,9
Casats	137	29,3
Vidus	27	5,8
Divorciats	4	0,8
	466	100

El conjunt de les quatre variables demogràfiques exposades, sexe, edat, naturalesa i estat civil, ens donen una descripció de la població disminuïda del Prat que suposa ja una primera aproximació a una realitat que interessa extraordinàriament de conèixer.

3.4.- El tipus de disminució

La gran manca d'informació efectiva és la nota dominant d'aquesta variable. La distribució es presenta així:

	<u>absolut</u>	<u>%</u>
Disminució física	87	18,6
Disminució psíquica	119	25,5
Disminució sensorial	26	5,5
Altres	41	8,7
Dis. física+psíquica	2	0,4
Dis. psíquica+sensorial	2	0,4
No consta	189	40,5
	466	100

La importància de les disminucions psíquiques és el que més crida l'atenció en aquesta distribució de freqüències. En apèndix hi hem fet constar la problemàtica concreta de cadascuna d'aquestes disminucions quan constava per a veure exactament de què es tractava.

Amb tot, l'interès del tipus de disminució radica precisament en la seva correlació amb d'altres variables; és el que anem a fer ara.

3.4.1.- Tipus de disminució i districtes de residència

Heus aquí la corretació pertinent, expressada amb dades relatives per a fer-ne directament la comparació (només indiquem les dades que tenen alguna significació en la correlació de referència).

<u>Origen</u>	<u>D.I</u>	<u>D.II</u>	<u>D.III</u>	<u>D.IV</u>	<u>D.V</u>
El Prat	26,3	32,1	--	--	36,8
Resta de Catalunya	--	--	--	--	--
Resta de l'Estat	--	--	--	--	--
<u>Disminució</u>					
Físics	24,-	--	--	--	--
Psíquics	20,-	33,-	--	--	--
Sensorials	--	52,2	--	--	--
Altres	--	--	39,4	--	--
No consta	--	--	--	--	24,1
	16,5	16,5	25,3	25,7	15,8

Els nascuts al Prat es troben significativament als districtes I, III i V i, per altra banda, hi ha una distribució de les diverses disminucions que segueix la distribució següent:

- al D.I es troben significativament els disminuïts físics i psíquics, i
- al D.II, els psíquics i els sensorials;
- al D.III els englobats dintre d'altres conceptes que no són els precedents i
- al D.V, sobretot, aquells dels quals no consta quina disminució sofreixen.

3.4.2.- Tipus de disminució i edat

<u>Edats</u>	<u>Físics</u>	<u>Psíquics</u>	<u>Sensorials</u>	<u>Total</u>
-6 anys	--	--	--	2,1
6-14	--	35,3	22,2	16,9
15-18	--	18,9	29,6	9,4
19-25	--	20,7	--	10,7
26-50	34,8	--	--	26,2
51-65	--	--	--	20,2
+65 anys	18,-	--	--	13,5

Els psíquics i sensorials són d'edats significativament inferiors als 26 anys i els físics es troben compresos de manera significativa entre els 26 i els 50 anys i entre els que tenen més de 65 anys.

Heus aquí el que ens diuen aquestes correlacions.

Apèndix: identificació de les disminucions

Ens sembla d'interès fer constar, quan les dades hi són, el tipus de disminució concreta en els grans capítols sobre les disminucions: físics, psíquics, sensorials i crònics.

Físics: Pòlio (citad 10 vegades), mutilació (4), paràlisi parcial (1), paràlisi (3), hemiplègia (4), escoliosi (1), tetraplègia (1), paraplègia (1), hemogília (1), lesió de columna vertebral (2).

Psíquics: paràlisi cerebral (10), deficiència mental (35), mongolisme (4), profund (1), epilèpsia (2), espina bífida (1), amnèsia (1), dislèxia (1), oligofrènia (2), autisme (1), meningitis (2).

Sensorials: Sord-mut (6), cec (10), sord (2).

Crònics: bronquitis (3), insuficiència renal (4), crònic (1), insuficiència hepàtica (2), diabetis (1), cardiopaties (3), lumbago (1), càncer (1), reuma (1), afeccions pulmonars (1), arterioesclerosi (2).

Psíquic i sensorial: sord-mut i deficient (1)

4.- La qualitat de vida i la realitat social dels disminuïts

Anem a veure quatre aspectes que defineixen la realitat social d'aquests disminuïts: els seus nivells d'instrucció, la situació laboral, l'activitat principal i el mitjà de transport emprat.

4.1.- Els nivells d'instrucció

Es tracta només i únicament del grau d'estudis assolits.

	<u>absolut</u>	<u>%</u>
Analfabet	228	48,9
Primària incompleta	117	25,1
Primària completa	75	16,1
Batxiller elemental	31	6,6
Formació professional	4	0,8
Batxiller superior	4	0,8
Títol superior	1	0,2
No consta	6	1,3
	466	100

El quadre és suficientment explícit per si mateix. Almenys pel que fa a la instrucció rebuda, aquests disminuïts tenen molt poques oportunitats a la vida normal i integrada. En aquest sentit, és vertaderament un col·lectiu marginat.

4.2.- La situació laboral

Treball remunerat	26	5,5
Busca la primera feina	11	2,3
Parat	5	1,-
Retirat-jubilat-pensionista	56	12,-
Rendista	1	0,2
Assistència a ensenyament	83	17,8
Feines de la llar	19	4,-
Altres situacions	260	55,7
No consta	5	1,-
	466	100

En relació amb la feina, la freqüència modal se situa en aquestes "altres situacions" que, segons el cens, eren "menor no escolaritzat, etc.". Són veritablement una minoria els qui tenen una feina i són un 17,8% els qui assisteixen

a un centre d'ensenyament (que es correspon amb aquell 16,9 % que tenia entre 6 i 14 anys). Ens agradaria concretar més aquestes "altres situacions" que, per la importància numèrica que representen, fan pensar més en una inactivitat absoluta que no pas en el menor no escolaritzat.

Per a completar o matisar aquesta primera aproximació, intentem veure la distribució de l'activitat principal d'aquests disminuïts. Les absències d'informació pensem que confirmen el que acabem de dir.

4.3.- L'activitat principal

Pensionista	29	6,2%
Escolar	80	17,1
Incapacitat laboral	156	33,4
Incapacitat permanent	20	4,2
Treballa	24	5,1
Atur-busca feina	3	0,6
Menor no escolaritzat	14	3,-
Busca la primera feina	7	1,5
Feines de la llar	20	4,2
No consta	113	24,2
	466	100

Segons aquest quadre, la incapacitat absoluta es concreta en la incapacitat laboral permanent o temporal i el menor no escolaritzat.

Amb tot, hem correlacionat aquesta dada de l'activitat principal, la precedent de la situació laboral amb la de l'edat. Les grans línies del resultat d'aquesta correlació són les següents:

- el 70% dels més petits de 6 anys són menors no escolaritzats.
- entre 6 i 14 anys, el 58,7% són escolars i ja hi ha el 6,2% que són incapaços laboralment. Un altre 6,2% són menors sense escolaritzar.
- la majoria, és a dir el 87,9% dels que tenen entre 15 i 18 anys són escolars i hi ha un 9,1% que cerquen la seva primera feina. Només un 3% presenta una incapacitat laboral.
- la quarta part dels que tenen entre 19 i 25 anys, un 25,5% són incapaços laboralment. Per la resta, hi ha un 8,5% que treballen, un 8,5% d'escolars i un 6,4% que cerquen la seva primera feina.
- només un 12,2% dels que tenen entre 26 i 50 anys treballen efectivament, puix que ni més ni menys d'un 39,7% són incapaços laboralment, més un 7,6% que ho són d'una manera permanent. El 2,3% estan a l'atur, el 8,4% fan les feines de la llar i 4,5% són pensionistes.

- a més de 65 anys, la incapacitat laboral és del 50% i la permanent un 3%. Un 31,2% són pensionistes i un 6,2% fan les feines de la llar.

Resumint, podem dir que es dóna una escolarització majoritària entre els 6 i els 18 anys i una manifesta incapacitat laboral a partir d'aquesta edat. Com es pot observar en la informació aportada, són relativament pocs els que efectivament treballen, no havent-hi ningú abans dels 18 anys i més enllà dels 65.

Apèndix: relació de les escoles a les que acudeixen

La relació exhaustiva de les escoles citades és la següent:

Sant Isidre (31 vegades), Josep Trueta (2), Centre de paràlisi cerebral de Montjuïc (2), Col·legi de Lleida Santa Maria (2), Montserrat Montero (2), Escola Tarradellas (1 i també a tots els que segueixen), Col·legi de Sant Joan de Déu, Llars Mundet, Col·legi Balmes Sant Boi, Guarderia Municipal Barcelna, Col·legi Ntra. Sra. Montserrat Zona Franca, Col·legi Estel de l'Hispalet, I.M. Bellvitge, Institut Català de Sords, Centre Pilot Sant Just, Col·legi Esperit Sant Alacant, Acadèmia Pràctica i Paideia.

relació de les feines citades

Venda de cupons (8 vegades), Maquinista (2), Plàstics (2), Botiguer (2), Relacions públiques (la resta amb una cita), Electricitat automòbil, Administratiu, Cadena muntatge, Telefonista, Dependent de comerç, Peó de la construcció, Camarer, Sabater, Pinxe cuina, Peó a arts gràfiques, Cobrador, Pagès, Pulidor, Pintor.

4.4.- El mitjà de transport emprat

La mobilitat espacial sol ésser un dels problemes més greus per les persones disminuïdes. Heus aquí la relació de freqüències emprades en els seus desplaçaments pel que es refereix als mitjans de transport, correlacionades amb el tipus de minusvalia:

Bus	25	5,3	(els qui més el freqüenten són els físics i els sensorials; respectivament, 12,7 i 8,3%)
Tren	2	0,4	(no té significació)
Bus d'empresa o escola	10	2,1	(els qui més l'empen són els psíquics i els sensorials; respectivament 4,2%)
Transport individual	13	2,7	(els qui més l'empen són els físics, 4,7%)
Taxi	4	0,8	(no té significació)

A peu	60	12.8	(els que més hi van són els psíquics, 23,7%, els sensorials, 16,7% i els físics 15,3%)
No es desplacen	352	75,5	(són els altres 97,4% i aquells dels quals no consta la disminució 82,7%)
	<hr/>		
	466	100	

Potser el més interessant és el perquè no es desplaça aquest 75,5% de la població disminuïda i la resposta no estem pas en mesura de donar-la nosaltres ara per manca d'elements.

Com si fos una conclusió

Sembla com si la població disminuïda que consta en aquest cens sigui de les col·lectivitats més socialment degradades del Prat de Llobregat. Malgrat que la seva importància numèrica pugui semblar desestimable, puix que únicament és el 0,78% de la població total, cal dir que les seves característiques demogràfiques i socials en fan un vertader pou de marginació, i, per tant, de no participació a la comunitat que viu al Prat de Llobregat.

En la mesura que aquest cens presenti unes reals característiques de fiabilitat, creiem que no és pas poca la tasca a realitzar tant a nivell cívic com assistencial pels problemes de salut derivats d'aquesta població. Només una real consciència de la problemàtica i una adequada voluntat política poden sortir al pas d'unes necessitats tan urgents.

III.- LES PERMANÈNCIES DELS TREBALLADORS SOCIALS

Moltes vegades a l'hora de teoritzar sobre el treball social, la qüestió de les permanències, atenció individual a les persones que fan una demanda, és sempre menyspreada i acceptada com a mal menor. No hi ha més remei que fer-les, tot intentant reduir-les al màxim.

Aquesta atenció individualitzada d'unes demandes concretes té unes connotacions de "beneficència" inacceptables per als principis del treballador social, que com objectiu teòric principal té el treball de promoció comunitària.

No és ara qüestió de fer divagacions teòriques sobre el treball social i el professional que el porta a terme. Només volem afirmar de bon començament que el material i les dades acumulades durant 3 anys de treball social individualitzat en el municipi del Prat han permès analitzar alguns aspectes de problemàtica social, anàlisi del tot enriquidora a l'hora d'intentar un apropament de la realitat existent.

Diem un apropament, no un coneixement sistemàtic i científic. Segurament que si aquest treball social individualitzat es portés a terme amb uns mètodes més ben estructurats i amb una claretat d'objectius a aconseguir, les possibilitats de coneixement serien molt més riques.

Tots sabem, almenys els que ens movem en el món "del social" quins són els problemes que la nostra societat genera: marginació, incultura, atur, pobresa, etc... i en podríem escriure moltes pàgines; però el coneixement de la "quotidianitat" d'aquests problemes se'ns escapa moltes vegades. Una de les maneres possibles d'arribar-hi és precisament el contacte concret, sempre que, tal com hem dit anteriorment, el treballador social que el realitza, sàpiga com fer-lo, perquè el fa i quins són els límits propis d'aquest treball. Tot això que estem dient no pretén ésser cap elogi del treball individual de les permanències; la rutina i l'hàbit de demanar, molt propi dels sectors més marginats és un fort obstacle per a tot això que anteriorment dèiem.

Però malgrat tot, una racionalització seriosa d'aquestes atencions individuals poden ésser un instrument molt vàlid de coneixement de la quotidianitat, per una part i també poden aportar elements de cara al treball comunitari per altra.

El que a continuació presentem, val el que val. El que sí assegurem que la informació i dades existents, fruit del treball de les permanències, han estat ordenades, sistematitzades i analitzades tan corretament com ens ha estat possible.

1.- VISIÓ GLOBAL I QUANTITATIVA DE LES PERMANÈNCIES

L'espai temporal considerat en aquesta anàlisi de les dades de les permanències és de 4 anys; des del dia 1 de gener de 1980 fins el 31 de desembre del 1983.

L'espai geogràfic és tot el municipi del Prat, ja que s'han tingut en compte tant l'equip que treballa al centre com el que treballa al barri de Sant Cosme.

El total de famílies ateses és de 1.243. La distribució pels diferents districtes administratius és la següent:

D.I	120 famílies	9,6
D.II	147	11,8
D.III	218	17,5
D.IV	517	41,6
D.V	178	14,3
N/C	63	5,1
TOTAL	1.243	100

Aquesta simple distribució ens assenyala ja, i com era d'esperar una àrea que acumula quasi la meitat de la població atesa, el barri de Sant Cosme, Dte. IV.

Els districtes III i V, segueixen per ordre d'importància numèrica. Caldria assenyalar principalment el Dte. III.

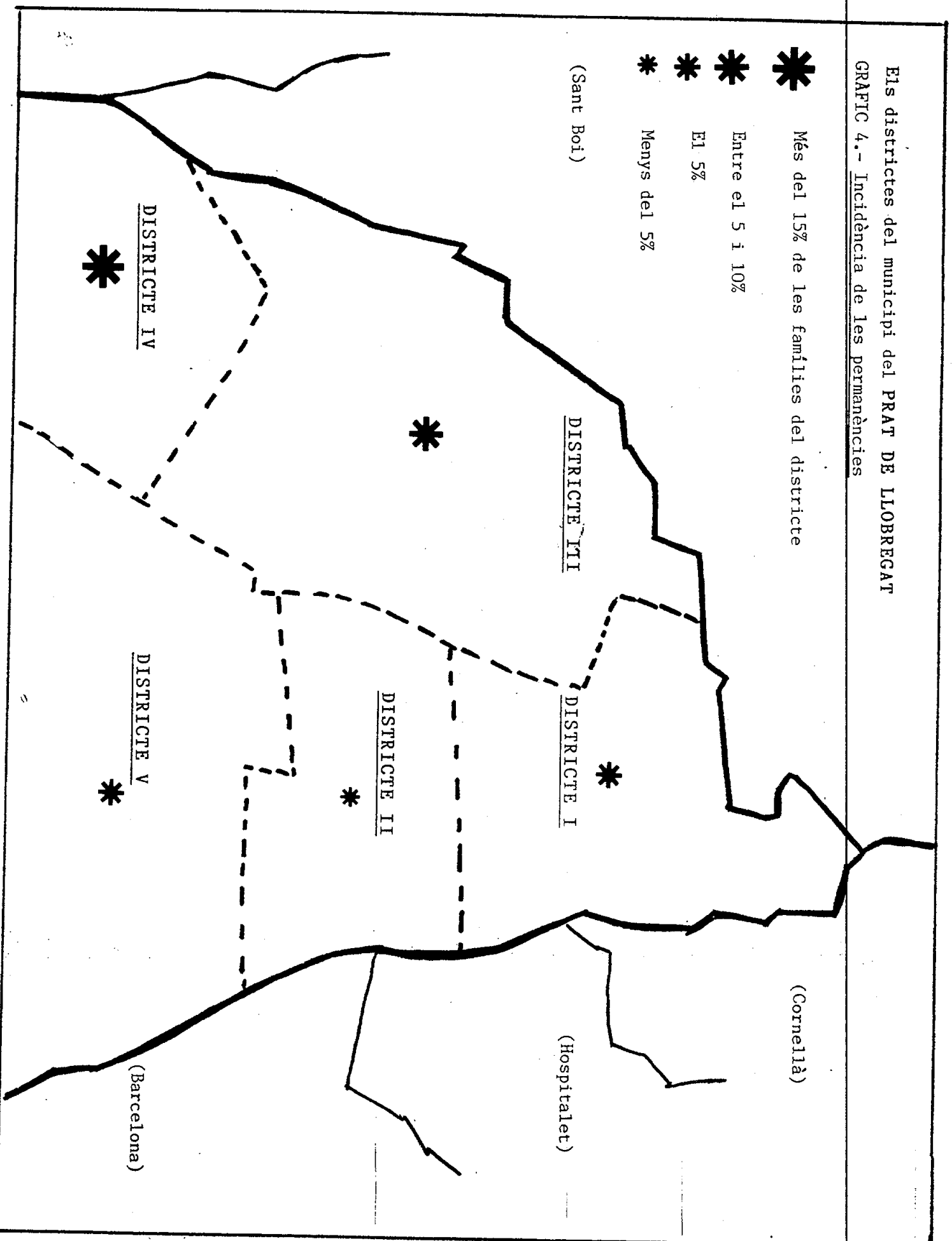
Amb totes les salvetats que calgui fer, no hi ha dubte que són aquests tres districtes els que constitueixen el cinturó o anell que rodeja el casc urbà originari del municipi del Prat de Llobregat. És l'àrea que ha possibilitat el fort creixement demogràfic dels darrers anys.

Aquesta xifra de 1.243 atencions fa referència a "nuclis familiars" atesos durant aquests 4 anys. En una estimació del que representa en relació al total de famílies del municipi, ens trobem que un 7,6% han passat per aquests serveis de permanència. Sigui ja per problemes realment greus, sigui per un senzill tràmit burocràtic, sigui per no perdre el "costum" de demanar, etc... creiem que és un percentatge respectable. Més si tenim en compte que les persones o famílies d'un cert "status o nivell social" no acostumen a recórrer a aquestes instàncies. Mantinent aquesta relació de famílies ateses / famílies existents, i sectoritzant les dades per districte, tenim la distribució següent:

D.I	120 famílies	4,9% del total
D.II	147	4,4
D.III	218	5,4
D.IV	517	18,3
D.V	178	4,9

Els districtes del municipi del PRAT DE LLOBREGAT
GRAFIC 4.- Incidència de les permanències

- *** Més del 15% de les famílies del districte
- *** Entre el 5 i 10%
- *** El 5%
- *** Menys del 5%

La rellevància del Dte. IV es fa evident una vegada més. L'índex d'un 18,3% de famílies del Dte. IV que han passat pel serveis de permanència és prou important perquè passi desapercebut.

Si per una part l'apilament de problemàtica i casuística, sigui per l'assump-te que sigui, és carregós pel treballador social i amb connotacions "benèfiques" del tot conegudes, per altra part és un indicador no solament de problemes de la vida quotidiana, sinó també de la necessitat d'uns serveis d'informació, aten-ció i de gestió per una part important de la població.

Dins d'aquesta visió global i quantitativa volem fer una referència a l'espai temporal dels 4 anys en què s'ha portat a terme la recollida de les dades. El quadre que exposem a continuació és molt expressiu del procés seguit:

	1980	1981	1982	1983
Dte. I	7	14	65	34
Dte. II	5	17	61	63
Dte. III	14	27	80	92
Dte. IV	1	10	258	240
Dte. V	11	22	55	86
N/C.	6	11	26	19
TOTAL.	44	101	545	534

El quadre deixa molt clar quins són els districtes que per una part acumulen la demanda, i per altra, els districtes que l'incrementen de manera regular any darrera any; són els districtes III, IV i V, amb una notòria diferència sempre a favor del districte IV. El que podríem dir-ne districtes del casc urbà antic després d'un increment notori entre el 1981 i 1982, o bé fan un notable descens com és el cas del primer, o bé denoten una tendència a l'estancament, el II.

No tenim elements suficients per analitzar el perquè d'aquest procés. El que sí tots sabem és que els districtes amb més presència de demandes són els que més marginats estan; el Dte. IV, barri de Sant Cosme, n'és un exemple ben clar.

2.- CARACTERÍSTIQUES DE LES FAMÍLIES ATESES

En l'apartat anterior parlàvem d'un col·lectiu de nuclis familiars de l'ordre de 1.243, aproximadament el 7,6% sobre el total de famílies del municipi.

Aquestes famílies aglutinen un col·lectiu de 4.992, el 8,2% de la població. Això sol fa pensar que es tracta d'un col·lectiu important, prescindint de la

gravetat o no gravetat del problema presentat, o de si l'atenció individualitzada val la pena o no com a treball o servei social.

La distribució dels nuclis familiars segons la seva composició ens permet mitjançant una senzilla operació matemàtica, veure quina és la mitjana matemàtica de membres per família. En el quadre següent us oferim aquesta dada sectoritzada per districtes:

Dte. I	390 persones	120 famílies	3,2 pers/família
Dte. II	494 persones	147 famílies	3,4
Dte. III	826 persones	218 famílies	3,8
Dte. IV	2.470 persones	517 famílies	4,8
Dte. V	669 persones	178 famílies	3,7

TOTAL 4.992 persones 1.243 famílies 4 pers/família

(La no correspondència del total amb la suma dels parcials és deguda als N/C que han impossibilitat el compte).

Voldríem remarcar que aquestes dades fan referència al col·lectiu atès per les permanències dels assistents socials i que no es poden, correctament parlant, extrapolar a la globalitat de la població.

Una vegada més hem de remarcar les "peculiaritats" del Dte. IV. En aquest cas, és el districte que presenta l'índex de membres per família més elevat, i per cert molt elevat; la diferència entre el Dte. I, el més baix i el Dte. IV, el més alt, és de 1,6 punts. Si tenim en compte que es tracta d'un poble i no d'una gran ciutat podrem perfilar encara més les característiques de "ghetto" que això suposa.

Davant aquestes dades no és gens estrany que en la distribució per districtes dels nuclis familiars segons la seva composició trobem que l'índex més elevat de nuclis familiars amb una persona estan ubicats al Dte I i l'índex més baix al Dte. IV. En canvi els índex més alts de nuclis familiars nombrosos estan ubicats al Dte. IV; el 46% dels nuclis amb més de 6 persones, el 65,9% dels de 7 persones, el 73,8% dels de 8 persones, el 84,6% dels de 9 persones i el 88,9% dels de 10 persones.

Aquesta variable també ens significa el que anteriorment apuntàvem. La diferència entre els Dtes. I i II amb la resta. Mentre la concentració dels nuclis familiars de 1 o 2 persones es concentra en aquests districtes, els nuclis més nombrosos hi són molt poc presents.

Però cal assenyalar que aquests nuclis més nombrosos no són presents per un igual en la resta de districtes. Les connotacions del Dte. IV no són ni de

bon tros les mateixes que les del III i V; aquests darrers malgrat mantenir una relativa presència dels nuclis de 3, 4 i 5 persones, a partir d'aquí el pes total tant relatiu com absolut s'ubica en el Dte. IV.

Aquesta constatació sembla insinuar que mentre els Dtes. del "casc antic" (I i II) presenten afers i problemes de persones grans, siguin els que siguin aquests problemes, la resta de districtes venen marcats per una problemàtica, sigui la que sigui també, més complexa i que pot repercutir a més persones i a nuclis familiars joves.

Encara que sigui només a nivell informatiu us oferim el quadre que fa referència a aquesta variable:

	1 M/F	2 M/F	3 M/F	4 M/F	5 M/F	6 M/F	7 M/F	8 M/F	9 M/F	10 M/F	11 M/F i +	N/C
D. I	23	24	26	16	17	10	1	2	1	—	—	—
D. II	25	37	20	21	18	17	6	1	1	—	1	—
D. III	22	37	42	40	29	24	9	4	2	2	2	5
D. IV	37	58	72	85	86	61	41	30	22	24	—	1
D. V	16	31	33	43	19	13	13	3	—	1	2	4
N/C	8	8	11	18	7	6	2	1	—	—	—	2
TOTAL	131	195	204	223	176	131	72	41	26	27	5	12

A més de la variable sobre la composició familiar volem fer menció de quina és la constitució d'aquestes famílies.

Els grups o nuclis familiars, tenint en compte la seva constitució, queden distribuïts de la següent manera:

1. Família normal matrimoni i fills	689	55,4
2. Pare o mare amb fills	166	13,3
3. Família normal amb altres familiars	97	7,8
4. Matrimoni o parella sola	133	10,7
5. Persona sola	118	9,5
6. No consta	40	3,2
	<hr/>	<hr/>
	1.243	100

Aquesta és la visió global i que ens fa parar l'atenció en l'índex de nuclis familiars de pare o mare amb fills, el 13,3% i en l'índex de persones soles, el 9,5%.

Són quasi una quarta part dels nuclis familiars atesos, exactament el 22,8%. Intuitivament podem pensar que es tracta dels nuclis amb una possible situació més problemàtica. Possiblement hagin recorregut a les permanències per algun tràmit burocràtic, però això no vol dir que no hi hagi problemes socials més seriosos, en part ja quasi assimilats. Aquests nuclis familiars són terreny propici per a aquests problemes.

Si tenim en compte la sectorització per districtes, les característiques d'aquests per referència a la constitució dels nuclis familiars són les següents:

En el Dte. I hi ha un pes relativament important de les persones soles i les parelles soles. Mentre que a nivell global les persones soles tenen un índex del 9,5% en aquest districte és del 19,2%. En cap altre districte hi trobem un índex tan elevat. Les parelles soles puguen també 4 punts al Dte. I. Si l'índex global és de l'ordre del 10,7%, en aquest Dte. és del 15%. Això fa que en els altres tipus de nuclis familiars els índexs d'aquest Dte. estiguin per sota de l'índex general del col·lectiu.

En el Dte. II la nota recau principalment en els nuclis familiars constituïts pel matrimoni sol. Així tenim que mentre aquest tipus de nucli es senyala amb un índex del 10,7% en la globalitat, en aquest Dte. és de l'ordre del 17%. També és relativament notòria la presència de les "famílies normals" més altres familiars.

El Dte. III ve significat sobretot pels nuclis familiars constituïts pel pare o la mare i els fills. Si comparem el pes d'aquests nuclis familiars dins el districte amb el pes que els mateixos tenen a nivell global hi trobem 4 punts més a favor del Districte. Si l'índex global és del 13,3%, en el Dte. és del 17,4%. De tots els districtes é el més significat al respecte.

El Dte. IV que en tot el llarg de l'anàlisi presenta característiques "molt pròpies" que el configuren com un barri amb una identitat molt marcada i diferenciada de la resta, en el cas de la constitució dels nuclis familiars ens trobem amb un índex molt elevat del que nosaltres anomenem la família normal, el matrimoni i els fills. Donades les circumstàncies d'aquest districte hom podria pensar que aquí hi trobaríem de tot menys això. Però cal fer esment que quan parlàvem de la composició dels nuclis familiars, aquest districte ens donava el promig més alt de membres per família, 4,8 membres/família. Es tracta de famílies molt nombroses i el fet que es tracti majoritàriament de nuclis familiars normals, vol dir que la presència de fills és molt nombrosa. Si a nivell global del col·lectiu aquest tipus de nucli representa el 55,4%, en el districte IV ens trobem amb un índex del 64,6%. La diferència és de 9,2 punts. Un altre aspecte a tenir en compte

és el fet que, tal com hem pogut veure anteriorment, aquest districte és el que més "visites a la permanència" acumula, i per tant no és estrany que en nombres absoluts, també presenti els més elevats, en qualsevol de les variables tractades. Per tant no és estrany que en el lloc on trobem acumulada la majoria, hi trobem també majoria en els diferents aspectes en els que sectoritzen el col·lectiu, però això no vol dir que tots tinguin el mateix pes relatiu. Concretament, en el cas de les famílies "anormals", el Dte. IV és el lloc on trobem el nombre absolut més important, però no és el tipus de nucli familiar que té el pes específic relatiu més rellevant.

Per últim, en el Dte. V, la característica més rellevant (no el nombre absolut més important) són els nuclis familiars només amb el pare o la mare, hi suposen un 16,3% de tots els del districte, mentre que en tot el municipi representen el 13,3%.

Les característiques dels veïns dels diferents districtes es van definint a través de les dades recollides en les permanències; segurament caldria una anàlisi més acurada i sistemàtica, però les diferències que es van insinuant són prou clares i definides. Qualsevol tipus d'acció social que es pensi portar a terme, pensem que les ha de tenir en compte.

3.- APROXIMACIÓ A LA SITUACIÓ ECONÒMICA DE LES FAMÍLIES ATESES

Voldríem remarcar i accentuar que es tracta d'una aproximació molt qüestionable. I això ho diem tant en funció de les dades que tenim, com de les fonts que ens les han proporcionat.

Les dades que tenim per fer aquesta aproximació fan referència a: el nombre de sous que ingressa la família, el nombre de pensions, la categoria del sou principal i l'ordre de magnitud dels ingressos mensuals. Sembla que tot això és suficient per estimar i valorar la situació econòmica de les famílies que han passat per les permanències durant aquests anys. L'inconvenient és la poca fiabilitat d'aquestes dades; pel que fa referència al nombre de sous per família, d'una quarta part (25,1%) no ens consten les dades, i en les famílies que ens diuen no tenir cap sou hi són incloses també les que estan constituïdes per persones soles o parelles soles ja jubilades. En les dades que fan referència a la categoria del sou principal, tenim un 39% de famílies de les quals no ens consten les dades al respecte; i quant a l'ordre de magnitud dels ingressos mensuals, els "no consta", superen el 48%. Aquesta dispersió i incoherència venen donades en part per l'origen o font de les mateixes dades. Les permanències de les A.S. venen més marcades per l'atenció a la demanda concreta que al coneixement de l'entorn de la persona que fa la demanda.

Això sol ja provoca una deformitat en l'origen d'aquestes dades, i el seu resultat és aquesta manca d'informació que impossibilita una anàlisi mínimament seriosa.

Tenint en compte tot això i comptabilitzant únicament les respostes obtingudes farem una aproximació a la realitat econòmica d'aquestes famílies.

- El nombre de sous per família: com hem mencionat anteriorment, una quarta part del col·lectiu estudiat -25%- no dóna informació. El Dte. del que menys informació tenim és el Dte. IV, barri de Sant Cosme, en el que d'un 48,2% de famílies no tenim informació al respecte, quasi la meitat de les famílies ateses. Els altres districtes es mouen en uns índexs de "no consta" molt inferiors: Dte. I-8,3; Dte. II-6,8; Dte. III-11,5; Dte. V-5,0.

Els que diuen no tenir cap sou són un 43,4% del col·lectiu estudiat; éssent molt notòria la seva presència en els districtes I, amb un 52,7%, II, amb un 56,9% i III, amb un 52,8%. En els districtes I i II sembla que la situació pot venir generada pel fet que són els districtes on trobem majoritàriament les persones o parelles soles, molt probablement persones grans i jubilades. No és aquesta la situació del Dte. III; caldria veure si el fet d'ésser un districte on l'absència notòria del pare o de la mare en el nucli familiar pot generar aquesta situació.

Per contrapartida, els districtes IV i V són els que presenten els índexs més alts de famílies que ingressen un sou i també dos sous. Respecte al Dte. IV, hem de tenir en compte, però, que és el que presenta més absència de respostes; de les famílies restants, el 64,9% diu percebre un sou i el 8,2% dos sous. Recordem també que és l'àrea geogràfica que presenta els nuclis familiars més nombrosos. En el Dte. V és el 53,4% de les famílies que diuen tenir un sou i el 6,5%, dos sous. L'índex de tot el col·lectiu que rep un sou és de l'ordre del 51,1% i de dos sous, del 5,5%.

- Les pensions: L'ingrés econòmic mitjançant les pensions, afecta només a un 28,3% de les famílies. Pel fet de plantejar sous i pensions per separat, no s'ha de pensar que volem presentar una situació dicotòmica: sous o pensions. Pot ésser molt bé que una mateixa família tingui un ingrés econòmic per un sou i una pensió a la vegada. Si es tractés de persones seria diferent, però és evident que en una mateixa família pot haver-hi una persona que treballi i ingressi un sou i una altra que per la seva situació personal tingui una pensió.

Els districtes que presenten un índex més elevat en la percepció de pensions són el Dte. I, un 40,8% de les famílies ateses, el Dte. II, un 34,7% i el III, un 32,1%. Són precisament els districtes en què hem trobat les famílies que

perceben menys sous. Pensem que les característiques d'aquests districtes, anteriorment descrites, fan entenedora aquesta situació.

En els Dtes. III i IV, els índexs són d'un 24,2% i d'un 23% respectivament.

- Categoria del sou principal: Quan diem categoria del sou principal, ens referim bàsicament a la categoria laboral que té la persona que aporta aquest sou principal. Hem fet unes categories molt senzilles, buscant principalment adequar-les a les possibilitats que donaven les fonts informatives. El quadre que presentem a continuació ens dóna una imatge de quina és la realitat:

	Global	Dte.I	Dte.II	Dte.III	Dte.IV	Dte.V
Assalariat	33,3	38,4	33,7	<u>41,2</u>	24,5	<u>45,7</u>
Autònom	4,1	3,5	3	<u>7,9</u>	3,3	4,7
Venda Ambulant	10	1,2	3	1,7	<u>24,5</u>	2,4
"Faenas"	9,2	9,3	10,2	10,5	9,7	7,1
Atur	22,9	12,8	17,8	22,8	<u>32</u>	22
Altres	20,4	<u>34,8</u>	<u>32,6</u>	<u>37,7</u>	5,9	18,1

A l'hora d'elaborar els percentatges hem tingut en compte només les respostes obtingudes. Les característiques de cada un dels districtes queden ben paleses.

Dte. I: hi tenen una presència notòria els sous que provenen de persones assalariades; i d'altres (les pensions).

Dte. II: l'única categoria que es desvia fortament de l'índex global és la que fa referència a "altres" (pensions, jubilacions).

Dte. III: a més dels assalariats i altres (pensions...) que es corresponen amb les dades que fan referència a sous i pensions, sobresurt en aquest districte l'apartat dels "autònoms".

Dte. IV: com és habitual aquest districte fuig de les característiques "normals" i accentua les categories que podríem dir-ne més marginals: l'atur i la venda ambulat.

Dte. V: és el districte que presenta l'índex més elevat de sous procedents dels assalariats.

- Ordre de magnitud dels ingressos mensuals: Volem remarcar el que anteriorment hem dit: el gran pes dels que no han contestat, o millor dit, dels quals no ens consta aquesta data: 48,7% del total de famílies. Això fa que tot el que poguem dir al respecte, val el que val i prou. El que si podem acceptar d'entrada és que les persones o famílies que recorren i fan demanda a les permanències dels

Serveis Socials no són precisament les que amb més o menys problemes van tirant. Normalment les persones intentem no necessitar aquests recursos. Per això no cal esperar que les dades que donem a continuació siguin un reflex de la població del municipi. Podríem dir que ens belluguem en el nivell de l'estament més baix de població. Us oferim el quadre que fa referència als ingressos mensuals, tenint en compte que només s'analitzen les respostes donades:

	Global	Dte. I	Dte. II	Dte. III	Dte. IV	Dte. V
Fins a 33.000 Pts	69,5	65,3	76,9	72,8	70,9	62,3
De 33 a 50.000	17,6	19,4	9,9	16,8	19,4	19,3
De 50 a 75.000	9,7	11,1	12,1	9,6	4,7	9,6
De 75 a 100.000	2,8	4,2	1,1	0,8	1,9	7,-
Més de 100.000	0,3	---	---	---	---	1,7

Si a partir d'aquestes dades fessim una valoració de les àrees on els ingressos a partir de les 50.000 ptes són relativament més importants, ens trobaríem amb l'escala següent:

- 1.- Dte. V ----- 18,3%
- 2.- Dte. I ----- 15,3
- 3.- Dte. II ----- 13,2
- 4.- Dte. III --- 10,4
- 5.- Dte. IV ----- 6,6

Malgrat les advertències que hem fet sobre la validesa d'aquestes dades, ens dibuixen una realitat que manté una forta correspondència amb la que ens dibuixaven altres dades analitzades anteriorment. L'àrea que podriem dir-ne més marginal és la que se situa en els districtes III i IV principalment.

En aquest apartat d'aproximació a la situació econòmica hi adjuntem una dada que fa referència a si tenen o no Seguretat Social. Les despeses per qüestions de salut, tant si es tracta de medicaments com de serveis personals, són importants avui dia. És per aquest motiu que creiem oportú fer-ne esment en aquest apartat. Si a les condicions econòmiques que les dades anteriors ens han revelat hi ajuntem encara el no tenir cobertes les necessitats de salut, el panorama s'agreuja.

El 85,3% de les famílies han contestat a la qüestió de si tenen o no Seguretat Social, que representa un col·lectiu de 1.050 famílies; d'aquestes són 226 -21,3%- que diuen no tenir Seguretat Social. La distribució en les diferents àrees administratives és la següent, seguint l'ordre de major a menor:

Dte. IV -----	31,3% de famílies sense S.S.
Dte. III -----	15,-
Dte. I -----	13,5
Dte. II -----	12,7
Dte. V -----	11,1

Si comparem aquest quadre amb l'anterior veurem que existeix una quasi total relació que podem plantejar de la següent manera: a més ingressos econòmics més cobertura per la S.S. (Dte. V) i a menys ingressos econòmics també menys cobertura per la S.S. (Dte. IV).

Un col·lectiu de 226 famílies sense cobertura sanitària per la S.S. creiem que ha de fer pensar. Més encara quan en unes certes zones aquest col·lectiu, ostenta uns índexs com els del Dte. IV, el barri de Sant Cosme.

4.- ALGUNES CARACTERÍSTIQUES SÒCIO-CULTURALS

L'encapçalament d'aquest apartat pot fer pensar en l'existència de moltes dades referents a les característiques sòcio-culturals del col·lectiu que estem analitzant. Volem advertir que no és així, ens limitarem a tres aspectes: edat, origen i nivell d'estudis dels adults -pare i mare- dels 1.243 nuclis familiars atesos pels serveis de permanències.

La informació que tenim d'aquestes dades permet elaborar una anàlisi, i per altra part pensem que són uns aspectes que d'alguna manera ens poden qualificar aquest col·lectiu.

- Edat: hem tingut en compte la mitjana d'edat dels pares. En el cas de pare o mare sols, s'ha consignat la de la persona que està al front de la família. L'índex dels "no consta" és pràcticament insignificant, el 6,3% de tot el col·lectiu. Tots els districtes es mouen en aquest nivell, menys el Dte. I que dona un índex del 10,8% de "no consta".

Hem situat la variable en tres grups d'edat, ja que només es tractava dels pares. En el quadre que donem a continuació, es pot veure com es distribueixen pels diferents districtes:

	Global	Dte.I	Dte.II	Dte.III	Dte.IV	Dte.V
Menys de 30 anys	21,1	10,3	13,8	17,6	<u>29,1</u>	17,3
de 31 a 50 anys	44,7	44,8	39,1	<u>46,8</u>	42,7	<u>49,4</u>
Més de 50 anys	34,1	<u>44,8</u>	<u>47,1</u>	35,6	28,1	33,3

El Dte. IV és l'àrea en què el grup d'edat més jove hi té també més incidència. És a la vegada el barri que ha presentat les connotacions més pejoratives de tot aquest col·lectiu, ja per ell mateix força marginal. No és d'extra-

nyar, que si les famílies joves del barri comencen amb situacions de marginació, la reproducció de la mateixa estigui garantida de cara al futur.

Les parelles i persones grans queden clarament ubicades en els districtes I i II, mentre que en els III i V hi localitzem de manera relativament important les parelles i persones madures.

- Origen: en aquesta dada l'índex dels "no consta" és més important: 26,2%, si tenim en compte tot l'univers. Aquest percentatge varia de manera significativa en els diferents districtes:

	Dte. I -----	45,8% de "no consta"
	Dte. II -----	36,-
Dte.	Dte. III -----	38,1
	Dte. IV -----	7,9
	Dte. V -----	32,6

Com es pot veure, els nivells són variats i crescuts amb l'excepció del districte IV. Davant d'això pensem que s'han de posar totes les reserves necessàries a l'hora de valorar i relacionar aquestes dades. És per aquest motiu que ens limitem a una senzilla exposició evitant els comentaris qualificadors.

Dte. I -	parets d'origen no català	72,3
Dte. II	" " "	78,7
Dte. III	" " "	83,7
Dte. IV	" " "	76,7
Dte. V	" " "	85,8
GLOBAL	" " "	78,8

Si ens atenem només al que ens diu la lectura d'aquestes dades, és evident que la clientela de les permanències dels Serveis Socials és quasi en la seva totalitat no catalana (sense que això tingui cap més sentit que el geogràfic). És molt probable que la realitat sigui aquesta però ens manca molta informació per a poder assegurar això científicament.

- Nivell d'estudis: ens trobem amb les mateixes dificultats, exposades en l'apartat anterior; els elevats índexs de "no consta". Pel que fa referència al nivell d'estudis, la desinformació se situa en els índexs següents:

Dte. I -----	35% de no consta
Dte. II -----	44,2
Dte. III -----	39,9
Dte. IV -----	18,-
Dte. V -----	32,6
GLOBAL -----	30,5

Aquests índexs tant elevats de "no consta", fan dubtar no solament de la seva validesa, sinó també de l'oportunitat de fer-ne o no referència.

Però hem cregut que un aspecte tan important com és el del nivell d'estudis assolit no podia ésser omès.

En nombres absoluts són 225 persones adultes, pares de família, que es declaren analfabetes. Aquesta xifra representa el 29,5% de totes les persones adultes de les quals ens consta el nivell d'estudis. És un índex important. Analitzant aquesta variable per districtes i sempre sobre la població de la qual ens consta el nivell d'estudis assolit, tenim el quadre següent:

Dte. I -----	21,8% d'analfabets
Dte. II -----	10,2
Dte. III -----	17,5
Dte. IV -----	42,2
Dte. V -----	15,-

Comparant el quadre dels "no consta" i el quadre d'analfabets, sembla que hi hagi una relació directa entre respostes i analfabetisme. El Dte. IV, que és el que menys "no consta" té, dona també l'índex més alt d'analfabetisme. Aquest districte, pensem que no pot ésser tingut en compte com a model, ja que és del tot atípic. El que sí volem recordar, és que en aquest districte els pares de família de menys de 50 anys hi són en un nombre relativament important; això fa pensar en analfabets no vells sinó senzillament adults.

Ens limitem únicament a la constatació de la dada que fa referència a l'analfabetisme. És la que més ens pot ajudar a qualificar aquest col·lectiu que ha passat per les permanències dels Serveis Socials. Per altra part, és lògic que la presència de persones amb un nivell d'estudis que sobrepassi els primaris sigui pràcticament irrellevant.

5.- DUES QÜESTIONS PUNTUALS

Encara que sigui de manera molt breu i només fent-ne una simple anotació, cal tenir en compte el col·lectiu infantil-juvenil d'aquest univers que al llarg del capítol hem analitzat. No podem donar molta informació al respecte ja que ens manquen les dades; farem referència a dues qüestions:

- Nens sense escolaritzar: l'enunciat pot semblar, millor dit és, contradictori amb les dades i anàlisi del capítol que hem dedicat a la qüestió escolar. Però segons la informació rebuda a través de les dades de les perma-

nències, ens trobem amb 70 famílies, un 5,6% de totes les que han passat per permanències, que diuen tenir fills sense escolaritzar.

No podem precisar la xifra de nens que això suposa, però pensant només amb un per família, són 70 nens sense escolaritzar. Hem de creure que aquesta no escolarització fa referència al nivell obligatori. No podem assegurar-ho ja que no tenim les edats dels nens i nenes sense escolaritzar.

- Fills en edat laboral: aquesta és la segona qüestió. Hi ha una dada que no tenim i que és molt important a l'hora de valorar la situació laboral d'aquest col·lectiu de joves: no sabem si aquests nois i noies treballen o no, i en cas afirmatiu si es tracta d'un treball fix, eventual, submergit, etc. Pensem que no és il·lòtic suposar que la majoria no treballen, les dades sobre l'atur analitzades en capítol apart fonamenten aquesta estimació.

Feta aquesta precisió, sí que podem afirmar que són 292 famílies les que tenen fills en edat laboral; aquesta xifra representa el 23,5% sobre el total de famílies, i afecta a un col·lectiu de 642 joves. Amb tots els antecedents de les anàlisis anteriors que ens han caracteritzat els diferents districtes, no ens estranyarà que la majoria d'aquests nois i noies es localitzin en el Dte. IV -44,8% de tots els joves- i en el V -17,7%. Recordem que el Dte. IV era el que presentava els nuclis familiars més nombrosos.

És molt poca cosa el que diem d'aquestes dues qüestions. Les dades no donen més informació. Malgrat tot creiem que són dos punts molt importants a tenir en compte, principalment pel que fa a l'atur juvenil.

6.- MOTIUS DE LA DEMANDA

En darrer lloc, intentarem fer una descripció de quins han estat els motius que han forçat a aquestes famílies a recórrer a les permanències dels Serveis Socials. Podem suposar, de bon començament, que seran els problemes "normals i corrents" econòmics, escolars, etc. que empenyen a les famílies a buscar els recursos necessaris per a sortir de l'"embolic" en què es troben.

Hem agrupat els motius de la demanda en grans blocs i cada un d'ells l'hem especificat en diferents conceptes, fins omplir el ventall multidispers de les demandes fetes al servei de permanències.

1.- SALUT

alcoholisme	14
llarga malaltia	61
deficiència mental	25
deficiència física	26

2.- ECONOMIQUES			
diners (pensions, ajudes)	501		
habitatge (lloguer)	43	544	43,8
3.- LABORALS		203	16,3
4.- FAMILIARS (en sentit ample)			
problemes de conducta	19		
convivència	41		
infància	84	144	11,6
5.- ALTRES		68	5,5
6.- PROBLEMÀTICA MIXTA		134	10,8
7.- NO CONSTA		24	1,9
		1.243	100

Els índexs més rellevants són els que toquen la problemàtica econòmica i la problemàtica laboral. Aquests són els problemes que han motivat el 60,1% de totes les demandes. Som conscients que dins el bloc de problemes econòmics hi ha un garbuix de qüestions la classificació de les quals com a problemàtica econòmica potser no és ben exacta: p.e. les pensions, ajudes del F.A.S., ajudes de Càritas, etc.; de tota manera ens atrevim a sospitar que, excepte en alguns casos, quan una família demana l'ajuda de Càritas o algun F.A.S., darrera aquesta petició s'ho pot amagar moltes vegades una manca real de diners, del tot necessaris per afrontar una dificultat, o potser senzillament l'anar vivint. La confusió també pot venir donada en el cas que l'ajuda de Càritas sigui per pagar els loguers endarrerits, els rebuts de la llum, etc., i aquesta ajuda queda consignada com un "treure diners", quan en realitat va destinada a solucionar un problema vital: la vivenda o el seu equipament.

En el bloc anomenat "Problemàtica mixta", hi hem agrupat les demandes motivades per moltes qüestions: la salut, l'habitatge, l'economia, o tot a la vegada. Però cal dir que sempre apareix la qüestió econòmica com a eix de tots els altres problemes. L'atur ha provocat una manca total de diners, la llarga malaltia exactament una situació igual...

El denominador comú de la quasi totalitat de les demandes és la manca de diners. Segurament que aquest és el punt central de tots els qüestionaments que es fan a les permanències: donar diners és tancar forats, fer beneficència, paternalisme, etc. però cal acceptar que el problema hi és (fora dels "pido-

lares habituals" i habituats). Pensem que cal un treball social "creatiu" per afrontar tot això. Aquesta és una de les condicions de l'autèntic treball social.

En el bloc de problemes de salut, sembla també que el pes fort cau sobre qüestions de tràmit i llarga malaltia, i, en canvi, un problema que d'entrada es podia suposar important, l'alcoholisme, només el presenten un 11,1% dels demandants d'aquest bloc, que representa un 1,1% de tot el col·lectiu atès.

La qüestió de tràmits és present a tots i cada un dels blocs; fins i tot en les qüestions i problemes familiars, quan es parla de problemes d'infància, moltes vegades fa referència a tràmits per beques de menjador, plaça escolar...

No obstant, en aquest bloc apareixen problemes de convivència, conducta, etc., que no són de tràmit, i també tenen el seu pes, i potser la seva gravetat; situacions familiars greus, separacions, mares solteres, ajudes a domicili...

En l'apartat "Altres" hi hem inclòs tot un ventall de peticions disperses i exòtiques, que van des de la simple informació, fins a la petició de residència per vells, tot passant per demanar "poder obrir un quiosc".

La sectorització per districtes dels motius de la demanda, queda expressada en el següent quadre:

	SALUT	ECONÒMICS	LABORALS	FAMILIARS	ALTRES	P.MIXTA
Dte. I	10,8	<u>46,7</u>	<u>18,3</u>	<u>14,2</u>	2,5	3,3
Dte. II	<u>12,9</u>	<u>49,6</u>	<u>21,7</u>	6,8	5,4	2,-
Dte. III	9,2	<u>45,2</u>	<u>24,-</u>	<u>15,2</u>	1,4	2,3
Dte. IV	9,9	43,5	6,6	7,7	<u>8,9</u>	<u>21,8</u>
Dte. V	8,4	38,2	<u>29,2</u>	<u>15,2</u>	3,4	4,5
GLOBAL	10,1	43,8	16,3	11,6	5,5	10,8

No volem ésser repetitius tornant a parlar del que suposen les demandes motivades per problemes de salut, econòmics, laborals, etc. Voldríem només remarcar alguns trets que ens semblen importants:

- La problemàtica econòmica està marcadament present en els Dtes. I, II i III (pot ser molt bé que siguin els districtes que han demanat més ajudes).
- Les demandes motivades per problemes laborals tenen una importància relativa però a la vegada notòria en els Dtes. III i V, i en aquests mateixos districtes hi ha força incidència dels problemes familiars. Serà que les dues coses van molt lligades?

- Com en moltes altres coses analitzades anteriorment, el Dte. IV apareix amb unes característiques peculiars; la problemàtica mixta despunta per damunt de tots els altres districtes. Això és un clar indicador de la complexitat del barri; segurament que hi deu ésser una excepció el fet que una demanda concreta no vagi acompanyada d'un seguit de problemes de tot ordre: familiar, laboral, econòmic, etc.

CONCLUSIONS

Es tracta de remarcar els trets més importants de tota l'anàlisi anterior, trets que ajudin a la reflexió i aportin elements enriquidors a l'hora de determinar criteris de l'acció i serveis socials. Com que la realitat és prou clara i no és necessari un llarg llistan de qüestions, preferim esmentar els punts que, al nostre criteri, ens han semblat importants.

1.- No es pot desestimar alegrament un col·lectiu tant important com és el que passa per les permanències. Amb criteris clars es pot determinar el que és una visita de pur tràmit, saber si a darrera el tràmit s'hi amaga alguna problemàtica o bé veure d'entrada que el que es presenta és seriós. No oblidem que es tracta d'un col·lectiu de 1.243 famílies.

2.- Les característiques d'aquests nuclis familiars fan pensar que es tracta, en molts casos, del que podríem dir-ne "sub-proletariat". La composició familiar, els seus ingressos econòmics, el nivell cultural... en són uns índexs prou clars.

3.- No és cap descobriment dir que el Dte. IV -el barri de Sant Cosme- apareix com "la zona problema"; però sí que podem dir que les anàlisis ens han aportat algunes dades més i també ens han fet adonar que, si no amb la mateixa magnitud, altres zones del municipi apunten també problemes seriosos.

4.- Per últim, caldria preguntar-se si els serveis i equipaments existents arriben realment a aquest sector de població, o com introduir aquest col·lectiu en la dinàmica "comunitària" d'uns equipaments i serveis.

Moltes vegades l'ajuda puntual deu ésser necessària, però cal intentar que aquestes persones cada cop la necessitin menys, i per això cal que els serveis que funcionin estiguin també a l'abast d'aquest sector de població.

IV.- LA INFANCIA I ADOLESCÈNCIA AL PRAT DE LLOBREGAT

Introducció

La població infantil i adolescent del Prat de Llobregat constitueix per ella mateixa un objecte d'estudi prou interessant per a ésser abordada en un sol cos de treball de recerca. De cara als Serveis Socisls, tant la infància com l'adolescència (1) plantegen problemes d'atenció, de dedicació i, eventualment, d'assistència que tenen una entitat per ells mateixos.

Aquesta problemàtica infantil o adolescent, d'una banda, és reflex del medi social, familiar i sòcio-econòmic que l'identifica amb una comunitat de vida determinada; però, per l'altra, incideix seriosament en el futur d'aquesta comunitat a mig termini, puix que, malgrat que sembli una expressió literària o que soni a frase feta, aquesta infància i aquesta adolescència seran els homes i les dones del demà.

Ens interessen, aquí i ara, els dos termes de la qüestió: com a producte social d'un sistema de vida i d'una manera de viure i com reproducció futura d'aquests mateixos esquemes que els expliquen i que els donen contingut.

D'una manera sorprenent, pel seu caràcter d'excepcionalitat, el Prat de Llobregat, com a municipi, ostenta una rara i no massa corrent estructura d'instàncies de l'Ajuntament dedicades exclusivament als grups d'edat determinats fins a atènyer el que en podríem anomenar la joventut; bon indicador d'una voluntat política d'incidència en tota la problemàtica infantil, juvenil i de l'adolescència. I sospitem que aquest allau de preocupació per a afrontar directament la qüestió no és deguda únicament a una més greu situació conflictiva que s'hi pugui donar. Senzillament, creiem que és més que això perquè de problemes n'hi ha arreu.

La nostra anàlisi aquí i ara tindrà compte de l'embalum estadístic d'aquesta població per edats, districtes i àrees del Prat; aquest serà el nostre punt de partida. En un segon moment, analitzarem també estadísticament la població escolar del Prat i intentarem comparar les dades globals de la població infantil amb la que es troba efectivament escolaritzada. El tercer moment incidirà en l'anàlisi de les instàncies públiques i privades dedicades als problemes de salut escolar intentant de donar-ne el perfil de la seva dedicació i de les

(1) Emprem el terme "adolescència" amb la idea de fer ús d'un terme comprensible, no ignorant els aspectes crítics als que ha estat sotmès en la seva utilitat científica.

seves funcions específiques i determinades. Finalment, farem un balanç crític de les entitats, públiques o privades, dedicades específicament a tants aspectes de la vida infantil i juvenil: cultura, esplai, esport, etc.

1.- La població infantil i adolescent al Prat de Llobregat

El quadre de la plana següent, extret de la mateixa font informativa amb la que hem treballat la visió demogràfica global del Prat (1), intenta ja donar una idea concreta i comparativa del que suposa aquesta població infantil i a dolescent en tot l'àmbit del Prat de Llobregat.

La complexitat de l'abundant informació que aporta, ens obliga a sistematitzar-ne la seva lectura i, a nivell inductiu, podem puntualitzar els punts següents:

a) Les proporcions de població infantil del Prat de Llobregat s'identifiquen ostensiblement amb les de la subàrea del Baix Llobregat on el Prat es troba enquadrat (2). No s'hi endevinen aspectes diferencials que tinguin una significació mínima.

b) En canvi, el que sí cal dir és que els districtes IV i V són els que manifestament acumulen més població infantil i adolescent entre els 0 i els 17 anys; una lleugera diferència superior en el districte V (37,6% per damunt de la mitjana del Prat, 36,1%) i una forta diferència favorable al Districte IV (41,6%).

c) Pel que fa als nascuts de nou -que potser evoquen una correlació amb la natalitat-, és a dir, els qui tenen menys d'un any, el Districte III i el Districte V són els que ostenten unes diferències favorables més grans (respectivament, 5,- i 4,6% per damunt del 4,-% del Prat).

d) A les edats corresponents al preescolar, incloent-hi jardí d'infància i parvulari, és a dir, entre els 2 i els 5 anys, es veu una concentració relativa als Districtes III, IV i V (respectivament 10,5%, 9,7% i 9,9% per damunt del 9,2% del Prat de Llobregat).

e) Les edats d'escolaritat obligatòria pròpiament dita, és a dir, entre els 6 i 13 anys, sobresurten definitivament als Districtes IV i V (respectivament el 19,1 i el 16,7% per damunt del 16,2% del Prat de Llobregat).

(1) Corporació Metropolitana de Barcelona, Dades estadístiques del Padró del 1981 dels municipis de la Corporació Metropolitana de Barcelona

(2) A més del Prat, són Castelldefels, Gavà, Sant Boi, Sant Climent i Viladecans.

Població segons la seva edat (grups escolaritat)

	0 - 1		Preescolar 2 - 5		E.G.B. 6 - 13		B.U.P. / F.P. 14 - 17		TOTAL	
		%		%		%		%	Absolut	%
Districte I	252	2,7	598	6,5	1.291	14,2	600	6,6	2.741	30,2
Districte II	401	3,3	1.030	8,2	2.025	16,3	609	6,5	4.065	32,7
Districte III	758	5,0	1.579	10,5	2.266	15,1	785	5,2	5.388	35,9
Districte IV	391	3,7	1.016	9,7	2.004	19,1	951	9,0	4.362	41,6
Districte V	625	4,6	1.342	9,9	2.257	16,7	847	6,2	5.071	37,6
Total Prat	2.427	4,0	5.565	9,2	9.843	16,2	3.992	6,6	21.927	36,1
Subàrea 1	8.988	3,7	20.972	8,8	39.128	16,5	16.391	6,9	85.479	36,0

f) Finalment, les edats entre 14 i 17 anys, corresponents als estudis mitjans, singularitzen notablement el Districte IV (9,-% sobre el 6,6% del Prat).

Aquesta ràpida lectura ens permet dir que, d'una banda, els Districtes I i II manifesten globalment una poca importància relativa de tots els grups d'edat considerats; que el Districte III s'ha de tenir en compte per l'abundància relativa de menors entre els 0 i els 5 anys; que el Districte IV es fa assenyalar en importància creixent conforme s'incrementa l'edat entre els 2 i els 17 anys i el Districte V entre els 2 i els 13 anys.

L'aproximació estadística que acabem de fer ja ens posa sobre la taula unes diferències demogràfiques que caldrà tenir presents a l'hora de fer un planteig global de serveis i equipaments que afectin als infants i adolescents.

2.- La situació escolar al Prat de Llobregat

Intentarem portar la nostra anàlisi sobre diversos aspectes quantitius i qualitius que afecten l'ensenyament, tenint en compte, sempre que ens sigui possible, la divisió en districtes, els nivells d'ensenyament, les edats i la dependència pública i privada de les escoles.

La divisió d'aquest apartat intentarà donar compte de la ubicació dels centres, l'anàlisi del preescolar, de l'Educació General Bàsica, dels estudis mitjans i de l'educació especial.

2.1.- La ubicació dels centres

Aquesta primera dada correspon únicament al llistat complet de les institucions educatives del Prat de Llobregat, distribuint-les segons els districtes on es troben. Es tracta únicament de la relació llistada de totes les institucions, agrupant-les per districtes i nivells d'ensenyament (1).

Districte I: Preescolar

Parvulari Guarasú, C/ Sant Joaquim, 21

Parvulari Dalpí, Avda. Montserrat, 32, baixos

Parvulari Estel, C/ Anselm Clavé, 6

Parvulari Llobregat, C/ Ferran Puig, 21

(1) En aquesta relació que sebueix, hi consten totes les institucions educatives de les quals hem pogut tenir constància. És possible que alguna institució ens hagi passat desapercebuda.

Parvulari Preixes, C/ Ignasi Iglesias, 93
 Parvulari Patufet, C/ Enric Borràs, 83
 Jardí d'Infància Blau, C/ Centre, 32
 Parvulari Ntra. Sra. del Mar, C/ Pau Casals, 82
 Parvulari Tic-Tac, Maurici Vilumara, 34
 Aules del parvulari del Col.legi Nacional Joan Maragall
 Aules del parvulari del Col.legi Nacional Ramon Llull
 Aules del parvulari del Col.legi Nacional Sant Jordi
 aula del parvulari del Col.legi La Seda

Educació General Bàsica

Col.legi Públic Joan Maragall, C/ Joan Maragall, 40
 Col.legi Públic Ramon Llull, C/ Ramon Llull, s/n
 Col.legi Públic Josep Tarradellas, C/ Pau Casals, 144-146
 Col.legi Públic Sant Jaume, C/ Pau Casals, 140-142
 Col.legi Públic Sant Jordi, C/ Pau Casals, 134
 Col.legi La Seda, Pl. Pintor Grau Sala, s/n
 Acadèmia Ntra. Sra. del Mar, C/ Sant Pere, 5

Educació Especial

Col.legi Públic d'Educació Especial Sant Isidre, Pl. Ramon Roigé, 3

Formació Professional

Centre Formació Professional García Lorca, C/ Sant Boi, 22-26
 Lali, C/ Madoz, 11
 Acadèmia Vega, C/ Primer de Maig, s/n
 El Taller, C/ Centre, 50

Districte II: Preescolar

Parvulari Vailets, Ctra. Marina, 65 baixos
 Aules del parvulari del Col.legi Nacional Prínceps d'Espanya,
 Ctra. Marina, 43
 Aules del parvulari del Col.legi Nacional Ramon Llull, Pça. Blanes, s/n
 Aules del parvulari del Col.legi Ramon i Cajal, Ptge. Arús, 6-8

Educació General Bàsica

Col·legi Públic Prínceps d'Espanya, Ctra. Marina, 43
 Col·legi Públic Ramon Llull, Plaça Blanes, s/n
 Col·legi RAMon i Cajal, Passatge Arús, 6-8

Formació Professional

Centre d'Estudis Llobregat, Avda. V. de Montserrat, 46
 Avda. V. de Montserrat, 133
 C/ Flaquer, 3-5
 C/ Flaquer, 20

Districte III: Preescolar

Guarderia Infantil Municipal, Fondo d'en Peixo, s/n
 Guarderia Santa Rita, C/ Tortosa, 60
 Babycar, Avda. Gallart i Monés, 26
 Guarderia Pitufó, C/ Doctor Robert
 Parvulari Nins, Avda. Canal, 157
 Aules del parvulari del Col·legi Nacional Menéndez i Pelayo
 Aules del parvulari del Col·legi Nacional Pompeu Fabra
 Aules del parvulari del Col·legi Nacional Bertran i Serra
 Aules del parvulari del Col·legi Nacional Ventura i Gassol
 Aules del parvulari del Col·legi Verge del Carme

Educació General Bàsica

Col·legi Públic Menéndez i Pelayo, Pg. Font d'en Peixo, s/n
 Col·legi Públic Pompeu Fabra, C/ Tibidabo, s/n
 Col·legi Públic Eusebi Bertran i Serra, C/ Pompeu Fabra, s/n
 Col·legi Públic Ventura i Gassol, C/ Serra del Cadí, s/n
 Col·legi Verge del Carme, C/ Jaume Casanovas, 60

Formació Professional

Centre de Formació Professional El Prat de Llobregat, C/ R. Farrés Poch, 9-11
 Acadèmia Norba, C/ R. Farrés Poch
 Meca-ràpid, Avda. V. Montserrat, 145

Batxillerat

I.N.B. Baldiri Guilera, C/ Vigo Garreta, s/n

Districte IV: Preescolar

Guarderia Dumbo, C/ Tajo

Aules del parvulari del Col.legi Nacional Sant Cosme i Damià

Aules del parvulari del Col.legi Nacional Josep Trueta

Aules del parvulari del Col.legi Nacional Sant Pere i Sant Pau

Aules del parvulari del Col.legi Nacional Jaume Balmes

Aules del parvulari del Col.legi Nacional La Granja

Educació General Bàsica

Col.legi Públic Sant Cosme i Damià, Sant Cosme, s/n

Col.legi Públic Sant Pere i Sant Pau, Sant Cosme, s/n

Col.legi Públic Jaume Balmes, C/ Júcar, s/n

Col.legi Públic Josep Trueta, Avda. 11 setembre, s/n

Col.legi Públic La Granja, Pol. La Granja, s/n

Districte V: Preescolar

Guarderia Petete, C/ Jaume Casanovas, 199, 1r.1a.

Aules del preescolar del Col.legi Nacional Jacint Verdaguer

Aules del preescolar del Col.legi Nacional Bernat Metge

Guarderia Mafalda, Avda de la Llibertat, 44 A baixos

Educació General Bàsica

Col.legi Públic Jacint Verdaguer, C/ Bunyola, 2

Col.legi Públic Bernat Metge, C/ Tàrraga, 2-4

Formació Professional

Acadèmia Mecanogràfica Carmar, C/ Lleida, 79

De la informació que ens dóna aquest llistat, podem concloure en el quadre següent:

	I	II	III	IV	V
Preescolar	50,-	5,6	21,8	5,6	11,1
E.G.B.	31,8	13,6	22,7	22,7	9,1
F.P.	44,4	11,1	33,3	--	11,1
Educ. Espec.	100,-	--	--	--	--
INEM	--	--	100,-	--	--
	46,6	11,1	27,5	13,3	11,1

Del qual es després com les guarderies es concentren majoritàriament al Districte I, les institucions d'Educació General Bàsica als Districtes II i IV, l'ensenyament professional al districte III, i les úniques institucions d'educació especial i l'Institut, respectivament, als districtes I i III.

Aquesta ubicació dels centres, però, no ens permet pas encara donar referències de totes i cadascuna de les institucions que s'hi ubiquen, puix que l'anàlisi de l'alumnat global respecte, segons els nivells d'ensenyament ens il·lustrarà molt més al respecte i permetrà fer comparances respecte a la població infantil i juvenil del Prat de Llobregat.

2.2.- Nivell de preescolar: alumnes i aspectes qualitatius globals

Del conjunt de les 18 guarderies i parvularis del Prat de Llobregat i de les aules de preescolar que a les diverses escoles d'E.G.B. acullen infants de 4 i 5 anys, hem confeccionat l'elaboració següent, expressada en el quadre que segueix on hem fet constar les variables per anys, dependència pública o privada i la densitat d'alumnes/aula; tot plegat, correlacionat per districtes.

En síntesi, aquesta relació es presenta així:

<u>Anys d'edat</u>	I	II	III	IV	V	Total
1	7	3	10	--	--	20
2	45	9	47	40	19	160
3	112	18	71	85	31	317
4	379	144	361	178	117	1.197
5	336	174	451	211	117	1.319
	909	348	940	514	284	2.995
<u>Places de dependència pública</u>	557	254	681	514	209	2.235
<u>Aules</u>	42	12	34	18	11	117
<u>Alumnes/Aula</u>	13,7	21,2	20,3	28,6	19,-	25,6

Hi ha tres induccions que es desprenen immediatament d'aquesta relació:

a) Els districtes I i III escolaritzen el 61,7% de les places de pre-escolar del Prat de Llobregat; ambdós, concentren l'oferta més notable de places.

b) En tot el Prat de Llobregat, l'oferta de places de preescolar és feta pel sector públic en les seves tres quartes parts; però al Districte IV aquesta oferta del sector públic és el 100%.

c) Així mateix és al districte IV on s'observa una densitat d'alumnes/aula que excedeix la mitjana del Prat de Llobregat. Aquesta afirmació té una explicació en el minifundi existent en algunes guarderies privades, com veurem més tard; al Districte IV, de fet, no hi ha guarderies privades.

Per respecte a la població total d'aquestes edats, podem dir el següent referit a algunes dimensions de l'escolarització a preescolar:

- de menys d'un any, estan escolaritzats 20 alumnes; és a dir, el 0,8% d'una població de 2.427 infants (el 4% de la població total)..

- entre 2 i 5 anys, sobre una població infantil de 5.565 nens i nenes (el 9,2% de la població total), estan efectivament escolaritzats 2.975 infants, o sigui, el 53,5% d'aquesta població. Tenint en compte que a preescolar només és esperable, com estàndard màxim, el 60% d'aquesta població, hem d'acabar considerant aquesta xifra com a molt pròxima a l'ideal, puix que només es detecta un dèficit del 6,5%.

- on es descobreix un veritable desequilibri en l'escolarització, és en les proporcions per districtes. La distribució que segueix, ho deixa ben evident:

Districte I	població 2-5 anys	598	escolaritzats:	902/151,7%
Districte II		1.030		345/ 33,5
Districte III		1.579		930/ 58,9
Districte IV		1.016		514/ 50,6
Districte V		1.342		284/ 21,2

Aquesta distribució posa en evidència la sobreabundància de l'oferta del Districte I, en obert contrast amb la pobresa dels Districtes II i V. Hipotèticament, podríem pensar que es dona una forta mobilitat, però tractant-se d'aquestes edats, cal pensar que aquesta mobilitat no és pas tant evident.

Parlem ara d'alguns aspectes qualitius de les guarderies o parvularis pròpiament dits. En aquestes apreciacions, no tenim en compte les aules de preescolar ubicades a les escoles públiques.

La primera afirmació que cal fer, és que no hi ha cap guarderia ni pública ni privada que sigui pròpiament laboral, puix que no n'hi ha cap que obri abans de les 8 del matí, ni cap que tanqui més enllà de les 7 de la tarda. Una tercera part obre a les 8, el 61,1% a les 9 i la resta a les 10. Per altra banda, una quarta part tanca a les 5, una altra quarta part a les 5,30, el 61,1% a les 6 i la resta a les 7 de la tarda.

Algunes de les guarderies o parvularis deixen un espai per a poder recollir els infants més enllà de l'hora de tancament; però la tònica general és aquesta.

L'índex d'infants per cuidadora és raonable: 14,1 nens/cuidadora. Aquest índex és talment baix, perquè hi ha quatre guarderies que ostenten un "minifundi indiscutible"; respectivament i, 12, 20 i 21 infants. Sembla difícil de justificar un equipament atenent a una població tan petita.

Hi ha un bon equipament pel que es refereix al personal subaltern (cuineres, neteja i feines auxiliars): 22 persones sobre un col·lectiu de 18 guarderies o parvularis.

Però només 47,1% d'aquestes institucions tenen un servei sanitari propi per cada aula i el 70,6% disposen d'un equip personal d'higiene per cada nen.

Per altra banda, la majoria (82,3%) disposen de pati propi i la resta, el 17,6%, acudeixen al jardí públic. Algunes de les guarderies o parvularis disposen, a més, d'una terrassa pròpia.

La quasi totalitat de les guarderies o parvularis que faciliten la mitja pensió, tenen cuina pròpia (91,7%) i la resta es fan portar el menjar de fora.

29,4% d'aquestes institucions disposen d'unes hores de psicòleg (algunes diuen que aquest no és necessari per aquestes edats) i 52,9% disposen de pediatre o, almenys, d'unes revisions periòdiques que, mantes vegades, són anuals.

La matrícula més baixa és de 1.500 ptes i la més alta de 6.000. Hi ha set institucions (el 40%) que, només considerant la matrícula anual, són veritablement cares. Pel que fa a la mensualitat, la que cobra menys, cobra 2.500 ptes i la que més 6.250; hi ha tres institucions que podem considerar cares tant pel que fa a la mensualitat com a la matrícula. Des d'aquesta perspectiva econòmica, pel que fa a les institucions que tenen menjador, les que cobren menys, cobren 2.500 ptes i les que més 6.380; també hi ha tres guarderies o parvularis cars que no coincideixen amb les de les altres dimensions. En conjunt i globalment, per un motiu o altre, el 55,6% de les guarderies o

parvularis del Prat de Llobregat han d'ésser considerats més aviat cars; ens sembla que és una dada força important.

Quasi en la meitat dels casos, les mares porten els infants a la guarderia o parvulari per raons de treball; però una altra quasi meitat els hi porten per tal que es puguin "relacionar amb d'altres nens". Hi ha una guarderia que acull infants que els pares no poden mantenir ni cuidar i els pares els hi porten perquè aquests nens "puguin menjar" i, per altra banda, només hi ha una guarderia que fa "pàrking d'infants".

Quasi totes les institucions intenten mantenir una relació amb els pares: el 82,3% fan reunions informatives i la resta intenten fer sortides conjuntes i festes amb tota la comunitat escolar.

Com observacions puntuals, notem el següent:

- el desig manifestat i explicitat de què hi hauria d'haver una normativa comportant un esforç d'unificació de preus;

- hi ha l'observació que el Centre de Psiquiatria i Psicologia Infantil tarda molt en donar hora i és car; això fa difícils d'atendre els casos de nens problemàtics amb retards de motor i de llenguatge.

- hi ha qui ha fet l'observació que alguns nens que havien anat a parvulari a l'Escola Pública, han tornat al parvulari privat pels avantatges de la relació més personalitzada.

- hi ha qui diu que, als nens que no poden pagar, se'ls rebaixen les quotes.

- alguna institució acull a nens deficientes de 7 anys.

- hi ha qui es queixa que, a l'hora que usen el jardí públic, la zona peatonal es troba en mal estat i àdhuc és perillosa.

- també hi ha qui es queixa de la competència d'altres institucions que, a més de gratuïtes, asseguren una plaça a l'Escola Pública.

- hi ha, també, qui assegura que hi perd diners; però que, si manté la institució, és per donar feina a la seva filla.

- les dues institucions públiques són les que reben ajudes: subvencions de l'Ajuntament, del FNAS, beques de menjador, etc.

A la plana següent hi hem fet constar el guió que ha servit per a tenir la informació que acabem de sistematitzar.

2.3.- Nivell d'Educació General Bàsica

Diguem, abans de tot, que els quatre col·legis privats existents al Prat de Llobregat són d'una dependència ben diversa: un és particular i es troba

Nom de l'entitat:

Adreça:

Telèfon:

=====

1.- Horari de la guarderia: de a

2.- Nombre d'alumnes: Anys

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6

3.- Nombre d'aules:

4.- Nombre de persones que cuiden dels nens:

5.- Personal subaltern (cuina, neteja, etc):

6.- Té cada aula el servei sanitari propi? si no

7.- Té cada nen l'equip personal d'higiene? si no

8.- Es disposa de pati o sortida a l'exterior? si pati propi
terrassa
jardí públic
no

9.- Hi ha servei de menjador? si, cuina pròpia
cuina de fora
no

10.- Es disposa de psicòleg? si no Quantes hores/setmana?

11.- Es disposa de pediatre? si no Quantes hores/setmana?

12.- Quin és el preu de la matrícula? ptes.

13.- Quina és la quota mensual? ptes./mes

14.- Quin és el preu del menjador? ptes./dia

15.- Situació més general de les mares que hi porten els fills:

treballen

pàrking dels nens

relació amb d'altres nens

altres:

16.- Es fan reunions amb els pares? si no

17.- Per a què? Informatives

Festes

Sortides conjuntes

Altres:

=====

OBSERVACIONS:

ubicat a un pis, l'altre té el seu origen en una Cooperativa d'habitaclles i està ubicat als baixos dels seus edificis, el tercer és d'un col·lectiu d'ensenyament i, finalment, el darrer és un col·legi religiós regentat per les Germanes Carmelites Descalces.

Tots els col·legis privats estan subvencionats.

El quadre global de l'alumnat a EGB és el següent:

D I S T R I C T E S

Curs

	púb -	priv	púb -	priv	púb -	priv	púb -	priv	púb -	priv	Total	%
1er	320	73	141	33	246	79	301	--	110	--	1.303	13,1
2on	319	84	180	33	246	79	289	--	106	--	1.336	13,5
3er	304	84	142	66	321	80	288	--	142	--	1.427	14,4
4rt	249	79	146	66	317	80	274	1/4	108	--	1.319	13,3
5è	242	80	106	66	282	82	256	--	178	--	1.292	13,-
6è	213	79	107	66	327	84	187	--	72	--	1.135	11,4
7è	209	80	107	33	286	82	214	--	72	--	1.083	10,9
8è	204	80	101	33	279	78	178	--	70	--	1.023	10,3
T.	2.060	639	1030	396	2034	644	1987	--	858	--	9918	100
Aules	60	16	29	12	65	16	70	--	20	--	288	
Dens.	34,3	39,9	35,5	33,-	34,4	40,2	28,4	--	42,9	--	34,4	

Font: elaboració pròpia a partir de la informació facilitada pels serveis administratius municipals d'ensenyament.

La primera cosa que es desprèn immediatament del quadre és el gran embalum relatiu de l'ensenyament públic al Prat de Llobregat. És ni més ni menys el 83,1% de les places escolars a EGB. Per districtes, aquesta proporció es distribueix així:

Districte I	76,3% de les places són públiques
Districte II	72,2
Districte III	78,1
Districte IV	100,-
Districte V	100,-

La mitjana d'alumnes per aula al Prat de Llobregat no és pas alta: el 34,4%. Amb tot hi ha concentracions que sobrepassen generosament aquesta mitjana.

El privat del Districte I: 39,9 alumnes/aula
 El privat del Districte III: 40,2 alumnes/aula
 El públic del Districte V: 42,9 alumnes/aula

Per altra banda, pel que fa a la distribució dels alumnes per cursos, es nota una petita inflació a segon, tercer i quart de bàsica i, a partir d'aquest curs, hi ha una proporció progressivament descendent. Això planteja la hipòtesi possible d'un abandonament progressiu dels estudis abans d'hora. Per a verificar-ho, hem fet la relació de la població infantil d'aquestes edats, comparada amb la població efectivament escolaritzada; l'índex relatiu d'ambdues distribucions ens ho fa veure:

<u>Edat i curs</u>	<u>Població Prat</u>	<u>%</u>	<u>Població escolaritzada</u>	<u>%</u>
6 1er	1374	14,-	1303	13,1
7 2on	1363	13,9	1336	13,5
8 3er	1263	12,9	1427	14,4
9 4rt	1259	12,8	13,9	13,3
10 5è	1177	12,-	1292	13,-
11 6è	1206	12,3	1135	11,4
12 7è	1114	11,4	1083	10,9
13 8è	1047	10,7	1023	10,3
TOTAL	9803	100	9918	100

Malgrat que l'exactitud de l'edat referida al curs no és, de cap manera, una relació matemàtica, puix que cal comptar amb els retards per repetició o per la causa que sigui, sembla que podem afirmar que hi ha una lleugera tendència a l'abandonament des estudis a partir dels 11 anys; és a dir, des de l'inici de l'anomenat tercer cicle. I, encara, donada la hipòtesi per certa i provada, afectaria a un col·lectiu aproximat de més de 100 persones.

2.4.- L'ensenyament professional al Prat de Llobregat

De les 9 escoles o acadèmies d'ensenyament professional que hi ha al municipi, n'hem analitzat les dades que ens venien donades pel full que s'havia lliurat a les institucions que fem constar a la plana següent.

És difícil fer una sistematització de la informació aportada per la gran dispersió de la naturalesa i dedicació de cadascuna de les 9 institucions. Amb tot això, hem intentat fer un esforç d'aproximació a les dades intentant de

FORMACIÓ PROFESSIONAL

- 1.- Nom del Centre
 2.- Ubicació. C/ Dte.
 3.- Capacitat del Centre
 4.- Nombre d'alumnes per especialitat:

Especialitat	A l u m n e s									
	1curs		2curs		3curs		4curs		5curs	
	H	D	H	D	H	D	H	D	H	D
1.....
2.....
3.....
4.....
5.....
6.....
7.....
8.....
9.....
10.....

6.- Edat dels alumnes

- 1.- De 14 anys
 2.- de 15 anys
 3.- de 16 anys
 4.- de 17 anys
 5.- de 18 anys
 6.- de 19 anys
 7.- de 20 anys
 8.- de més de 20 anys

- 7.- Nombre d'alumnes DIURN NOCTURN
 8.- Nombre d'alumnes que treballen
 9.- Nombre de professors
 10.- Cost matrícula Mensualitat

OBSERVACIONS: Caldria parar atenció a les acadèmies privades de mecanografia, "corte i confección", etc., ja que deuen tenir un tipus d'alumnat molt diferent del de la típica escola professional:

treure allò més generalitzable, per tal de facilitar un quadre global de l'ensenyament professional al municipi del Prat de Llobregat.

La primera consideració a fer és sobre el contrast entre les places ofertes i les efectivament ocupades i la distribució, tenint en compte els quatre districtes on s'ubiquen les diverses institucions (el Districte IV no disposa d'aquest ensenyament), de la totalitat de l'alumnat de professional. És la següent:

	<u>Districtes</u>				<u>Total</u>
	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>V</u>	
Capacitat de places	275	635	529	25	1.464
Efectivament ocupades	232	624	430	55	1.341

Al districte V no és pas que hi hagi una saturació, sinó que hi ha el fet que es fan torns en la docència. Globalment, només hi ha 123 places que no estan ocupades; l'única cosa que ens permet afirmar aquesta primera aproximació és que no hi ha una saturació a les escoles de formació professional.

Per altra banda, també podem afirmar que, entre els districtes II i III hi ha l'oferta principal de places: més de les tres quartes parts de tot l'ensenyament professional del Prat.

L'escolarització en formació professional, pel que fa al sexe, afecta una proporció relativa força semblant i equilibrada: el 52,3% són nois i el 47,7% noies. Com veurem més tard, hi ha ensenyances que afecten exclusivament els nois i d'altres només a les noies.

Si tenim en compte l'edat, la distribució és la següent:

abans dels 14 anys	19 persones	1,4%
14 anys	332	24,8
15	324	24,2
16	259	19,3
17	158	11,8
18	100	7,5
19	48	3,6
20	31	2,3
més de 20	70	5,2
	<hr/> 1.341	<hr/> 100

Entre 14 i 16 anys, hi ha el 68,3% de l'alumnat i és de destacar aquest 5% que té més de 20 anys i que està realitzant uns estudis professionals. Precisa-

ment, en règim nocturn només hi ha un 2,2% de tot l'alumnat del Prat de Llobregat; la resta és un alumnat distribuït entre un horari de matí i tarda.

Només un 1,6% d'aquest alumnat treballa, encara que hi ha moltes escoles que no coneixen si el seu alumnat fa una activitat professional.

Hi ha 57 professors d'aquest ensenyament; però la diversitat de docències invaliden la fiabilitat de treure un índex.

Poques són les escoles que paguen una matrícula i, quan aquesta es paga, oscil·la entre les 2.000 ptes. la més cara i les 450 ptes. la més barata. Pel que fa a la mensualitat, la més barata és de 425 ptes. i la més cara de 3.500 ptes. Alguna escola cobra 700 ptes. de dret d'exàmens i l'assegurança escolar puja a 171 ptes. En general, es pot afirmar que l'ensenyament professional no és pas car al Prat.

Finalment, ens cal parlar de les especialitats que es poden fer al Prat de Llobregat i la importància relativa que aquestes tenen pel que fa al nombre d'alumnes. Així tenim la distribució següent:

Districte I:	Automoció	91 alumnes
	Administratiu	46
	"Corte i confecció"	25
	Mecanografia	40
	Costura	20
	Macramé	5
	Tapissos	3
	Brodats	2
		<hr/>
		232
Districte II:	Administratiu	207
	Electrònica	148
	Llar d'Infants	176
	Perruqueria	93
		<hr/>
		635
Districte III:	Electricitat	142
	automoció	115
	Administratiu	108
	Mecanografia	63
	taquigrafia	2
		<hr/>
		529
Districte V:	Mecanografia	55
		<hr/>
	TOTAL	1.341

En aquesta distribució, cal fer les observacions següents:

- Les especialitats diverses, tenint en compte el nombre d'alumnes, es distribueixen així:

Administració	360 alumnes	26,8%
Automoció	206	15,4
Mecanografia	158	11,8
Jardí d'infància	176	13,1
Electrònica	148	11,-
Electricitat	142	10,6
Perruqueria	93	6,9
"Corte y Confección"	25	1,9
Costura	20	1,5
Macramé	5	0,4
Tapissos	3	0,2
Brodat	2	0,1
Taquigrafia	2	0,1
	<hr/>	
	1.341	100

- Les especialitats de "corte y confección", costura, macramé, tapissos, brodat, jardí d'infància i taquigrafia són exclusivament realitzades per noies.

Les d'automoció i electricitat són ocupades únicament pels nois. La resta és compartida per ambdós sexes. Amb tot, les proporcions dels sexes és molt diferent i així, mentre que a la mecanografia hi ha la meitat de nois i de noies, a l'administració i a la perruqueria hi predominen les noies (respectivament un 65,7% i 95,7%) i a l'electrònica els nois en un 99,3%.

Aquesta és la panoràmica global que ens ofereix l'ensenyament professional al Prat de Llobregat.

2.5.- Els estudis de batxillerat

Només hi ha una institució dedicada a l'ensenyament del BUP i del COU al Prat de Llobregat: INB-Baudili Guilera, ubicat al Districte III. El quadre d'alumnat global és el següent:

	<u>Diurn</u>	<u>Nocturn</u>	<u>Total</u>	<u>%</u>
BUP 1er	239	32	271	29,2
BUP 2on	199	71	270	29,1
BUP 3er	152	43	195	21,-
COU	112	81	193	20,8
	<hr/>			
	702 (75,6)	227 (24,3x)	929	100

Una quarta part de l'alumnat hi estudia en règim nocturn i el conjunt afecta vora el miler de persones. Amb tot, la relació s'inverteix ostensiblement a COU, on les tres quartes parts són alumnes de nocturn.

La mitjana d'alumnes/aula es situa a 37, a diurn, i a 38, a nocturn.

Les matrícules varien segons els cursos i segons les assignatures pendents; però, com a terme mitjà, a BUP se situa sobre les 5.000 ptes., i a COU sobre les 9.000.

Finalment, caldria dir que sobre una població total calculada entre els 14 i els 17 anys, és a dir, que afecta a l'ensenyament de BUP, COU i Formació Professional, que és de l'ordre de les 3.992 persones, es troben escolaritzades a l'ensenyament mitjà (entre FP, BUP i COU) 2.260. És el 56,6% d'aquesta població. Tenint en compte que l'estàndard se situa entorn del 60%, hem de considerar que l'oferta global de places en aquest terreny és acceptable, tot i que potser aquesta afirmació s'hauria de matisar, donat que molts dels ensenyaments professionals considerats no poden ésser tinguts com a FP pròpiament dita.

2.6.- L'ensenyament especial

L'únic centre d'educació especial del Prat de Llobregat és el Col·legi Nacional Sant Isidre, ubicat al Districte I. Té aproximadament un total de 64 alumnes, dels quals 29 segueixen una aproximació a un cert tipus d'escolarització, 8 es troben fent recuperació, 6 estan ocupats en un pre-taller, 7 fan un cicle inicial, 9 són de pre-escolar i 5 són deficientes mentals severes.

Evidentment, la tasca educativa del Centre Sant Isidre no es pot posar en paral·lel amb l'educació considerada anteriorment. Retenim únicament aquestes dades.

2.7.- Visió de conjunt. Generalitzacions

Pel que fa al pre-escolar, cal dir que en els Districtes I i III hi resideix la majoria relativa dels infants de pre-escolar al Prat de Llobregat; sobretot, al primer, on l'oferta de places és àdhuc sobreabundant. Per altra banda, el Districte IV no disposa de guarderies privades i té una densitat superior relativa d'alumnes/aula al nivell de pre-escolar.

No es pot parlar de guarderies laborals pròpiament dites, malgrat que entre les funcionalitats clares de les mateixes hi juguen dos elements que, segons confessió de les mateixes guarderies, acaparen la direcció dels seus serveis: la necessitat per les mares que treballen i la facilitació d'una relació dels nens amb d'altres infants.

Es dona un cert minifundisme escolar en algunes institucions i, en general, podem dir que hi ha uns definits dèficits d'higiene, veient l'escassa atenció que es fa als serveis sanitaris per aula i als equips personals d'higiene de cada infant.

Per altra banda, i també de manera general, s'endevina una pobra infraestructura pel que fa a les atencions a nens problemàtics; l'encariment de la contractació dels serveis pot molt bé ésser-ne la causa. I això, en un context en què més de la meitat de les institucions han d'ésser considerades cares.

Al Prat, l'ensenyament públic és molt important a EGB, puix que l'ensenyament privat es troba en franca minoria. Amb tot, hi ha aules que excedeixen massa dels 40 alumnes, concretament als districtes III i V.

Per altra banda, sembla que es doni un abandó prematur de la bàsica, encara que, globalment, això afecta a un col·lectiu que no excedeix massa de les 100 persones, si hens hem de fiar dels grans nombres.

Respecte a l'ensenyament professional, no hi ha pas una saturació d'alumnes. Hi ha molt pocs estudiants de nocturns; però no sabem si per manca d'oferta d'aquests cursos.

L'ensenyament professional decididament no és pas car; però al Districte IV no hi ha oferta i al V és quasi inexistent. Les especialitats més freqüentades al Prat són: administració, automoció, jardí d'infància, mecanografia, electrònica i electricitat.

L'escolarització a l'ensenyament mitjà, tant pel que a feia a BUP i COU com a FP, prescindint de matisos, és força acceptable al Prat.

3.- Població escolar i salut

La panoràmica global dels problemes de salut escolar (1) que ofereix el Prat de Llobregat vista des de fora és, com dèiem anteriorment, d'un alcanç vertaderament excepcional. Hom té la impressió que, per causa de les diverses instàncies creades, es cobreix o s'intenta cobrir un ampli ventall d'eventualitats; almenys el que es pot afirmar certament és que es fa un veritable esforç al respecte i que, a mig i a llarg termini, se'n veuren fàcilment uns resultats concrets.

Cronològicament, el naixement i l'evolució de la creació d'aquestes diverses instàncies obeeix a la línia següent:

(1) Quan parlem de salut escolar, ens referim a la salut infantil i juvenil en un sentit molt ampli: somàtica, psíquica, tot el que es refereix a la conducta i tot el que diu referència a la prevenció.

- El curs 1979-1980 es posava en marxa un Servei de Psiquiatria i Psicologia Infantil fins aleshores dedicat a les necessitats de diagnòstic i tractament de la problemàtica relacionada amb l'Escola Especial Sant Isidre. La capacitat d'aquest centre es veurà potenciada per l'assumpció municipal de la marxa de l'equip que, fins aquell moment, havia estat sota la responsabilitat fundacional de l'Associació d'Amics del Subnormal.

- A mitjans del curs 1980-81, la Coordinadora de Reinserció de Sant Cosme, aconseguia que l'Ajuntament del Prat de Llobregat contractés un equip d'educadors de carrer per a l'esmentat barri, sota la responsabilitat de l'Institut de Reinserció Social (IRES).

- El desembre del 1981, i com a conseqüència de la normativa de la Generalitat de Catalunya que establia els programes d'exàmens de Salut Escolar per una ordre del 31 de juliol del 1981, s'engega al Prat el Centre de Salut Escolar partint de l'experiència de diversos programes de salut escolar desenvolupats per alguns ajuntaments democràtics.

- El febrer del 1982 i sota la proposta del Servei de Psiquiatria i Psicologia Infantil, es posa en marxa un Equip Psicopedagògic que tindrà l'objectiu principal de prevenir, detectar i donar resposta als trastorns d'aprenentatge dins el marc escolar.

- Més o menys a la mateixa època, a nivell privat, s'obre el Gabinet de Psicologia Infantil al carrer de la Verge de Montserrat, al número 131 3r. 2ª.

- També el 1982, s'inicia per iniciativa municipal l'Equip Social de Base de Sant Cosme finançat per la Generalitat de Catalunya. La finalitat primordial del mateix serà l'atenció, individualitzada i en grup, de la problemàtica col·lectiva que es genera al barri.

- L'abril del 1982 s'inaugura el Servei d'Ajuda a Domicili com a resultat d'uns intercanvis tinguts amb representants de les entitats de Jubilats i pensionistes de la localitat. Abans del seu començament, la Generalitat subvencionà un curset per a treballadores familiars en el qual es van inscriure 23 dones.

- Finalment, s'ha elaborat un projecte de Centre Obert com a resultat d'unes trobades iniciades el gener del 1982 entre moltes i diverses instàncies d'infància i joventut: Serveis Socials de l'Ajuntament del Prat, Equip Social de Base de Sant Cosme, Equip Psicopedagògic, Centre de Planificació Familiar, Centre de Psiquiatria i Psicologia Infantil, Equip d'Educadors de Carrer i Delegat d'Assistència al Menor. El projecte final fou signat el juliol del 1983.

Pel mateix ordre en què, cronològicament, hem evocat el conjunt d'aquestes diverses instàncies d'atenció a l'infant i adolescent, passem a parlar-ne a grans pinzellades. El terme final d'aquesta relació serà l'elaboració d'algunes pautes possibles en les quals hauria d'incidir aquest important allau d'esforços econòmics i humans despleats en el nostre municipi.

3.1.- Servei de Psiquiatria i Psicologia Infantil

Aquest servei rep consultes clíniques bàsicament en problemes referits a patologies infantils. De fet, les consultes més abundants afecten a infants entre els 6 i els 10 anys que estan cursant el primer i segon curs d'Educació General Bàsica.

Més de la meitat de les consultes provenen de l'escola i de la família, observant-se un increment de les consultes fetes per iniciativa familiar. Així mateix, s'incrementen les consultes fetes per metges del Prat afavorint el contacte del Centre amb els metges de la zona.

Les patologies més sovint tractades són: les neurosis (60%) entre els trastorns psíquics, les oligofrènies (42%) entre els físics i les disgrafies i disortografies (respectivament, 22 i 27%) entre els trastorns de llenguatge. Pel que fa als adults, l'alcoholisme pel que fa als pares i les neurosis, pel que fa a les mares, són les patologies més freqüents.

Les orientacions més freqüents donades pel Centre es tradueixen normalment en psicoteràpia (41,3%) i tractaments del llenguatge (20,9%). Amb tot, els grans inconvenients en què es troba el Centre en el desenvolupament dels tractaments són l'abandó i la inconstància, encara que sembla que tendeixin a minvar. En psicoteràpia, afecten a una quarta part; en tractaments de llenguatge, a un 13%; i en psicomotricitat a un 8%.

La llista d'espera, tant pel que fa als diagnòstics (53 casos, o sigui, el 7% dels casos diagnosticats) com pel que es refereix als tractaments (135 casos, o sigui, 57,4% sobre els casos efectivament tractats) fa pensar en la urgència de l'ampliació dels serveis per tal de poder cobrir adequadament les necessitats de la demanda explicitada.

Malgrat que la finalitat del Centre sigui efectivament la teràpia infantil, el mitjà familiar conflictiu implica en molts casos una problemàtica que excedeix notablement els límits d'una dedicació exclusiva als menors.

Finalment, cal dir que la incorporació d'un Equip Psicopedagògic, que esmentarem més avall, ha ajudat en gran manera a què els objectius específics del centre se centrin únicament en l'àmbit clínic.

El personal efectivament dedicat a les tasques del Centre, compta amb les especialitats de la psiquiatria, la psicologia, la logopèdia, la secretaria i l'assistència social.

3.2.- L'equip d'educadors de carrer de Sant Cosme

Una Coordinadora per a la Prevenció de la Delinqüència integrada per mestres, pares i l'Associació de veïns de Sant Cosme, a través de moltes i complicades gestions, aconseguia la contractació d'un Equip d'Educadors que, sota la responsabilitat de l'Institut de Reinserció Social (IRES) es dediqués a una tasca de seguiment i prevenció de les conductes desviades en menors al mateix barri de Sant Cosme.

La tasca portada a terme per aquest Equip ha anat evolucionant des d'una intervenció en grups molt localitzats vers un treball més genèric de prevenció i de resultats a més llarg termini. El naixement progressiu de moltes i diverses instàncies que no hi eren pas des d'un començament (esplais diaris, equip social de base, casa de joves, taller ocupacional, equip psicopedagògic...) ha portat a l'Equip a un punt en què es feia necessari derivar cap a una direcció més preventiva i global.

Dintre d'aquest ampli ventall d'instàncies dedicades a la infància i a la joventut, el problema que es planteja als educadors per a ésser veritablement eficients, és la coordinació. Aquesta coordinació queda en mans del voluntarisme i, malgrat alguns indicis de plantejament optimista de cara al futur, encara és molt l'espai a recórrer en aquest sentit de la coordinació de les diverses instàncies dedicades fonamentalment a la mateixa tasca.

L'antiga Coordinadora del barri que va propiciar la implantació dels educadors, ha pràcticament desaparegut i l'Equip d'Educadors s'ha replantejat seriosament les condicions d'un nou relleu, donada la necessitat sentida de reestructurar una instància que es dediqui només a les tasques de coordinació.

L'Equip d'Educadors mou aproximadament un col·lectiu d'uns 150 nois i noies amb una oscil·lació entre els 8 i els 25 anys, amb una proporció descendent a mesura que s'incrementa l'edat. La seva tasca immediata els porta a gestions en institucions de tota índole, tant les que són merament repressives (presó o instàncies del Tribunal de Menors) com les que són exclusivament assistencials (hospitals, centres de desintoxicació i entitats esportives). La seva tasca ve condicionada per la dinàmica de la mateixa vida dels joves de Sant Cosme, dels quals molts es troben internats. Aquesta dinàmica els porta també a connectar amb les famílies i les intervencions que necessàriament comporten.

L'Equip d'Educadors l'integren quatre persones, una de les quals porta la responsabilitat del taller ocupacional.

3.3.- Centre de Salut Escolar

Partint dels programes d'exàmens de salut escolar impulsats per la Generalitat de Catalunya, el Centre de Salut Escolar va veure la necessitat d'anar-los dotant de contingut per tal que esdevinguessin veritables programes de salut pública exercint una funció d'educació per a la salut de tota la població afectada.

Els exàmens preceptuats per la Generalitat afecten als alumnes de primer, cinquè i octau de bàsica. Al Prat es feren reunions informatives d'educació per a la salut a partir del que donaven aquests informes. A més, amb la mateixa finalitat, es feren reunions de treball amb els pares i els mestres d'aquests alumnes. A part d'això, el Centre acollia les demandes i iniciatives sanitàries d'interès comunitari que partien de les escoles, de l'Ajuntament o de la direcció local de sanitat.

Més tard, el Centre faria un control de pes i talla als alumnes de segon i sisè de bàsica per tal de valorar el creixement i el desenvolupament de la persona. A més, farà un préstec de material d'educació sanitària als mestres que ho sol·licitin i una millora en la prestació de serveis dels primers auxilis en els accidents escolars.

Pel que fa als exàmens de salut han revelat la notable incidència, progressiva a mesura que augmenta el nivell del curs, de la càries dental en peces que són permanents. No solament és un problema sanitari molt estès sinó que creix en intensitat tenint en compte el nombre de peces afectades per individu. Les solucions aportades pel Centre són essencialment preventives: intentant modificar tant els hàbits higiènics com els factors de medi ambient que defineixen una particular deficiència de fluor.

També s'han detectat uns dèficits visuals que segueixen clarament un ordre descendent a mesura que s'incrementa el nivell del curs. Aquesta és una anomalia que sol detectar-se fàcilment i que és objecte d'un tractament per part de la família.

Les alteracions de columna, que s'incrementen fortament amb l'edat, també comporten un amodificació d'hàbits i unapromoció de l'educació física i l'esport. Així mateix l'excés de pes i l'obesitat que haurà d'ésser previnguda per una modificació dels hàbits alimentaris.

El Centre ha de lluitar contra uns hàbits ancestralment adquirits i que dificulten seriosament la seva intervenció: malgrat que la majoria dels pares coneixien la problemàtica abans de la seva detecció, acudeixen a les reunions d'educació sanitària en molt petit nombre, no tenen el costum de consultar el metge i, quan ho fan, els criteris mèdics són assistencials i no preventius i la xarxa assistencial és particularment deficitària al respecte.

Els professionals del Centre voldrien facilitar la labor sanitària educativa dels mestres equipant-se amb un centre de documentació i assessorament en educació per a la salut lligat estretament amb els centres de recursos pedagògics. A més, porten a terme un esforç d'educació sanitària buco-dental a través d'una forta campanya de fluoracions i un impuls estimulador de la pràctica de l'educació física i l'esport. Tota la tasca és portada a terme per tres persones, especialistes en el camp sanitari, i que tenen reals dificultats de coordinació amb les altres instàncies que es dediquen a la problemàtica dels escolars.

3.4.- Equip psicopedagògic

El Servei de Psiquiatria i Psicologia infantil fou el que provocà la necessitat de la creació d'aquest equip psicopedagògic, compost bàsicament per pedagogs, psicòlegs i assistència social. La coordinació de les activitats de l'equip fou duta a terme per la cap d'aquell Centre. La tasca principal de l'Equip és la de la intervenció en els trastorns d'aprenentatge escolar incidint en la prevenció, la detecció i l'intent de donar-hi resposta; l'escola és el camp d'actuació privilegiat de les activitats de l'Equip. Amb tot, per la dinàmica mateixa de la seva actuació, l'Equip es veu forçat a intervenir en el camp de la família i en el de la mateixa comunitat.

L'objectiu general se centra en la tasca preventiva, l'observació i diagnòstic dels casos detectats, l'organització psicopedagògica als mestres, el seguiment de l'evolució dels nens estudiats, l'orientació i assessorament als pares i l'organització i reestructuració de les aules de suport.

Evitar el màxim l'aparició de trastorns en el desenvolupament dels nens i la detecció precoç dels problemes individuals, que resumeix la tasca preventiva portada a terme, s'han realitzat a partir d'un estudi de la població de preescolar i de primer d'EGB en unes escoles del Prat en contrast amb unes altres de Sant Cosme; paral·lelament, s'ha fet així mateix una recerca puntual entre els nens que acudeixen a totes les aules especials. Al mateix temps, s'ha dut a

terme una intervenció en demandes fetes per d'altres escoles i s'ha generat un procés d'adaptació escolar en un bon nombre d'alumnes que no estaven efectivament escolaritzats.

Les problemàtiques més sovint detectades són: el retard escolar, el retard global de desenvolupament, els trastorns específics de llenguatge, psicomotricitat i organització perceptiva, els trastorns conductuals i les deficiències sensorials. El context de vida de l'infant no és pas aliè a les mateixes: ambient familiar desfavorable, nivells socioeconòmics particularment baixos, l'absentisme escolar i la desescolarització.

El 59,2% de les visites realitzades a les famílies trobaven la causa en l'absentisme escolar, marcat per situacions de manca d'estímul familiar, infants que han de treballar prematurament o que s'han de cuidar dels germans més petits. En tota aquesta situació, hi juguen un important paper les dificultats de la relació entre les parelles, l'alcoholisme i els trastorns de conducta i de personalitat dels pares.

L'Equip, precisament per la seva tasca específica, s'ha coordinat molt amb d'altres instàncies del Prat i àdhuc ha hagut de portar un treball conjunt amb d'altres: Equip d'educadors de Carrer i Equip Social de Base. A part que el Centre de Psiquiatria i Psicologia Infantil està, ja des del seu origen, perfectament coordinat amb les tasques de l'Equip; aquell assumeix les funcions del tractament clínic, mentre que aquest es dedica directament a la tasca preventiva amb la seva relació amb les escoles.

L'Equip ha intentat objectivar i unificar els criteris, a partir de l'elaboració d'una fitxa acumulativa i una guia-informe per tal que els mestres tinguin a l'abast unes pautes d'observació amples i exhaustives a l'hora d'elaborar els seus informes. El mateix s'ha fet a les aules especials com a base de treball futur.

3.5.- Gabinet de psicologia infantil

És un centre privat amb una voluntat no encoberta d'esdevenir en un futur més o menys llunyà una entitat pública. Diaposa de tres psicòlegs i un psicoanalista i, essent privat, atén els requeriments del públic des de les cinc de la tarda fins a les vuit del vespre.

La seva tasca específica és el diagnòstic i tractament i generalment s'enfronta amb uns requeriments directament sol·licitats pels pares o els familiars.

El seu caràcter privat, el converteix en una instància particularment selectiva pel que fa al tipus de clientela efectivament atesa.

3.6.- Equip Social de Base de Sant Cosme

Integrat segons el model estipulat i estimulat per la Generalitat de Catalunya -assistent social, treballadora familiar i educador de carrer- l'Equip Social de Base de Sant Cosme està portant una ímproba labor d'atenció primària a través de les seves permanències setmanals (dues de tres hores). Ha atès un bon nombre de famílies (350) afectades principalment pels problemes de l'atur, la desviació de conducta, les dissensions familiars i els trastorns nerviosos.

La diversitat dels requeriments familiars és complexa. Quan es refereixen a la infància, sovintegen l'abandó, l'internat, la no escolarització, la no inscripció, la desviació de conducta, l'absentisme escolar i les sol·licituds de tota mena (internament, beques de menjador i guarderia). Quan l'objecte era un avi, els maltractes, les peticions d'ingrés, l'ajuda econòmica, l'ajuda a domicili. Quan la demanda afectava la joventut, la presó, la recerca de treball, les toxicomanies i la prostitució. Quan era la família la que hi havia darrera la demanda, l'atur, les separacions, l'alcoholisme, les mares solteres, la manca d'habitable, la mendicitat, l'ajuda a domicili, la presó, l'absència de Seguretat Social i l'analfabetisme. Els problemes de salut que requeien sobre malalties mentals, disminuïts físics o psíquics, la lepra, la tuberculosi, la cronicitat i l'ajuda del Fons d'Assistència Social. També hi hagueren demandes de pensió, de rebuts de llum i aigua, multes varies, menjar, ajuda econòmica i orientacions. El ventall és prou ample per a entendre que la complexitat de les situacions socials tractades era notable.

Tot el treball realitzat se centra en una tasca d'educació i de conquerir l'autonomia de la persona atesa, sense deixar de banda la prevenció. L'essencial és tallar amb la irresponsabilitat, la comoditat i el vici del pidolaire crònic i sistemàtic de moltes famílies.

La coordinació entre els tres professionals és indispensable, a més dels Educadors de Carrer del barri i l'equip psicopedagògic.

S'ha iniciat un treball social de grup amb un col·lectiu de dones per tal que participin en la vida social del barri.

Els casos tractats a la permanència obren la porta als casos tractats específicament per la treballadora familiar; posteriorment, farem més referència a aquest tipus de feina. L'educador de carrer, concretament, també assumeix una part de les funcions necessàries sorgides de la demanda tractada a la permanència.

3.7.- Servei d'Ajuda a Domicili

Nascut a partir d'una trobada d'entitats de Jubilats i Pensionistes del Prat per a tractar de la problemàtica global dels vells per a adequar-hi els serveis socials adients, es va considerar que, d'una manera prioritària, calia montar un Servei d'Ajuda a Domicili i una mino-residència pels avis.

Es va aconseguir que la Generalitat subvencionés un curset de treballadores familiars al Prat mateix, a partir del qual es van contractar quatre treballadores familiars amb una dedicació de 20 hores setmanals que es posa en funcionament el gener del 1982.

Malgrat que la idea era que el servei atengués exclusivament la problemàtica dels ancians, es va veure immediatament desbordat per un tipus d'intervenció que excedia de molt la seva primera intencionalitat.

La finalitat del servei és la de desplaçar els serveis al propi domicili de l'avi, intentant d'evitar l'internament en residències; però, degut a haver trobat tota mena de situacions familiars desestructurades, la finalitat del mateix s'allarga fins a recolzar l'adult i evitar l'internament dels infants.

Durant el primer any de funcionament, s'ha atès a 26 famílies i la problemàtica que s'ha trobat afecta tant a la tercera edat com a la infància, a la disminució física i psíquica com a la família separada i desestructurada.

En un context de baix nivell cultural i econòmic, marcat per la immigració i la desestructuració total, hom hi observa adults o nens en situacions de risc social, disminucions que no són ateses degudament, vells incapacitats amb un alt grau de dependència o dels qui depenen uns familiars que no poden ésser atesos, drogadicció, dones maltractades, etc.

L'atenció té un enfocament educatiu que intenta d'estimular i aconseguir la cooperació en la realització de les tasques, guardant un espai indefinit on tinguin cabuda la prevenció, la reeducació o la reinserció social, segone el cas.

Les intervencions de la treballadora familiar incidèixen en la higiene i l'ordre de la llar, en l'administració de l'economia familiar, en les atencions als petits quan els adults estan malalts o són absents, en l'educació pel que fa a la nutrició i la dietètica, en el control dels tractaments mèdics i de la medicació, en l'adaptació dels infants a la vida familiar del barri, en facilitar la relació social dels adults amb el seu entorn, en aconseguir l'autonomia personal de tots els membres, en orientar les famílies a d'altres serveis i recursos, etc.

El Servei d'Ajuda a Domicili s'ha coordinat sempre amb les altres instàncies del Prat que es dediquen a la problemàtica social: Equip Psicopedagògic, Centre de Psiquiatria i Psicologia Infantil, Centre de Planificació Familiar, Equip Social de Base de Sant Cosme, etc.

El treball ha estat veritablement positiu i es pretén arribar a fer un treball de grup no solament amb les famílies tractades, sinó amb els nens. Per altra banda, es creu convenient fer un treball de formació permanent amb les persones que integren el Servei.

3.8.- Projecte de creació d'un Centre Obert

Fruit de la necessitat de la coordinació entre totes les instàncies que es dediquen als problemes dels infants, fou la iniciativa d'aconseguir un Centre Obert com un reforçament de les deficiències que tenen les institucions bàsiques, la família i l'escola.

Aquesta idea del Centre Obert seria una institució de recolzament a la família, funcionant paral·lelament al temps escolar i perllongant-se en el temps postescolar. Seria un mitjà de prevenció i no d'institucionalització, acollint els infants no escolaritzats i els que acaben de sortir de l'escola.

Els objectius del Centre Obert són clars: aconseguir l'autonomia personal del nen i una consciència solidària i definir una inserció crítica a la societat. El Centre Obert acolliria tant els infants que, a la sortida de l'escola, pel motiu que sigui, no poden ésser atesos pels seus pares, com els que acaben de sortir d'un internament i necessiten una adaptació a la seva vida familiar, com els joves que, a partir de 14 anys, presenten ja una conducta conflictiva. No estaria pensat per als infants que pateixen una malaltia mental o física, perquè aquests no són l'objecte d'un Centre d'aquesta mena.

Els treballs a portar a cap en menors s'haurien d'estructurar agrupant els nens segons les edats, perquè no és pas el mateix treballar amb nens de 4 a 6 anys que amb els intervals entre 6 i 14 anys per als qui es pensaria en un taller de mecànica i electricitat. Així mateix, l'actuació arribaria a la família i a l'escola intentant una col·laboració estreta amb els tutors o responsables i els mestres. Caldria no oblidar, tampoc, l'articulació i participació dels nens en la vida del barri.

L'equipament d'aquest Centre Obert a nivell de plantilla seria de 10 educadors, un psicòleg i un assistent social.

El projecte fou tramès a l'Ajuntament el juliol del 1983 i està pendent de dictàmen.

3.9.- Visió de conjunt

Aquesta àmplia panoràmica descriptiva de totes les institucions que, d'una manera o altra es dediquen als menors, ens fa veure d'una banda, la importància experimentada de la voluntat política de l'Ajuntament del Prat de Llobregat d'incidir directament en la problemàtica de conflictivitat i de desorganització social de la vida quotidiana d'aquests infants i, per altra banda, l'embalum en recursos econòmics i humans que tota aquesta labor comporta.

No voldríem pas endegar una simple crítica que per altra banda no ens sentim capacitats de fer; sinó que ens limitem a fer quatre observacions que inductivament es desprenen directament de la descripció que acabem de fer.

a) La primera cosa que es fa evident és que totes aquestes instàncies, per la dinàmica mateixa dels problemes que tracten, acaben actuant i intervenint en la família i l'escola. Aquesta constatació generalitzada a quasi totes les instàncies a què hem fet referència ens sembla que passa per la constitució d'un Consell Assessor integrat per mestres, associacions de veïns, associacions de pares, col·lectius de jubilats i entitats amb pes específic dintre del Prat que aportin la visió particular d'allò que no és concretament i específicament tècnic. La tasca concreta d'aquest Consell hauria d'incidir, de s de fora, en la valoració i la crítica de la feina que es porta a terme amb la finalitat de donar més elements als treballadors socials directament implicats en la tasca quotidiana.

b) Un dels problemes centrals, quan la complexitat d'intervencions i d'actuacions arriba a estadis d'embalum i capacitat com és actualment la del Prat de Llobregat, és el de la necessària coordinació. Tots o cadascun dels grups hi ha fet referència.

Aquesta coordinació s'ha aconseguit ja i s'està aconseguint en molts aspectes; però dóna la impressió a l'expectador imparcial que és més fruit de la necessitat del moment i l'exigència de tractament de la problemàtica immediata que no pas el resultat d'una estructuració deliberadament coordinada; d'aquí precisament que se'n desprenquin uns aspectes de voluntarisme i espontaneisme que poden ésser perjudicials.

Forçar la coordinació no és atemptar a la llibertat dels diversos treballadors socials i tècnics, sinó que és una manera de rendabilitzar una tasca i de respondre, certament, a una necessitat sentida per ells mateixos.

Hom s'adona que el Centre de Salut Escolar no es coordina pràcticament amb ningú i que realitza una tasca d'educació sanitària molt meritòria; però que

hauria d'articular-se amb tantes altres instàncies que intervenen directament en el terreny de l'escola. Cal trobar la manera de lograr una interrelació real entre totes i cadascuna d'aquestes instàncies que es dediquen d'una manera o altra als menors.

c) Caldria fer els possibles per reengegar la Coordinadora de Reinserció Social del barri de Sant Cosme. Ens sembla que no és tant per a confiar-li una tasca immediata de coordinació, com per implicar el context social i la societat en general en la tasca que es porta a terme.

Cal assumir i entrar plenament en la convicció que aquesta no és únicament una labor a portar a terme pels tècnics, sinó que, donat el seu embalum, cal implicar-hi el nombre més gran d'instàncies socials que conviuen en els col·lectius humans.

d) Hi ha un rics real, donada la problemàtica quotidiana amb la que s'han d'enfrontar alguns d'aquests treballadors socials, que es cremin enmig de la feina que fan i que quedin absolutament absorbits per l'embalum i les preocupacions del que porten entre mans.

Alguns d'ells han sentit la necessitat d'un reciclatge (és el cas del Servei d'Ajuda a Domicili).

Ens sembla que seria necessari pensar en l'ofertament de plataformes de reflexió i de contrast de la feina que porten quotidianament, no solament amb la intenció d'aprofitar unes experiències, sinó amb la finalitat d'elaborar conjuntament les legitimacions de les seves intervencions i, en darrer terme, l'enfocament quotidià de la seva tasca.

Aquesta reflexió hauria d'ésser ajudada per un tècnic en dinàmica de grup que col·labori en l'anàlisi de les limitacions i implicacions de la feina i de les expectatives que genera, procedint així a una labor de crítica creativa. No es tracta tant de fer cursets de reciclatge com d'assumir, entre totes les seves dimensions, la feina de cada dia.

4.- Els equipaments existents per als infants

Aquest darrer apartat, vold onar compte de les institucions dedicades al lleure dels infants. La informació fou recollida a través del petit qüestionari que fem constar a la plana següent.

Donada la complexitat i diversitat de totes aquestes institucions, les hem agrupat en dos grans subtítols: culturals o de lleure instructiu i esportives.

Intentem, abans de tot, fer-ne una descripció purament de crònica, per a treure'n, del conjunt, el que ens sembli més rellevant segons l'adscripció a cadascun d'aquests dos grans subtítols.

4.1.- Les entitats aculturals o de lleure instructiu

4.1.1.- El Casal Municipal de Cultura, Pça. Pau Casals, 6-8

Més que una entitat, és un equipament que ofereix els seus espais per a diverses activitats culturals de la població. Disposa de sala d'actes, una escola d'adults, una escola de català, un grup de fotografia i uns àmbits on es fan classes de puericultura i treballs manuals.

4.1.2.- El Casal de la Joventut, cantonada Jaume Casanovas-Mariscal Jofre

El Congrés de Cultura Catalana dels anys 1976-1977 creà la Taula de Joves del Prat dintre la Taula de Joves de Catalunya.

La primera idea fou la de reivindicar el local actual on es troba i el 1978 l'Ajuntament el concediria per als joves, malgrat els problemes que té: la presència de la policia nacional i el no trobar-se en perfectes condicions.

L'Assemblea de Joves es donarà un Estatut l'any 1979 i es fa la inauguració del local el 13 de maig del mateix any.

Durant un any i mig, només el porten unes 8 o 10 persones; però la particularitat és que els mateixos joves el gestionen. Donada la conflictivitat interna, l'Institut de la Joventut envia un gestor; però aleshores s'enfonsa la part de baix i estan un any aturats en les seves activitats.

D'aquell primer període es recorden les jornades sobre cinema còmic del juliol de 1979 i la participació en la festa major.

El 1980, l'Ajuntament acorda un pressupost pel Casal de mig milió i, a part, l'Ajuntament democràtic es farà càrrec de les obres i, des d'aleshores, comença a ésser una iniciativa municipal i, també, comença fortament el moviment de gent. Hi ha l'Assemblea, el Consell coordinador i uns grups de treball que són el cinema, l'animació musical i el laboratori fotogràfic. Un cert temps, hi hagué també excursionisme. Es marxava sobre les propostes dels mateixos joves.

El grup de teatre Kaddisch ofería una obra mensual i, encara que funcioni independent, usa els locals i els seus membres són socis del Casal. Es fa també un curset d'expressió corporal on s'hi apuntaran 40 persones.

El juny del 1981, entra molta gent al Casal que no s'integra a un grup de treball i és aleshores que s'inicia una certa conflictivitat. Per exemple, segons els Estatuts, el Consell Coordinador ha de durar un any; però dels 5 Consells que hi ha hagut, només un ha durat l'any sencer.

Malgrat tot, s'ha aconseguit una infraestructura: local, equip musical, màquina de projecció de 16 mm., laboratori fotogràfic, biblioteca, vídeo, televisió, mobiliari.

A finals del 1981, hi havia els següents grups: animació, fotografia, biblioteca, jocs, cinema i teatre.

A començament del 1983 el Consell Coordinador decideix eliminar els grups de treball i es responsabilitza de tot directament. El maig i el juny del mateix any es fa un condicionament del local definitiu.

El Casal respon a públics diferents segons que es tracti dels dies de durant la setmana o fets fins de setmana. Per altra banda, l'any 1981 hi havia 124 socis; el 1982, 114 i el 1983, 98; però la gent que, per un motiu o altre hi passa és molt superior.

Per l'octubre del 1983 s'ha convertit en una entitat juvenil legalitzada i s'ha signat un conveni amb l'Aluntament.

La idea del Casal de la Joventut és la de crear un espai jove, que fomenti l'esperit de grup i no que creï activitats. Disposa d'una persona com animador que paga l'Ajuntament i es calcula que és freqüentat per unes 60 persones cada dia. Les activitats són obertes i hi ha la figura jurídica del soci que cotitza 25 ptes. cada mes: una quantitat veritablement simbòlica.

Al Casal de Joves de Sant Cosme l'animador és el pare; com que els educadors hi envien els nois sobre els que fan seguiment, ha acabat desestructurant-se i l'animador ha de fer de tot, des de separar les baralles a promoure tota mena d'activitats.

Al Casal de la Joventut del Prat és molt diferent; l'animador es troba amb gent que té iniciativa més cultural i no hi ha conflicte entre l'animador i el Consell coordinador. El que passa és que, sovint, l'animador ha jugat un peper massa passiu i no ha portat directament la gerència.

En general, la valoració és molt positiva pensant que es tracta d'un indret on no hi havia tradició associativa; i es confirma plenament l'afirmació que la base només funciona quan hi ha caps: es manté molt l'espai grupal jove.

4.1.3.- Grup de teatre Kaddisch

Directament lligat a l'anterior, està situat a les golfes del Casal de la Joventut del Prat.

El grup comença el 16 de novembre del 1975 a partir d'un grup de gent de l'Institut i l'objectiu era el d'iniciar la gent interessada pel teatre per,

posteriorment, derivar alcamp professional si ho cregués oportú. Pel taller de teatre han passat més de 200 persones i, a hores d'ara, només en queden 4 o 5 dels que van començar.

Actualment, el grup està integrat per unes 35 persones entre les quals predominen les noies; però això depèn de les èpoques. Ara és força estable i només hi ha algunes altes. L'edat va des dels 16 als 34 anys; però el promig és de 23 o 24 anys; més del 50% provenen de la immigració i alguns dels qui en formen part viuen a Sant Cosme.

Es fan dostorns alternatius cada dia de 19 a 23,30 del vespre i, a més, els dissabtes de 11 a 13 fan expressió corporal i els diumenges a la mateixa hora interpretació.

Realitzen un total de 8 muntatges teatrals cada any, a un promig d'una cada mes i mig i cada obra s'acostuma a repetir sis vegades, donat que la capacitat del local és només de 40 persones. S'interpreten obres d'autors estrangers i recents, canviant deliberadament el gènere per tal de poder aprendre tècniques diferents i les obres s'interpreten en català o castellà segons sigui la gent disponible. S'han arribat a montar obres ambicionades, com *Yerma*, *El somni d'una nit d'estiu* en el local d'Olga Socias. Participen a les festes de carnaval i, en ocasió de la setmana per la pau i el desarmament van fer un muntatge.

El nom de *Kaddisch* és del primer muntatge que van fer: un poema del mateix nom d'Allen Ginsberg (la paraula significa un tipus de pregària hebrea).

Un element d'interès és que en cada representació el director fa una explicació prèvia de l'autor i de l'obra i, després de la representació, es fa un col·loqui.

En els muntatges normals es cobreixen més d'un 90% de les places i a les grans representacions esmentades s'ha hagut de recórrer a d'altres locals, multiplicant les representacions. L'assistència sol ésser més aviat jove; però àdhuc hi acudeix gent de fora del Prat. També han participat al Festival de Teatre de Sitges.

Econòmicament, els socis del Casal paguen 50 ptes. d'entrada i 100 ptes. els no socis. Per altra banda, el Casal de la Joventut els dona 1.000 ptes. pel muntatge i l'Ajuntament una subvenció de 95.000 ptes. l'any. Pel que fa a la Generalitat, malgrat la sol·licitud, no els ha concedit mai res i, segons ells, sembla que el Govern Autònic tingui més una política de prestigi subvencionant els qui menys ho necessiten: Dagoll Dagom, Núria Espert, Flotats, etc. Donada la precarietat econòmica en què es mouen, no donen molta importància als decorats.

Intenten que l'Ajuntament els llogui el local de l'Artesà per a poder fer allà la representació de les seves obres; però encara no han trobat una resposta favorable.

Pel que fa als concursos de teatre, no hi estan pas massa d'acord. Creuen que s'haurien de fer circuits on els pobles tinguessin constantment actuacions de diferents grups; però per fer això, cal una infraestructura i unes subvencions.

Per altra banda, el teatre a l'escola s'hauria de fer amb professionals especialitzats i pagats i fer un treball constant; no només la típica obra de final de curs.

4.1.4.- L'Escola Municipal de Dibuix, C/ Ignasi Iglesias, 20 2n.

Fou iniciada el 1976 amb uns 10 alumnes. El creixement de l'escola s'ha desbordat pràcticament i enguany té uns 350 alumnes i una famosa llista d'espera; àdhuc s'ha demanat un nou local per a poder realitzar les seves activitats.

La complexitat actual d'aquesta institució, fa que s'hagin constituït diverses seccions. Una d'iniciació, anomenada Pau Casals, que acull un centenar de nens i nenes de 6 i 7 anys. Una de perfecció, anomenada Pinacoteca, on comencen a pintar del natural un col·lectiu de 48 nens i nenes de 6, 7 i 8 anys. A la tercera, anomenada Verge de Montserrat, hi dibuixen amb ploma uns 22 alumnes, principalment joves, i, finalment, hi ha un grup d'uns 40 alumnes joves i adults que pinten a l'oli.

L'originalitat d'aquesta institució rau en el fet que els professors són tots ells voluntaris i no tenen cap mena de compensació econòmica per la seva tasca. El local pertany a l'Ajuntament i el material també el paga el municipi. Tota l'aportació econòmica que fan els alumnes, són les 3.300 ptes. que paguen de matrícula a començament de curs; aquests diners serveixen per a la compra del material i per a fer una excursió gratuïta pels alumnes a meitat de curs.

De cara a l'exterior, l'escola organitza concursos de pintura oberts a tothom que vulgui participar-hi i, a més, participa regularment en els concursos de pintura que s'organitzen al Prat.

4.1.5.- Els esplais i la política del temps lliure

El 1979, quan l'Ajuntament democràtic va començar a assumir les seves funcions, hi havia només dos Agrupaments escoltes al Prat i l'Esplai de Sant Cosme.

El problema fonamental d'aquesta infraestructura era el de comptar amb una moniters.

El 1980 s'inicien uns Casals d'Estiu a Sant Cosme i al col·legi públic Príncies d'Espanya amb un total de 30 moniters. L'experiència reeixí i es començà a veure l'oportunitat d'avançar vers la formació de nous moniters.

El 1981 foren ja 60 els moniters que participaren en la marxa de tres Casals d'Estiu dedicats tant als nens com als joves.

El 1982, a través de Traç, l'escola d'educadors en el temps lliure, s'impulsà el primer curset de moniters que donava la possibilitat de posar en marxa quatre Casals d'Estiu amb un total de 110 moniters. D'aquests, en comencen a despuntar alguns i la realitat comença a indicar que es va pel bon camí. I és així com el 1983 es disposa de 110 moniters pels Casals d'Estiu i 10 per a les Colònies d'Estiu. A més, la relació i la participació s'intensifica.

Això dóna la possibilitat de donar lliure curs a la iniciativa municipal creant tres Esplais, un a la carretera de la Marina a la plaça Balma, l'altre al Col·legi Sant Jordi i l'altre a Sant Cosme; el funcionament dels mateixos seria diari, aprofitant els diners que venien de l'atur comunitari i fent-los servir per a anar consolidant els Esplais.

De totes maneres, es fa difícil fer entendre als moniters que es tracta més de fer un treball que de treure's un sou. Hi haurà 20 moniters a Sant Cosme, 12 a la Carretera de la Marina i 6 a Sant Jordi; en cadascun dels Esplais, tres serien pagats.

Tot plegat demostra que ha calgut crear una infraestructura humana per a poder fer una política veritable de joventut.

4.1.6.- Els Agrupaments escoles

4.1.6.1.- Agrupament Escolta Anton Vila. C/ Prat de la Riba, 10

Nasqué ja fa alguns anys, el 1959. L'any 1965 va haver-hi una escissió que donà naixement a l'altre Agrupament, el "Conxita Busquets".

Les unitats de l'Agrupament són cinc, segons la distribució següent:

<u>Denominació</u>	<u>Caps</u>	<u>Edats</u>	<u>nombre participants (ambdós sexes)</u>
llobatons	3	8-10	30
llops	3	10-12	25
ràngers	4	12-14	25
pioners	3	15-16	15
truc		17	15

A més d'un consiliari i un cap d'Agrupament.

Les activitats són les típiques de la pedagogia escolta: campaments de Nadal, Setmana Santa i Es tiu, recollida d'ampolles, ajudar a la preparació de carnestoltes, etc.

Cada participant paga anualment 2.200 ptes (de les que 1.200 van als Minyons Escoltes i Guies de Sant Jordi de Catalunya, que es cuida de l'assegurança i les altres 1.000 són per a les despeses de l'Agrupament. Amb tot, la Generalitat dóna una subvenció anual de 60.000 ptes.

De cara a l'exterior, es participa en tota activitat que s'organitzi a la població.

El seu local es troba en molt males condicions, encara que el propietari, l'Hospital de Sant Pau, no els exigeix cap lloguer.

Finalment, la proporció de nens i nenes varia segons l'edat; abans dels 12 anys hi abunden més les nenes i, després d'aquesta edat, els nens. Pel que fa als monitors, hi ha més noies que nois.

4.1.6.2.- Agrupament Escola Conxita Busquets C/ Martí Julià, 11

Nasqué el 1965 i, com ha estat dit, per una escissió de l'anterior. Als seus inicis, estava format únicament per noies; però a partir de l'any 1975, va ésser mixt i, en aquests moments, hi ha més nois que noies.

Les activitats portades a terme no es diferencien pas de les del precedent. Practicant també les sortides, l'escalada, etc. A més, però, participen en activitats dirigides a l'animació d'alguna llar d'avis o d'altres.

Les unitats de l'Agrupament són les mateixes que les del precedent, encara que varien algunes denominacions: barrufets, tois, rangers, pioners, truc. El nombre de participants és sensiblement el mateix: 115 o 120 persones.

Reben una subvenció de l'Ajuntament d'unes 74.000 ptes. anuals i tenen sol·licitada la de la Generalitat. Cada participant paga 3.500 ptes. l'any amb una economia administrada semblantment com a l'Agrupament precedent.

4.1.7.- Grup d'Estudis Prat (G.E.P.) C/ Madoz, 12

Fa uns dos anys, un grup de persones que procedia dels Agrupaments Escoltes, van fundar l'entitat com una continuació del que havien fet fins aleshores. La idea primigènia era constituir-se en un grup cultural "Illa", per tal de participar al carnaval, jazz, xerrades, etc. La idea s'inspirava en una antiga entitat, la "Cervantes". Tot plegat fou un veritable fracàs.

Aleshores, aquest grup de 10 persones, tots professionals diversos, van agafar la història d'aquest segle sobre el Prat, seguint l'estudi de l'historiador senyor Codina, president del Centre Comarcal, i van fer una exposició sobre els anys 1900-1925; però manca una estructura per a tenir una continuïtat d'actuació.

En aquests moments, estan continuant l'estudi, aplegant els testimonis de les persones grans del poble i tot el material que pugui estar a l'abast. Hi ha la idea d'arribar a fer un museu i un arxiu històric.

No hi ha quota i es reuneixen un cop a la setmana i hi ha la proposta de fer uns estatuts. L'Ajuntament no es manté pas al marge de les seves activitats i, a més de finançar l'exposició, té un real interès en el que fa al grup.

4.1.8.- Amics del Prat C/ Arús, 6

Es una entitat nascuda el 1955 amb la finalitat de mantenir la tradició i promoure la cultura a la localitat: teatre, música i reivindicacions. Per exemple, són els Amics del Prat els que han promogut i canalitzat la reivindicació de protesta de la desviació del Llobregat.

La procedència dels Amics del Prat és curiosa: hi havia una entitat que promocionava la xarxa d'altaveus des de fa 39 anys i d'allí nasqué la idea d'Amics del Prat. Actualment, són 240 socis dels que un 80% són homes i amb una mitja d'edat de 40 anys; els joves no s'incorporen massa a la idea.

Hi ha una secció de teatre que s'ha fusionat posteriorment amb el grup independent de teatre "L'Estaca", que naixé el 1975. En aquests moments es dedica a la promoció d'altres grups teatrals. Hi ha, també, el grup autònom "Amics de la sardana", amb 5 o 8 responsables; té un delegat a la Junta dels Amics del Prat; organitza mensualment ballades de sardanes i els seus membres fan cursets per adults i per infants, àdhuc introduint-se a les escoles. Al grup hi participen alguns joves.

Els Amics del Prat col.laboren amb el Centre d'Estudis Comarcal.

Els socis cotitzen 360 ptes. l'any; però compten amb subvencions de l'Ajuntament per actes concrets i puntuals. També fan un butlletí d'anuncis de botigues per tal de finançar la xarxa d'altaveus.

La col.laboració dels Amics del Prat és constant en moltes activitats que es fan a la població: fira avícola, festa major, sardanes, concerts de cobla, festivals infantils, teatre, etc.

Els nostres informadors diuen que l'Ajuntament té la preocupació de coor-

dinar tot el que es fa per part de les entitats culturals, les associacions de veïns i els diversos grups; però encara hi ha massa activitats que coincideixen a la festa major, per exemple, i després la resta de l'any no fan res. La seva gran preocupació és que la gent participi.

Els Amics del Prat han muntat recentment un cicle de conferències sobre "El Fet Nacional Català Avui" amb la participació dels caps de fila de tots els partits polítics (Bueno, Ardiaca, Pujol, Gutiérrez, Obiols, Barrera) al Casal Municipal de Cultura. La participació ha estat de 80 o 90 persones com a màxim.

L'octubre del 1983 van participar en la campanya "Pau i Desarmament" amb la participació als actes que es van organitzar. A més, s'han fet concursos de dibuixos amb un guanyador pel cartell del programa de la festa major, etc.

Les dificultats provenen de l'apatia dels socis pel que fa a l'assistència i el problema és saber com motivar la gent: hi ha friccions encara amb els immigrants i, de fet molta gent marxa cap a Barcelona.

El febrer del 1984 es van iniciar uns cafè-col.loquis en un local per a atreure la gent. Es vol tornar a iniciar per tal de donar-hi continuïtat.

Finalment, amb motiu del XXV aniversari es vol fer una publicació amb el llibre de les ponències i hi ha hagut una participació a l'Exposcultura d'aquest any.

4.1.9.- Unió Excursionista de Catalunya Mn. Cinto Verdagué, 82 baixos.

Nasqué el 1955 i del 1975 al 1980 les activitats de la Unió eren més aviat culturals i, posteriorment, hi ha hagut un gran canvi, puix que es realitzen activitats que ja no es redueixen a allò cultural, pensem per exemple en les escalades internacionals i són molts els noms famosos que han sortit d'aquest centre.

Les seccions de l'entitat són diverses: muntanyisme, turisme, biblioteca, fotografia, grup juvenil, esquí, instrucció astrològica i cultura. Els caps de secció es reuneixen setmanalment per a decidir i planificar les activitats.

La quota de soci individual és de 150 ptes. al mes i la familiar de 200 ptes; però els fills han d'ésser menors de 18 anys.

Les activitats de cara a fora que fa la Unió són les projeccions de pel·lícules i sessions de vídeo sobre activitats i escalades que ha fet l'entitat i sempre són obertes a tothom.

4.1.10.- Casa de Aragón Enric Morera, 73

Un grup d'aragonesos que volien reunir-se, l'any 1981 es van constituir en entitat. Van començar trobant-se a la Casa Municipal de Cultura fins que van poder tenir un local propi. Actualment, són 265 socis, dels que un 93% són aragonesos.

Hi ha dues seccions. La musical es troba un dia a la setmana, amb professors pagats i es fan classes de guitarra amb 22 alumnes de totes les edats, classes de ball regional amb 11 parelles i classes de cant regional amb 8 persones. La recreativa que organitza jocs de taula amb campionats interns i competicions amb la "Casa de Aragón" de Gavà, torneigs de futbol sala i unes 4 o 5 excursions l'any.

Els socis cotitzen d'inscripció 1.800 ptes. i mensualment 200 ptes; els jubilats i pensionistes només paguen 50 ptes. Alguns festivals els subvenciona l'ajuntament i s'ha demanat una subvenció a la Generalitat.

La "Casa de Aragón" té una junta de quatre persones i unes vocalies de manteniment, rondalla, adults, recreatiu i infantil. Edita una fulla informativa per als socis.

Les activitats, fonamentalment, es redueixen a la participació en les de la localitat: pessebre vivent, carrossa, concursos de paella, gimcanes, patinatge, concursos de poesia, dibuix. Disposats sempre a col.laborar en el que sigui, ádhuc amb altres localitats i amb els diversos barris del Prat. L'única condició que tenen és no parlar mai de política.

4.1.11.- Asociación de los Amigos de los Pueblos de España

Va començar a funcionar d'una manera formal el novembre del 1983 amb la finalitat de facilitar el contacte entre les diferents cultures dels pobles d'Espanya, estimulants l'intercanvi de cultures per tal d'aconseguir un apropament dels diversos pobles. El camí és la canalització de les iniciatives i suggerències dels diversos grups culturals, coordinant les diferents comunitats autònomes del nostre país. S'han enviat cartes als Presidents de les Diputacions i de les comunitats autònomes per tal d'invitar-los a ésser-ne socis.

Hi ha uns grups d'acordió, de teatre, de majorettes, de literatura, una assessoria jurídica i'anomenat "Júpiter 2.000", que esmentarem tot seguit.

Hi participen unes 80 persones; es tracta de nois que fan una formació cultural, esporriva, etc., per seu compte; però que actuen en aquesta Associació. Precisament, un dels projectes és que aquesta preparació la puguin fer dintre la mateixa Associació.

Econòmicament, es compta amb l'aportació voluntària dels socis i s'han demanat subvencions a la Generalitat.

De cara a l'exterior, es fan festivals, actes culturals i xerrades.

El grup "Júpiter 2.000" està constituït per adolescents d'11 i 12 anys que, en nombre de 6, fan actuacions musicals en play-back. Del que cobren d'aquestes actuacions es paguen les despeses de despñaçament i, si en sobra alguna cosa, va al fons de l'Associació a la qual pertanyen. Actuen a les festes del Prat i de fora i als festivals dels col.legis.

4.1.12.- Agrupació coral Lo Llobregat de les Flors Sant Boi, 34

Nascuda el 1882 dels antics Cors de Clavè, l'any 1950 pren la forma actual

i el 1971 es crea la coral de veus mixtes. És una societat declarada d'utilitat pública pel Consell de Ministres el 1980.

En el seu si hi ha la coral mixta de 49 persones, meitat homes i meitat dones amb un 60% de persones immigrades. A més, hi ha una escola de música i art (iniciada el 1974) integrada per 80 alumnes que fan solfeig, guitarra, flauta piano i plàstica. Finalment, a partir de l'alumnat de l'escola de música, hi ha una coral infantil de 40 membres, anomenada "L'Esclat".

Els coristes paguen 1.000 ptes. l'any, els socis protectors entre 500 i 1.000 ptes., la subvenció de l'ajuntament per l'escola de música és de 275.000 ptes. i la de la Generalitat és per activitats concretes: concerts, gravacions de discs. També tenen ajudes d'algunes Caixes.

Com activitats a l'exterior, fan un concert de coral al mes per tot Catalunya, 4 o 5 concerts anuals per fora de Catalunya (Holanda, País Basc...) i participació en concerts internacionals. Els concerts al mateix Prat són uns 5 a l'any: Nadal, Sant Pere i Sant Pau, Sant Cosme, al col·legi de monges i a l'Institut.

Podria ésser possible organitzar un conservatori municipal; però, per fer això, caldria reestructurar l'entitat; cosa que als membres antics els costa d'acceptar. Estan a punt d'editar un llibre sobre la coral.

Marginalment, cal dir que fan una excursió mensual per als socis.

A més, tenen un gran arxiu i han fet una exposició entorn del centenari de la entitat. I, finalment, cal dir que, quan fan un concert, observen que hi ha més convocatòria fora de Catalunya que a casa nostra.

4.2.- Les entitats esportives

4.2.1.- L'esport municipal

La panoràmica de l'esport promogut per l'Ajuntament és bastant àmplia. Per a sistematitzar-la cal fer referència a les realitats i al que encara és un pur projecte.

Entre les realitats, cal esmentar l'Escola Municipal de futbol sala, que són ja als V o VI campionats escolars. Enguany hi participen 15 col·legis i alguns amb més d'un equip. Es disposen dels patis de 6 col·legis, un dels quals és privat. A més, s'ha organitzat un torneig d'adults que compta amb uns 300 o 350 participants.

En segon lloc, cal esmentar l'Escola Municipal de Bàsquet, que ja ha acabat éssent una institució al Prat. Enguany es fa ja la segona lliga de bàsquet i

es practica a nivell escolar, tant femení com masculí. Aquesta escola de bàsquet té també una escola de monitors pròpia. Usen les instal·lacions del pavelló esportiu i els patis d'alguna escola pública.

També cal esmentar l'escola Municipal de Patinatge que funciona des de la fi del 1983. Mobilitza uns 150-250 infants. Es vol fer una competició organitzada i s'usa la instal·lació del pavelló i la del poliesportiu.

Totes aquestes entitats esportives municipals tenen la seva seu administrativa al Casal Municipal de Cultura.

A part d'això, l'administració municipal cedeix les instal·lacions de la piscina municipal per a fer cursets d'aprenentatge de natació a infants entre els 6 i els 15 anys. La saturació acaba essent important, perquè el curset té un mes de duració i la capacitat per cada curset és de 35 infants més els repetidors; això fa que hi hagi una llista d'espera constant de preinscrits de 210 persones.

També l'Ajuntament fa una adjudicació d'horaris de la piscina als col·legis per a l'esport escolar.

Sense ésser pròpiament un esport d'organització municipal, cal remarcar la incidència de l'administració municipal en l'atletisme, a través de subvencions. D'una banda, el Pratenc, que mou a més de 150 infants i que ensenya aquest esport al complex esportiu Sagnier i, d'altra banda, l'Escola d'iniciació Atlètica a les instal·lacions Moisès Llopart. A part d'aquests, hi ha la secció d'atletisme de La Seda portada per en Moisès Llopart i el muntatge dels campionats escolars d'atletisme que són ara ja als V Campionats.

Els projectes són: iniciar aviat l'Escola de Rugby, condicionar el complex esportiu Estruch (Ctra. Marina-riu Llobregat) donada la manca d'equipaments i, més a llarg termini, iniciar l'Escola de Voleibol.

Una responsabilitat municipal que és molt important i no tan visible és la de facilitar els camps d'esports per a la pràctica de les activitats esportives escolars; les instal·lacions són: les del Fons d'en Peixo pel futbol i bàsquet, les de Sant Cosme pel futbol i les Sagnier pel futbol, les activitats de pavelló esportiu i l'atletisme.

4.2.2.- Club baloncesto Prat C/ Jaume Casanovas, 72

Creat el 1933, a partir del 1939 pren la denominació actual. Hi participen entre 75 i 80 nois entre els 11 i els 23 o 24 anys. Les seccions s'estructuren segons l'edat: 12-14 anys, Infantil; 15 i 16 anys, Juvenil; 17-18 anys, Junior i 19 anys i més, Senior. En els dos primers grups, la proporció d'immigrants és

del 50% i en els dos darrers només és d'un 10%.

Econòmicament, l'entitat se sosté per les quotes dels socis (750 ptes. l'any), una subvenció de l'Ajuntament (90.000 ptes.), una ajuda de la Federació Catalana no feta efectiva encara (63.000 ptes.), i les aportacions de les entitats comercials (150.000 ptes.). A part, es fan rifes i sorteigs.

Es participa en la lliga catalana, la copa de la Federació. Amb l'Escola Municipal de Bàsquet no hi ha relació, encara que es creu que aquesta podria ésser important per tal que els ex-alumnes poguessin passar al club.

4.2.3.- L'Agrupació Ciclista Prat Santiago Rusiñol, 36

Nascuda el 1932, disposa de 138-140 socis dels quals només en corren uns 35. Hi ha representació de totes les edats i, normalment, els més grans són autòctons i els més petits són fills de la immigració. Només hi ha 6 noies.

Hi ha el projecte de parlar amb els col·legis per tal de fer unes curses a l'entorn del Prat els dissabtes al matí. Publiquen un bitlletí pels socis.

Econòmicament, a part les cotitzacions dels socis, que paguen 1.300 ptes. si tenen més de 18 anys i 500 l'any si en tenen menys, es compta amb una subvenció de l'Ajuntament de 40.000 ptes. (a part de trofeigs), de la Federació Catalana de 5.000 ptes l'any i els ingressos que procura la publicitat, que puguen entre 60 i 80.000 ptes.

Cada diumenge es fan excursions; De 30 Km els de menys de 18 anys i entre 90 i 100 Km els de més. S'estableix una puntuació de mèrits per aquestes sortides.

Per la Festa Major del Prat es fa una cursa amb participació de professionals d'altres clubs i un cop l'any s'organitza una excursió col·lectiva a Begas.

4.2.4.- Centre de Promoció Esportiva del Prat Col·legi Nacional Ventura Gassol

A partir d'un monitor esportiu d'aquesta escola, s'ha iniciat una activitat esportiva, centrada fonamentalment en l'atletisme. De 1er a 3er d'EGB es fa una iniciació esportiva polivalent i de 4rt a 8è de bàsica hi ha una dedicació particular a l'atletisme.

Es parteix del punt de vista teòric que l'atletisme és un element educatiu i que requereix un coneixement dels nens i de la seva evolució.

La pràctica de l'atletisme se centra en uns campionats escolars, muntats de manera canolana. Aixó ha dut a la connexió amb d'altres escoles (Pompeu Fabra, Jacint Verdaguer, Josep Tarradellas, Menéndez Pelayo, La Granja, etc.) que, en

veure els resultats, hi acudeixen. Encara no han gosat entrar a Sant Cosme; els interessats d'aquest barri van a les altres escoles a títol individual. Quan es compti amb 15 o 16 participants, s'intentarà portar-lo a terme a Sant Cosme de manera global; de moment, fa por el clima de desviació que s'hi respira.

A cadascuna de les escoles amb què s'ha connectat, hi ha un parell de pares que porten la gestió i és així com es participa als campionats comarcals i a tres jornades d'atletisme.

Els que practiquen l'atletisme, van a Barcelona o a fora a competir: Ser-rahima, Poble Nou i Cornellà. Els que fan més marques, van al campionat de Catalunya i els dos o tres millors de cada prova van a la selecció catalana. També es participa al campionat de curs.

L'enfocament del Centre és el planteig de l'atletisme com a possibilitat de llocs de treball; com que els mestres no són professors d'educació física, aquí s'obre una important vena de places laborals.

El centre està constituït per 8 o 10 persones l'únic professional de les quals és el monitor esmentat.

Quan el nen és a l'escola practica tota mena d'esports. Els nens, però, de fet no són encaminats a un esport de competició com és el futbol: se'ls condueix a l'atletisme no competitiu, l'únic estímul del qual és el de superar la pròpia marca.

El Centre mou entorn de 120 infants; però a través de l'acord amb altres escoles, es pensa que es pot arribar fàcilment al miler. El problema actual del Centre és la promoció de monitors d'atletisme.

4.2.5.- Grup Cultural-Recreatiu La Seda C/ Major, 49

El 1947 fou iniciat aquest Grup pels treballadors de l'empresa, familiars i alguns amics. Els primers temps, es dedicaven a la fotografia, al bàsquet i a l'atletisme. El 1950 s'hi afegí el futbol; el 1978, la pesca submarina; el 1980, el futbol sala; i el 1979, el tenis.

L'atletisme i el piragüisme és practicat per unes 60 persones i és d'àmbit nacional perquè són federats. El bàsquet és practicat per tres equips masculins amb un total de 50 persones i un equip femení de 12 persones; els seus membres oscil·len entre els 18 i els 22 anys. El futbol és practicat per 135 persones que formen 9 equips i les edats hi oscil·len entre els 12 i els 18 anys. El 90% dels components són autòctons del Prat.

Hi ha 288 socis que cotitzen 60 ptes. l'any; és una quantitat simbòlica perquè les despeses són a càrrec del pressupost d'oci de l'empresa.

L'atletisme participa en totes les competicions nacionals i internacionals; ho hem esmentat abans, quan parlàvem de l'Esport Municipal. El bàsquet masculí està integrat a la Federació Catalana de bàsquet i el femení a la secció de "Tiempo Libre"; el futbol masculí a la Federació Catalana de Futbol i el futbol sala al grup del Prat anomenat "La Geminis".

La pesca submarina és practicada per 70 persones i assisteixen a algunes activitats de la Federació. La Fotografia és interès de 10 o 12 persones; però són més de 40 que utilitzen els laboratoris; es fan concursos dins l'empresa. El futbol sala és practicat per 12 persones que integren un equip. I el tenis intersocial participa en una competició entre empreses (Cyanenka, Ivanov, Parès, Cailà i La Seda de la qual hi participen 15 jugadors).

Cada secció té el seu delegat i disposa d'uns estatuts.

4.2.6.- Els equips de futbol

Només fem aquí la relació de les entitats que tenen alguna incidència entre el públic infantil o juvenil.

- A.D. Prat. Nascut el 1945, compta actualment amb 500 socis. Té un equip infantil de 20 nois entre 12 i 15 anys, un equip juvenil amb el mateix nombre de nois entre 15 i 18 anys i un primer equip amb 20 nois de més de 18 anys. Tots participen a la lliga i en partits amistosos.

L'Ajuntament els subvenciona amb 120.000 ptes. anuals i els socis paguen 3.000 ptes. l'any i els jubilats, 1.000. A més, es fan rifes al camp i es recull una quantitat per la propaganda del camp.

- C. Barcelonista Terlenka. Data del 1952 i són socis tots els treballadors de la fàbrica. Als seus inicis, hi havia només esport infantil; però actualment té molts i diversos equips fins a moure un total de 180 nois. Hi ha 3 equips juvenils (15-18 anys) a 1ª, 2ª i 3ª divisió amb un total de 57 jugadors aproximadament; 2 equips infantils a 1ª i 2ª (13-15 anys) amb uns 36 jugadors; 3 equips d'alevins (11-12 anys), a 1ª, 2ª i 3ª divisió, amb més o menys 57 jugadors i 3 equips de benjamins (8-11 anys), a 1ª, 2ª i 3ª divisió, també amb 57 jugadors.

Terlenka acorda una ajuda anual de 955.000 ptes. i en el transport dels jugadors per desplaçaments hi col.laboren els pares. El camp de futbol és de l'Ajuntament i s'edita una revista cultural de la fàbrica. A més, aquesta organitza les activitats de futbol sala, atletisme, escacs i pesca.

- C.D. Bansander. Organització creada a la dècada dels 60. Va pertànyer, als seus inicis, a "Educación y Descanso", posteriorment a l'"Instituto Social del Tiempo Libre" i, actualment, al Departament de Grups d'Empreses de la Generalitat de Catalunya. És integrat pel personal del banc i de les seves diverses oficines i acull 200 participants, alguns dels quals són del Prat. Tenen, a més, tenix i futbol sala.

- C.D. Sant Cosme i Damià. S'inicià el 1968 i ha sofert diverses denominacions: España, Ràcing España, Ràcing Sant Cosme (en venir a Sant Cosme) i, quan es va fusionar amb el Sant Damià, va adoptar la denominació actual.

Té un equip infantil (13-15 anys) de 20 vaillets, un de juvenil (15-18 anys) també de 20 nois i un equip amateur de tercera regional de 22 nois de més de 18 anys. Hi ha 200 socis que paguen dos mil pessetes l'any i els jubilats que en paguen 500 ptes.

- S.D. Centro. Nascut el 1975, està també a Sant Cosme. Té un equip juvenil (15-18 anys) amb 25 participants i un amateur a tercera regional amb 25 jugadors de més de 18 anys. Està pendent d'organitzar el futbol sala.

Només compta amb 100 socis que paguen 1.000 ptes. l'any i els pensionistes en paguen 250. Fan també rifes i sorteigs per a poder subsistir; puix que tenen un pressupost anual d'un milió i mig de pessetes i els autocars pels desplaçaments els en costen 32.000.

Tant aquest com l'anterior tenen greus problemes de subsistència.

- C.U. Terlenka. Va néixer el 1973 i està acollit al C.F. Terlenka. Té 25 socis entre 28 i 38 anys que cotitzen 700 ptes. al mes. Disposa d'una petita revista interna; però el més important és que col.labora amb el regidor d'esports en l'organització dels campionats esportius escolars.

4.2.7.- Grup Cultural i Recreatiu Cyanenka, S.A.

El 1978 nasqué com a club de futbol. Actualment té un equip de seniors (25-40 anys) format pels treballadors de l'empresa; són uns 25 o 30. A més, té dos equips de futbol sala, un de masculí integrat per 10 o 12 seniors i un de femení integrat per 12 noies.

Les pistes de futbol són de lloguer i el pressupost surt totalment de l'empresa; ajudant-se unes seccions a les altres segons les necessitats. Quan, una vegada l'any, es cobra entrada, es dóna a l'Associació de Subnormals del Prat.

El pressupost total arriba als dos milions i mig de pessetes; però és que

les activitats no s'acaben pas amb el futbol; hi ha una secció de bàsquet masculí, femení i infantil integrats a l'Escola Municipal de Bàsquet del Prat. A més, fan activitats subaquàtiques i es donen cursets de bricolage, dos o tres l'any, amb uns 40 participants. Hi ha encara una secció d'escacs i una d'atletisme amb uns 50 o 60 participants. La secció de fotografia amb uns tres concursos l'any i amb uns 15 participants.

Hi ha encara d'altres activitats: pesca, educació de gossos, tennis, tennis taula, tir al plat, ciclisme, frontó i excursions familiars. Mouen aproximadament unes 110 persones.

5.- Conclusions generals

1ª) El Districte V i, sobretot, el IV són els més poblats d'infants i adolescents entre els 0 i els 17 anys; en canvi, la vitalitat més forta des del punt de vista demogràfic s'observa al Districte III.

Aquesta realitat cal lligar-la amb la que hem vist precedentment: del 1941 al 1965 hi hagué un assentament molt fort al Districte IV i del 1966 al 1975 aquest assentament es fa principalment al Districte V; però després del 1976, és el Districte III el que acull més població al Prat de Llobregat. Lògicament, la joventut es concentra significativament als Districtes IV i V i la dinàmica vegetativa producte dels matrimonis més joves es contempla al Districte III.

La població preescolar, consegüentment, és clarament dominant al Districte III i, en canvi, la d'EGB al Districte IV i també al V. Per damunt dels 14 anys la gran concentració relativa és al Districte IV.

2ª) Efectivament, sembla que la distribució de les places de preescolar segueix, fins a cert punt, els requeriments de la població objectiva: d'una banda, hi ha molta oferta relativa de places al Districte III, on són ben necessàries; però, per l'altra, l'oferta també és important al Districte I, on la demanda és més aviat escassa.

Independentment d'aquestes relacions numèriques, destacariem que no hi ha al Prat guarderies laborals pròpiament dites i que la tendència general d'algunes institucions privades és l'encariment.

Es deixa entreveure la necessitat de la regulació de tot el que es refereix a les guarderies, tant de les condicions higièniques, d'equipament i d'horaris com de la política de subvencions per tal que aquestes institucions serveixin directament a la població interessada.

3ª) En canvi, hi ha una veritable desproporció a EGB que es refereix al contrast entre la població d'aquestes edats i les places escolars efectivament ocupades; així, mentre que al Districte I s'ofereix el doble de places per respecte a la població entre 6 i 13 anys, al Districte V l'oferta de places és una tercera part en relació a aquesta població. Això es resol per la via de la densitat d'alumnes per aula. I, a més, tot plegat fa pensar que la mobilitat escolar a EGB és molt forta al Prat de Llobregat.

En un altre aspecte, sembla que es pot parlar d'un abandó progressiu de la bàsica, malgrat que aquest afecti només a un embalum de persones que excedeix una mica el centenar.

4ª) Si ens referim als estudis mitjans, el primer que es veu és que l'ensenyament professional és molt variat al Prat de Llobregat, encara que algunes de les especialitats ofertes tenen més una dimensió ocupacional que no pas una iniciació professional pròpiament dita. No són pas estudis cars i, com a màxim, es fan tornos; és a dir, són quasi inexistents els estudis nocturns.

La manca d'espais, en canvi, fa que la quarta part de l'alumnat de BUP estudiï en règim nocturn i les tres quartes parts del COU també estudien al vespre.

Cal dir que els estàndards d'escolarització en els estudis mitjans ens diuen que l'oferta de places en aquest terreny és força acceptable; això ho diem sense matisar la naturalesa funcional de tots i cadascun dels ensenyaments professionals considerats.

5ª) El Prat de Llobregat és dels Ajuntaments de Catalunya que més esforç ha fet per traduir a la pràctica els requeriments i les necessitats de la població infantil pel que fa a la salut, entesa aquesta en un sentit molt ampli. El que passa és que els nivells d'intervenció dels recursos de què es disposa, acaben anant molt més enllà de la problemàtica infantil, puix que actuen, no solament en els contextos escolar i familiar, sinó també en l'ambient social.

Dóna la impressió que manca una anàlisi de conjunt i una coordinació que ajudi a sistematitzar, criticar i valorar la tasca quotidiana. Aquest treball col·lectiu és reclamat pels mateixos treballadors socials i caldria recuperar tot el que pugui ajudar a donar una visió de conjunt com, per exemple, aquella Coordinadora de Reinserció Social de Sant Cosme, avui pràcticament inexistent. Cal instrumentar tot el que sigui necessari per tal d'oferir plataformes de reflexió, de coordinació i de contrast de la feina quotidiana que ajudin a rendabilitzar una tasca tan important.

6ª) Els equipaments culturals i esportius existents que interessen de prop o de lluny la infància i l'adolescència, són extraordinàriament complexos i variats.

Des dels Casals de Joventut als agrupaments escoltes, passant per entitats tan especials com la Casa de Aragón o els Amigos de los Pueblos de España, l'oferta cultural es troba del tot dispersa i sempre en funció, lògicament, de l'associacionisme voluntari.

Pel que es refereix a l'esport, l'oferta és també molt variada, arrancant d'esforços reals en els quals, entre l'adhesió semivoluntària i la disciplina esportiva, els infants del Prat tenen àmplies possibilitats de participació i d'enquadrament.

Malgrat tot, el que s'hi troba a faltar és un esforç de coordinació i de plantejament planificat de tota la varietat d'institucions culturals i esportives ofertes. Dóna la impressió que es respon massa a interessos específics i concrets i que s'intenta més perseguir una idea a transmetre, en determinats casos, que no pas la incidència en una població infantil i adolescent a la que es pretén servir. Es aquesta una mica la nostra visió al respecte.

V.- LA TERCERA EDAT AL PRAT DE LLOBREGAT

Anem a fer una aproximació a la problemàtica específica que afecta a la tercera edat. El nostre estudi incidirà en tres moments molt concrets d'aquesta realitat: l'embalum de la població anciana de més de 64 anys distribuïda per sexes i per districtes del municipi; una elaboració dels estrats d'aquesta població que es troben més desassistits, és a dir, els que perceben les ajudes del Fons Nacional d'Assistència Social (FNAS) l'any 1982 i unes consideracions entorn dels serveis del Prat que tenen una relació específica amb els interessos d'aquesta població gran.

1.- La població de 65 anys i més al Prat de Llobregat

Ens hem confeccionat el quadre global que dona compte de la distribució dels ancians de més de 64 anys, tenint en compte el sexe i el districte de residència. Heus aquí aquesta relació:

<u>Districtes</u>	<u>Població anciana de més de 64 anys</u>			
	<u>Homes</u>	<u>Dones</u>	<u>Total</u>	<u>%</u>
I	414	565	979	10,8
II	353	485	838	6,7
III	348	482	830	5,5
IV	182	333	515	4,9
V	259	380	639	4,7
Prat	1.556	2.245	3.801	6,3

Font: Dades estadístiques del Padró de 1981 dels municipis de la Corporació Metropolitana de Barcelona, vol II: llistat per municipis i districtes. Elaboració pròpia.

El quadre precedent ens diu que l'embalum global de les persones que excedeixen els 64 anys al Prat de Llobregat és del 6,3%.

Segons estudis realitzats específicament sobre aquesta problemàtica (1) cal considerar població jove la que no arriba al 10% de persones de més de 64 anys, serà una població intermedia la que se situa entre el 10 i el 12%, una població vella quan arriba a unes proporcions que oscil·len entre el 12 i el 14% i molt vella quan excedent d'aquest 14%

(1) ISPA, Informe sociològic sobre la ancianidad en Catalunya, juny, 1976.

A tenor d'aquests estàndards, la del Prat de Llobregat seria una població molt jove. Això s'explica pel relleu que adquireix la immigració i els contingents notables de matrimonis joves.

Si ho considerem des de la perspectiva de la diferència per districtes, cal dir el següent: hi ha una manifesta gradació descendent del Districte I al V en les proporcions d'ancians; la diferència extrema se situa en un 6%. Tenint en compte els estàndards anteriorment esmentats, el Districte I seria una població de nivell intermedi considerant la proporció dels avis i que tots els altres presenten una població jove i àdhuc molt jove.

Això no treu que la població considerada globalitzi 3.081 persones que, per causa de l'edat i de la situació d'inactivitat en la que es troben, tinguin dret a uns equipaments i a uns serveis que calgui considerar.

2.- Els més necessitats d'entre la població anciana

El Fons Nacional d'Assistència Social és una institució creada per a ajudar les situacions socials més deprimides, coincidint sempre amb persones que no reben cap mena d'ajuda i, per tant, cal considerar absolutament desemparades. El FNAS els acorda un subsidi mensyal que, almenys, ve a constituir una mena de taula de salvació.

Sabem quina és la població anciana que cobra el subsidi del FNAS i som aptes per a fer una descripció de la seva realitat social encara que sigui a grans trets. No hi són pas tots els que veritablement es troben desemparats; perquè només hi tenim els que han pogut tramitar l'ajuda i els que efectivament la reben. La nostra descripció incideix en el sexe, l'edat, l'estat civil, la convivència (amb qui viuen), l'estat de salut, la dependència física d'altres persones, ingressos econòmics, condicions de l'habitable, disposició de Seguretat Social, necessitats expressades d'ajuda a domicili, de medicaments, econòmica o d'internament.

Totes aquestes variables les hem agrupat en quatre grans capítols: característiques demogràfiques, aspectes de salut, qualitat de vida i demandes explicitades.

2.1.- Les característiques demogràfiques

Els 328 ancians que cobraven el FNAS el 1982 representen el 8,6% de la població considerada anteriorment. El quadre de la plana següent intenta explicitar les tres variables demogràfiques considerades: el sexe, l'edat i l'estat civil.

La simple lectura del mateix, ja ens fa veure la important proporció de dones (83,9%), molt per damunt de la composició demogràfica real d'aquesta població gran (59,1% de dones). El que passa veritablement és que no es poden comparar exactament les dues poblacions, perquè en la consideració precedent hem tingut en compte les edats superiors als 64 anys i ara, com es pot veure en la distribució per edats, el ventall de l'interval de les edats és molt ampli.

=====
Qui són els que cobren del FNAS?

	<u>Absolut</u>	<u>%</u>
Homes	53	16,1
Dones	275	83,9

- 50 anys	27	8,2
51-68 anys	39	11,9
69-75 anys	37	11,3
+ 75 anys	138	42,1
no consta	87	26,5

casats	34	10,4
vidus	168	51,2
solters	35	10,7
separats	4	1,2
no consta	87	26,5
	328	100

=====

Cal dir, encara, que considerant l'estat civil, només un 10% d'aquesta població que cobra del FNAS està casada; la resta, per un motiu o altre, són sols.

2.2.- Els aspectes de salut

La nostra consideració ara es centra en les tres variables que afecten la salut d'aquestes persones. Cal cridar l'atenció, primer de tot, sobre aquesta cinquena part que no disposen de cap mena d'assegurància sanitària: o depenen de la beneficència o no tenen cap mena de protecció.

Per altra banda, pràcticament la meitat tenen problemes de salut greus: o són malalts o presenten símptomes de cronicitat; aquests són una àmplia tercera part.

Finalment, n'hi ha força que tenen problemes per a valdre's per ells mateixos: són quasi la meitat; una quinta part no es valen per ells mateixos i quasi el 30% ni poden sortir de casa per les dificultats que tenen.

La distribució de la plana següent ens explicita aquestes situacions de salut i cal dir que el quadre general no és pas massa afalagador.

Els que cobre del FNAS en relació a la salut

	<u>Absolut</u>	<u>%</u>
Tenen SOE	156	47,6
Pertanyen a mútua	21	6,4
Beneficència	19	5,8
No tenen res	45	13,7
No consta	87	26,6

Salut normal	83	25,3
Estan malalts	44	13,4
Són crònics	144	34,7
No consta	87	26,5

Es valen sols	84	25,6
Només per casa	96	29,3
No es valen	61	18,6
No consta	87	26,5

	328	100

2.3.- La qualitat de vida

Aquesta ve definida per quatre variables que fan referència a la convivència de l'avi, als ingressos econòmics, a les condicions econòmiques de l'habitatge i a les de l'habitabilitat del mateix. La distribució és així:

La qualitat de vida dels que cobren del FNAS

	<u>Absolut</u>	<u>%</u>
Es el matrimoni amb els fills	23	7,-
Viu sol amb els fills	140	42,7
Es el matrimoni sol	9	2,7
Viu en residència	3	0,9

Viu sol	26	7,9
Viu amb germans	20	6,1
Altres situacions	20	6,1
No consta	87	26,5

Té pensió + ajuda fills (a més del FAS)	2	0,6
Només té una pensió (idem)	13	4,-
Només té l'ajuda dels fills (idem)	47	14,3
Només té altres ajudes (idem)	1	0,3
Només el FAS	177	54,-
No consta	88	26,8

Habitacle propi i pagat	76	23,2
Habitacle propi i encara paga	21	6,4
Es de lloguer	38	11,6
Es rellogat	10	3,1
Viu en residència	2	0,6
Es d'altres familiars	111	33,8
No consta	70	21,3

L'habitacle és confortable	35	10,7
Només és habitable	198	60,4
Es francament deficient	7	2,1
Es de tot punt inhabitable	1	0,3
No consta	87	26,5

	328	100

Només el 8,8% viuen clarament en unes condicions de soledat; la resta comparteix el domicili amb els fills, amb el cònjuge o amb algun familiar. Amb tot, econòmicament, la majoria d'ells s'han de refiar dels ingressos del FNAS (8.000 ptes. al mes), d'una pensió personal o d'altres ajudes diverses; només és el 15% que té una ajuda econòmica directa dels propis fills.

En aquestes dades econòmiques, no ens consta si donen alguna quantitat als fills o familiars en concepte de propi manteniment, que, per altra banda, hauria d'ésser considerat com una ajuda provinent dels familiars o dels propis fills. Sigui com sigui, cal reconèixer que aquesta ajuda del Fons Nacional d'Assistència Social, encara que molt migrada, resol bona quantitat de problemes a situacions de desempar econòmic i marginador de moltes persones grans.

Quasi una quarta part d'aquestes persones han de pagar una quantitat en concepte d'habitatge comptant-hi els que tenen habitacle propi i que encara el paguen, els que el tenen llogat, els que es troben rellogats i els que viuen en residència. Això agreuja considerablement la seva situació econòmica i el pagament suposa una càrrega que es fa difícil de suportar.

Finalment, i encara pel que es refereix a l'habitable, cal dir que són molt pocs els que habiten en males condicions (2,4%), puix que la majoria (60,4%) tenen les mínimes condicions d'habitabilitat i un 10,7% es troben, segons la pròpia confessió, àdhuc confortablement.

2.4.- Les demandes explicitades

Les demandes que han fet constar les persones de la tercera edat i que cobren l'ajuda del FNAS, malgrat la gran quantitat d'abstencions de resposta (27%), són les següents:

Una ajuda a domicili	1	0,4%
L'adquisició de medicaments	22	8,8
Una ajuda econòmica	19	7,6
L'internament	0	---
=====		

Aquesta distribució posa en relleu la importància de les qüestions relatives a la salut i, sobretot, al tractament mèdic de les persones de la tercera edat. No és tant el problema de procurar-se una medicació concreta, com el de la dispensació de la mateixa, sobretot quan es tracta d'un tractament relativament llarg i que, en el cas de les persones grans, sol ésser força constant i continuat.

3.- Els serveis per a la tercera edat

Es concreten, altra vegada, en un notable esforç municipal que, per mitjà dels seus serveis socials, intenta posar a l'abast de la tercera edat, alguns equipaments i serveis.

L'única iniciativa privada en aquest aspecte són els típics casals o espais de les Caixes d'Estalvi; llocs de trobada, d'intercanvi i d'utilització del temps lliure que emple gran part de la vida de les persones grans.

Els serveis municipals per a la tercera edat són quatre.

El primer, és l'ajuda a domicili que té per objectiu desplaçar els serveis

al propi domicili de l'avi necessitat, per tal que pugui romandre a casa i faci innecessari l'internament; és així com aquell no trenca amb el seu entorn social. Una mica ja ho hem vist quan tractàvem dels problemes de salut escolar evocant la feina de la treballadora familiar.

La intenció és incidir en la higiene personal i de la llar, l'orientació dietètica, el seguiment del procés de tot el que afecta a la salut, el control de la medicació i, en darrer terme, combatre la soledat de l'ancià, sobretot quan la família no existeix, està lluny o no es pot ocupar directament de les seves necessitats.

El segon servei municipal són les miniresidències, una de les quals amb capacitat per a dotze persones ja està en funcionament a Sant Cosme des de l'octubre del 1983 i l'altra entrarà aviat en funcionament, al carrer Penedès amb capacitat per a 20 persones.

L'objectiu de la creació de les residències al Prat és que, en un àmbit reduït i familiar, l'ancià no se separi del seu mitjà de vida; es té molt clar, però, que sempre han de constituir un darrer recurs per a casos de ver-tadera necessitat.

Hi ha també al Prat un Casal d'avis, en la mateixa línia que l'esmentat de les Caixes d'Estalvi. Com que les seves dimensions són molt reduïdes, s'està pensant en la construcció d'un altre, més espaiós; per altra banda, és voldria donar més força dinàmica i més activitats a l'actual.

Finalment, l'Ajuntament organitza al Prat les activitats esportives, cultural i recreatives dels avis. A través d'una Coordinadora integrada per ells mateixos, s'intenta potenciar la seva relació i convivència.

Exemples d'aquesta mena d'activitats són: pel·lícules, excursions en bicicleta, visites culturals i socials a museus, monuments, etc., de macramé, de marqueteria i manipulacions i gimnàstica adaptada a la tercera edat.

La majoria de les activitats realitzades a l'interior, les porten a terme al Casal de Cultura.

4.- Conclusió general

La del Prat de Llobregat és una població molt jove i es dona una relativa concentració d'avis alcasc antic de la població. En conjunt, no arriben als 4.000 els habitants que excedeixen els 64 anys d'edat.

En general, doncs, no és pas dels municipis de Catalunya en què el problema de l'ancianitat és veritablement prioritari. Amb tot, hi ha una minoria

d'avis que es troben en una situació particularment precària. Els trets més destacats d'aquesta són: hi ha moltes més dones que homes, sobretot entre els que superen els 75 anys, entre aquests només un 10% estan casats. Una quinta part estan desprotegits sanitàriament i la majoria són malalts o pateixen enfermetats cròniques; també hi ha una quinta part que no es pot valdre i quasi la tercera part no pot sortir de casa sense ajuda.

El més sovint és que visquin amb els fills i que, econòmicament depenguin molt d'ells, tant pel que fa als diners com pel que es refereix a l'habitable. Són molt pocs els que habiten en males condicions.

L'ajuda més reclamada és la sanitària; però cal dir que són pocs els que relativament diuen necessitar alguna cosa i, en tot cas, cap no demana ésser internat.

L'oferta de serveis per als avis, certifica el que ja hem dit d'altres vegades: el municipi del Prat de Llobregat fa un autèntic esforç de promoció i, potser el que és més important, compta sempre amb la participació dels mateixos interessats.

Conclusions

1ª) El municipi del Prat de Llobregat troba el seu punt àlgid demogràfic la dècada del 1965 al 1975. Tant les ocupacions successives dels habitatges de Sant Cosme (el Districte IV) com la població desemparada per situacions ecològiques catastròfiques (les inundacions repetides del riu Llobregat el 1962 i el 1971), expliquen a bastament les condicions d'aquest creixement.

2ª) Aquesta primera inducció ens permet ja dicotomitzar la població del Prat en dues realitats oposades. D'una banda, el casc antic (Districtes I i II), marcat per una població relativament gran de retirats, jubilats i pensionistes, amb abundància relativa de població autòctona o amb una immigració de ja d'abans del 1940, amb una presència relativa de professions qualificades que acudeixen al treball majoritàriament a peu.

D'altra banda, els Districtes IV i V, amb una relativa abundància de població jove, nascuda a Catalunya encara que filla de la immigració assentada a casa nostra entre el 1941 i el 1965 i al municipi del Prat entre el 1966 i el 1970 o entre el 1976 i el 1981. Hi predomina relativament la classe treballadora sense un treball fix, amb baixes qualificacions i on l'atur és important, desplaçant-se a treballar a fora per mitjà del transport públic o del vehicle particular. Com que resulta ésser una bossa d'analfabetisme, la inserció a Catalunya es fa particularment difícil.

La resta del municipi, és a dir, el Districte III, en algunes coses s'acosta al primer model, però en d'altres al segon.

Aquest paradigma demogràfic sectoritza, en tot i per tot, les diferències marcadíssimes que es van observant en tants i tants aspectes.

3ª) L'atur global al Prat de Llobregat s'ha incrementat fortament per respecte a la comarca del Baix Llobregat. El juvenil, que afecta a la població inferior als 24 anys, sembla seguir una línia descendent en els darrers anys; però es pes d'aquest atur juvenil ve donat, sobretot, per l'extraordinària importància relativa de l'atur femení. Hom s'adona que el flagell de l'atur colpeix durament abans dels 19 anys.

Es pes relatiu de l'atur subsidiat disminueix ostensiblement al Prat de Llobregat en relació a la seva comarca; és un bon indicador d'una problemàtica socio-laboral que ens evoca la presència de les misèries de la crisi. Això afecta tant els joves com els adults; però certament, els més castigats són els que no sobrepassen els 19 anys.

Els qui més acaparen els costos socials de la crisi al Prat de Llobregat són, d'un cantó, els qui no han tingut una ocupació abans i, de l'altre, els que treballen al peonatge.

4ª) Són quasi 4.000 els habitatges desocupats, concentrats ostensiblement als Districtes III i V; són els que experimenten un increment relatiu més notable de població a l'hora d'ara. I, al costat d'aquests habitatges desocupats, hi ha, al Prat, un bon nombre de desnonaments, de famílies que no poden pagar el lloguer, etc. Hom té dret a preguntar-se si és possible reparar els problemes d'una mala planificació o si l'únic recurs possible és només l'ajuda puntual i concreta.

Entre el 1976 i el 1983 es construeixen més de la tercera part de tots els edificis existents al Prat. Amb totes les causes que hi puguin haver intervingut, els resultats fan pensar en una total absència de planificació seriosa, imperant, per damunt de tot, els interessos més immediats de qui els ha promogut.

Una particular situació de degradació i males condicions de l'habitatge es troba en els indrets que voregen les escoles de Sant Cosme, és a dir, el Districte IV.

5ª) La població disminuïda del Prat de Llobregat és de les més socialment degradades del municipi: aquesta situació afecta singularment als homes, sobretot joves, immigrants, solters, amb uns baixíssims nivells culturals i sense una ocupació laboral deguda a la seva incapacitat permanent o temporal. Estem en presència d'un col·lectiu que es troba marcat per una gran marginació a tot nivell.

6ª) L'anàlisi de les situacions que han estat objecte de les permanències dels treballadors socials ens ha acostat a la problemàtica quotidiana d'una població particularment desvalguda i necessitada; recordant-nos, potser, l'existència d'un "quart món" dintre d'un sistema social que s'ha traçat com ideal el confort i el benestar.

Malgrat l'evident concentració de característiques d'aquestes a Sant Cosme, aquesta és una realitat problemàtica i problematitzada que es troba, a més gran o menor escala, arreu. L'ajuda puntual és necessària; però pensem si no caldria intentar introduir aquest col·lectiu en un procés de dinàmica comunitària dins d'uns equipaments i d'uns serveis que fessin possible que

aquestes persones necessitin cada cop menys. És una important tasca d'imaginació a emprendre i a plantejar-se molt seriosament.

7ª) La infància i l'adolescència, amb molt bon criteri, centra la preocupació bàsica dels esforços econòmics i humans del municipi del Prat.

Tal com es troben les coses, es deixa sentir una necessitat de regulació normativa de les guarderies. Aquestes institucions es troben al bell mig d'unes intervencions diverses que han de prioritzar aquestes institucions: les instàncies educatives i, sobretot, les sanitàries. Com educatives, les guarderies han de realitzar un servei, però, des de la sanitat, les guarderies i els jardins d'infància han de reunir unes condicions mínimes per a poder funcionar. És tan difícil articular un sistema normatiu que acordi la seva veritable funció a les guarderies? No es tracta tant d'atorgar subvencions indiscriminades, com de donar-les quan les guarderies reuneixin unes determinades condicions; però encara no hi ha pas un codi que les reguli i les legítimi. Potser no és tant una competència municipal com d'instàncies superiors; però, sigui qui sigui el responsable, caldria intervenir prioritàriament en aquest terreny.

Per altra banda, pel que fa a la salut escolar, malgrat la importància i la transcendència dels equipaments existents, es deixa sentir la necessitat de més coordinació i de més interrelació entre els diversos àmbits i recursos d'actuació. Cal instrumentar el que calgui per tal de tenir plataformes de reflexió, coordinació i contrast de la feina quotidiana sobre la que s'intenta incidir.

El mateix passa amb els equipaments culturals i esportius; un plantejament coordinat i planificat de tota la varietat d'institucions, permetria l'aprofitament dels recursos existents i no donaria la sensació de respondre tant a interessos concrets i immediatistes que, en darrer terme, són una dificultat en la incidència sobre una població infantil i juvenil a la que es pretén servir.

8ª) Un racó de l'actuació social particularment acaronat és de la vellesa en un municipi en el que la població és molt jove. Malgrat tot, el Prat ha previst uns serveis i unes atencions que fan dels problemes dels avis un camp abonat per a fer treballar la imaginació dels mateixos serveis socials.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

EVALUACION Y PROPUESTAS DEL EQUIPO DE SALUD ESCOLAR,
CURSOS 1.981-82, 1.982-83.-

INDICE:

- Antecedentes
- Objetivos
- Actividades
- Valoración y análisis de actividades
- Conclusiones.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

ANTECEDENTES.-

El programa de Salud Escolar se inició en El Prat en el mes de Diciembre de 1.981. Surge a partir de la experiencia de distintos programas de Salud Escolar desarrollados por algunos Ayuntamientos democráticos; quienes en su afán de desarrollar actividades de promoción de la Salud y siguiendo la normativa de la Generalitat con la Orden que establece los programas de Exámenes de Salud Escolar (31-7-81) impulsaron éstos y posteriormente su consecuencia lógica: la educación sanitaria en las escuelas.

Ya desde el inicio de la ejecución de estos programas se vió la necesidad de ir dotándolos de contenido, para transformarlos en programas de salud pública; don de el eje no serían los exámenes de salud, sino el conjunto de actividades que permitieran un mejor conocimiento de todos los interesados (niños, padres, maestros, profesionales, instituciones, etc...) a fin de ir modificándolos para unificar la metodología y el análisis de los resultados obtenidos, con el objetivo de conocer mejor la situación sanitaria de nuestra comunidad y proponer las medidas para la satisfacción de sus necesidades.

De alguna manera esta filosofía ha influido en la elaboración y modificación de los programas de Salud Escolar a partir del año 1.980.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

OBJETIVOS.--

Los objetivos propuestos en los últimos cursos fueron:

- Efectuar los exámenes de salud a los alumnos de 1º, 5º y 8º de E.G.B.
- Efectuar reuniones de información y educación para la Salud con cada aula de escolares de 1º, 5º y 8º de E.G.B.
- Efectuar reuniones de trabajo con los maestros de 1º, 5º y 8º de E.G.B.
- Efectuar reuniones de información y educación para la Salud con los padres de los alumnos de 1º, 5º y 8º de E.G.B.
- Desarrollar las iniciativas sanitarias de interés comunitario que surjan de las instituciones escolares, Ayuntamiento y Jefatura local de Sanidad.
- Evaluar el conjunto de actividades efectuadas y emitir los informes pertinentes para la mejora del programa.

Estos fueron ampliados durante el segundo período, añadiéndose los siguientes:

- Control de peso y talla a los alumnos de 2º y 6º de E.G.B., (examinados el año anterior) para valorar Crecimiento y Desarrollo.
- Asesoramiento y préstamo de material de educación sanitaria a los profesores que lo soliciten.
- Mejorar la prestación de primeros auxilios en los accidentes escolares.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

ACTIVIDADES.-

Antes de iniciar el programa.-

Se efectuaron reuniones con el Ayuntamiento, funcionarios municipales, maestros, Asociaciones de Padres, etc..., para la preparación correcta del programa, así como el aprovisionamiento de material técnico e impreso necesario para el desarrollo de dicho programa.

Antes de iniciar el programa en cada escuela.-

- Durante el primer curso (1.981-82) se realizaron reuniones informativas con los maestros de los alumnos a examinar, y se entregaron los impresos para los exámenes de Salud, a fin de que fueran cumplimentados por ellos.

- Durante el segundo curso (1.982-83) el contacto previo con la escuela se limitó a una entrevista con el Director de cada centro. Durante este curso los impresos no fueron cumplimentados por los maestros.

Durante la ejecución del programa en cada escuela.-

- Se realizaron los exámenes de salud a los cursos correspondientes.

- Se realizaron charlas de educación para la Salud a los alumnos examinados, en las que se trataron fundamentalmente los temas siguientes:

- . prevención de la Cáries
- . Higiene personal.

- Durante el segundo período control de peso y talla a los alumnos de 2º y 6º de E.G.B.

- En aquellas escuelas que lo han solicitado se han mantenido reuniones con maestros a fin de proporcionar materiales y asesoramiento en aspectos de educación sanitaria.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Después del programa en cada escuela.-

- Reuniones informativas con los padres sobre los resultados de los exámenes de Salud.

Después de finalizar el programa.-

- Se elaboró una memoria-resumen del desarrollo del programa, de los resultados obtenidos en los exámenes de Salud y demás actividades.

Otras actividades.-

- Se prepararon Botiquines escogiendo los componentes necesarios de acuerdo a criterios actuales de atención de primeros auxilios.

- Se distribuyeron dichos botiquines.

- Se hicieron charlas de primeros auxilios en la escuela, para maestros y alumnos de 3º de E.G.B.

- Durante el curso 1.982-83, y a petición de la escuela de Basquet se examinaron a los niños inscritos, para descartar la presencia de patologías que desaconsejaran la práctica de este deporte.

- Está previsto examinar a los niños que participan en las colonias de verano, con objeto de descartar enfermedades infecto-contagiosas que pudieran suponer un riesgo para los participantes.

- Durante estos cursos el E.S.B. ha realizado tareas de tipo administrativo no previstas en los programas.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

VALORACION Y ANALISIS DE ACTIVIDADES.-

A efectos de una mejor comprensión hemos considerado útil separar el conjunto de actividades en dos grandes apartados:

- Actividades relacionadas con los exámenes de Salud.
- Actividades relacionadas más directamente con la Educa-
ción para la Salud.

Esta separación se hace sólo a efectos prácticos, sobreentendiendo que ambos aspectos están estrechamente relacionados.

VALORACION Y ANALISIS DE LOS EXAMENES DE SALUD.-

Antes de iniciar el análisis de los exámenes de salud, creemos necesario hacer una referencia teórica a los objetivos y fundamentos de éstos, que quedan formulados en el informe del Comité de Expertos que elaboró el "Manual d'examen de Salut Escolar". En este informe que reproducimos a continuación, hemos remarcado los puntos que creemos de mayor interés.

2. INFORME DEL COMITÈ D'EXPERTS

Amb la finalitat d'establir les directrius tècniques dels exàmens que s'haurien de practicar es cregué convenient reunir un Comitè d'Experts en la matèria, encomanant-li les tasques següents:

- Definir els problemes de salut que cal investigar.
- Assenyalar les exploracions i cribratges que cal fer.
- Uniformar les tècniques d'exploració i de recollida de dades.
- Establir la periodicitat dels exàmens.
- Elaborar una fitxa mèdico-escolar per a l'anotació de les dades recollides.

En el Comitè han participat representants dels Organismes, Institucions i Associacions relacionades amb el tema.

Després de dos mesos de treball el Comitè ha emès l'informe següent:

1. El Comitè d'Experts entén que els exàmens de salut escolar són una part important del programa de salut escolar, però no pas l'única.

Hi ha aspectes com l'educació sanitària, la higiene mental i l'oferiment al nen d'un ambient sa i segur, que haurien d'ésser contemplats en tots els programes de salut escolar.

Encara que aquest Comitè s'ocupa només dels exàmens de salut, es suggereix al Departament de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat de Catalunya que en el futur tingui en compte els altres aspectes.

2. Els exàmens de salut escolar són exàmens mèdics de selecció o cribratge efectuats en nens aparentment sans amb la finalitat de detectar o descobrir, d'una manera precoç, anomalies o problemes de salut que siguin susceptibles de correcció per part dels serveis d'assistència mèdica.

De l'experiència mèdica obtinguda, tant al nostre medi com a l'estranger, es pot concloure que aquests exàmens:

- a) No són útils per reduir la mortalitat ni la morbiditat aguda durant l'edat escolar.
- b) Són molt útils per a la reducció de la morbiditat crònica d'aquesta edat.
- c) Són de valor en la millora de la qualitat de vida del futur ciutadà.

El Comitè recomana que en planificar els exàmens de salut escolar de Catalunya i fixar-ne els objectius es tinguin en compte aquests conceptes.

3. La utilitat d'aquests exàmens és condicionada pel rendiment, és a dir, pel nombre d'anomalies o afeccions detectades, susceptibles de tractament i desconegudes per l'alumne i pels seus pares.

Tota la bibliografia consultada sembla estar d'acord amb el fet que existeix una clara correlació negativa entre la rendibilitat dels exàmens mèdico-escolars i el desenvolupament econòmic-social.

Als països desenvolupats i d'un nivell econòmic-social elevat, la rendibilitat d'aquests exàmens és petita atès que, generalment, els problemes de possible detecció són coneguts pels pares a través de les visites mèdiques normals.

Als països subdesenvolupats, es produeix una paradoxa important: tot i ésser molt elevat el rendiment, no tenen gaire eficàcia, ja que els sistemes assistencials, a causa del desenvolupament insuficient, no poden oferir solucions a la patologia descoberta.

Al nostre país, la pràctica d'exàmens sistemàtics de salut escolar encara dona un rendiment elevat pel que fa al nombre d'anomalies descobertes que eren desconegudes pel nen i pels pares, i els serveis d'assistència sanitària ofereixen, en tots els casos, una solució satisfactòria als problemes detectats.

Per tot això, el Comitè considera molt positiva la posta en marxa d'un programa d'exàmens de salut de la població escolar de Catalunya.

4. Un cop acceptat el fet de la conveniència dels exàmens mèdics a la població infantil escolaritzada és important d'establir la periodicitat mínima que cal donar-los. En aquest punt, el Comitè considera que, ja que al nostre país l'escolarització obligatòria comença a l'edat de sis anys, els millors moments per a la pràctica d'aquestes revisions foren:

1r. curs d'E.G.B. Per tal com es tracta del començament de l'escolarització.

5è. curs d'E.G.B. Perquè és el moment de l'eclosió puberal.

8è. curs d'E.G.B. Perquè coincideix amb la fi de l'etapa escolar primària.

Un altre moment idoni per a una revisió escolar fóra el tercer curs de B. U. P. o d'ensenyament professional, ja que és el darrer moment de l'etapa escolar i de l'entrada al món laboral.

5. El Comitè ha definit els problemes de salut que cal investigar, n'ha normalitzat les tècniques de descobriment i ha elaborat una fitxa mèdica escolar per a l'anotació de les dades recollides.

El Comitè creu convenient que el Departament de Sanitat i Assistència Social editi un manual que reculli tots aquests conceptes amb l'objecte de facilitar la pràctica de les revisions al personal sanitari no especialitzat.

6. El Comitè recomana que en planificar el programa d'exàmens de salut de Catalunya es facin els possibles per tal d'excloure de la sistemàtica exploratòria tots els mètodes de tecnologia complexa. Les tècniques recomanades han d'ésser senzilles i estar a l'abast de qualsevol equip mèdic sanitari, siguin quines siguin les condicions en què s'hagi d'executar l'examen. Caldrà indicar que es tracta d'un programa mínim i que, en cas de disponibilitat de recursos, es pot substituir la tècnica recomanada per altres de més sensibles i específiques, especialment en el cribratge visual (controlvisió), i auditiu (audiometria).

7. El Comitè ha considerat que, davant l'estat actual de l'epidemiologia de la tuberculosi al nostre medi, la fotoseriació o la radioscòpia sistemàtica dels escolars, com a tècnica de cribratge, no són necessàries.

8. Els exàmens de salut no s'han de considerar acabats fins que les anomalies descobertes siguin ateses a nivell assistencial. El Comitè recomana que es posi una especial atenció en la trama als pares dels resultats dels exàmens, tot promovent al mateix temps la correcció de les anomalies detectades pels serveis assistencials corresponents.

9. Els exàmens de salut escolar no han d'ésser un acte mèdic aïllat dins l'escola, sinó que s'han d'integrar dins el context educatiu. El Comitè recomana que aquests exàmens siguin assumits per tot l'equip escolar. En especial els ensenyants han de col·laborar amb l'equip mèdico-sanitari que examina llurs alumnes.

10. L'examen de salut escolar és una de les accions que cal promoure per la salut del nen, però, sens dubte no és l'única ni la més important. Per això, el Comitè creu que fóra convenient que els resultats d'aquests exàmens quedessin recollits en el carnet de salut on s'enregistren les vacunacions i el resultat dels exàmens efectuats pel pediatre de la família.

El Comitè creu interessant de remarcar que l'examen de salut escolar, encara que es realitzi col·lectivament, ha d'ésser fet amb un gran respecte a la personalitat individual de cada infant.

11. El Comitè està convençut que la informació proporcionada per aquest examen contribuirà al coneixement del nivell de salut de la població infantil del nostre país. Per això recomana que s'estableixin els canals adequats a la recollida periòdica de l'esmentada informació.

12. Abans de l'inici del programa, fóra convenient informar els professionals sanitaris, els ensenyants i els pares dels objectius, contingut i tècniques de l'examen. D'aquesta manera s'aconseguiria una uniformitat de criteris entre els participants durant la fase operativa.

13. El Comitè considera que l'avaluació periòdica i, si s'escau, el millorament són tan importants o més que l'elaboració i la posta en marxa d'un programa. El Comitè queda a la disposició del Departament de Sanitat i Assistència Social per a la implantació d'aquestes tasques.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

La selección o cribage (punto 2 Informe 3. -
Expertos) de anomalías responde a las siguientes caracterís-
ticas:

- que las anomalías sean crónicas.
- que éstas sean objetivables por métodos clínicos, sin necesi-
dad de utilizar pruebas diagnósticas complementarias.

Según este criterio las anomalías detectadas
con mayor frecuencia son:

ANOMALIA	1º EGB	5º EGB	8º EGB.
Total niños examinados.	1.253.-	1.021.-	774.-
→ Caries (dientes permanentes).	17,4 ‰	73,46 ‰	83,98 ‰
Déficit visual	19,22 ‰	15,57 ‰	13,13 ‰
→ Alteraciones de Columna	5,22 ‰	11,75 ‰	20,02 ‰
→ Alteraciones de los pies	12,66 ‰	11,85 ‰	11,36 ‰
→ Exceso de peso	7,44 ‰	12,83 ‰	14,08 ‰

Los valores numéricos expresados correspon-
den a los criterios y métodos diagnósticos empleados en es-
te Municipio; para poder comparar estos datos con otros, ha
brá que verificar que los criterios y métodos empleados pa-
ra su obtención sean equivalentes.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT.

CARIES.-

Representa el problema de salud en la población examinada: en 3.048 niños examinados se detectaron 9.419 casos de caries, (caries en dientes permanentes más caries en dientes temporales).

La incidencia de la caries aumenta, sin lugar a dudas, con la edad.

Para conocer la salud dental de una población debemos conocer tanto la extensión como la intensidad de los problemas que la afectan.

La extensión se mide mediante un índice que nos permita conocer la prevalencia de la enfermedad (% de los individuos afectados).

Un índice que puede servir para medir la intensidad es el que tiene en cuenta el número de piezas careadas por individuo (índice C)

	1º EGB	5º EGB	8º EGB
Indice C	0,32 % . . .	2,50 % . . .	3,56 %
Prevalencia	17,4 % . . .	73,46 % . . .	83,98 %

El costo social y económico que acarrea es elevado:

- Genera un alto número de consultas médicas (por dolor de muelas, flemones, etc.)
- Aumenta el riesgo de padecer enfermedades o complicaciones de tipo infeccioso.
- La limitación del sistema sanitario que no absorbe la demanda de tratamiento de la caries (obturación) implica un gasto elevado que el afectado no puede sufragar, quedando por tanto el problema sin solución.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Teniendo en cuenta que los factores que influyen en la formación y evolución de la cáries son en su mayoría modificables individual o colectivamente (factores alimentarios, higienicos, etc..) queda claro que los esfuerzos han de orientarse en el sentido de la prevención y el tratamiento precoz.

La prevención de la cáries pasa por:

- La educación sanitaria con el objeto de modificar los hábitos higiénicos inadecuados.
- La modificación de factores medio-ambientales (aporte insuficiente de fluor.)

No hay que olvidar sin embargo, la importancia del tratamiento de las cáries ya presentes.

DEFICITS VISUALES.-

Los datos expresados en el cuadro se refieren a niños con déficit visual no tratado; no se incluyen los que estén en tratamiento. Por tanto la disminución que se aprecia de 1º a 3º de E.G.B. se debe a que los mismos son tratados en el transcurso de estos años.

EXCESO DE PESO.-

La mayoría de las veces la causa de peso de halla en una alimentación inadecuada, bien sea por excesiva cantidad, bien sea por una dieta desequilibrada.

Está demostrado que la obesidad infantil no tratada precozmente, en su gran mayoría se continúa en la vida adulta constituyéndose un riesgo para sufrir otras enfermedades, como son : Los padecimientos del corazón (infarto del

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

miocardio, angina de pecho, etc....); de los vasos sanguíneos (arteriosclerosis, accidentes vasculares, hipertensión arterial, etc...); de los huesos (artrosis, etc ...); del hígado, e incluso puede favorecer la aparición de una diabetes (azúcar en la sangre).

Es importante, por tanto, teniendo en cuenta que el número de niños con exceso de peso aumenta con la edad, el prevenir este problema a través de una correcta educación alimentaria.

APARATO LOCOMOTOR.-

Las alteraciones de columna, cuya frecuencia aumenta con la edad, son debidas en gran parte a posturas incorrectas que adopta el niño curvando la espalda. En ello inciden una serie de factores, como por ejemplo: la falta de ejercicio muscular, mobiliario inadecuado, exceso de peso ejercido sobre un lado del cuerpo, etc...

Son de poca importancia en la adolescencia, pero deben ser corregidas para evitar que evolucionen a problemas más graves en el adulto (mayor desviación de columna, artrosis, etc..).

Queda clara la importancia de la prevención a través de la modificación de hábitos y la promoción de la educación física y el deporte.

En lo que se refiere a las alteraciones de los pies el mantenimiento de la frecuencia en las diferentes edades se debe a que algunos de estos problemas desaparecen con la edad (pie aplanado) y otros, en cambio, aumentan con ésta (pie cavo).

A pesar del relativamente alto porcentaje de

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

casos detectados, las alteraciones de los pies no representan un problema de salud demasiado relevante.

En términos generales queda claro que la mayoría de las anomalías que se detectan en el examen aumentan con la edad y son prevenibles; resaltando por su magnitud el problema de la caries, como ya se explicó anteriormente.

Respecto al seguimiento de las anomalías detectadas hay que tener en cuenta:

- en muchos casos, cuando se trata de anomalías de importancia que afectan a la salud del niño, los padres conocen el problema desde antes.
- La asistencia a las reuniones con padres, en las que se explican los resultados y la conducta a seguir en cada caso, no es lo numerosa que cabría esperar.
- en numerosos casos los padres no consultan al médico.
- cuando acuden, los criterios exclusivamente asistenciales y no preventivos de los médicos que deberían hacer el seguimiento dificultan, en muchas ocasiones, el control adecuado de estas anomalías, quedando así sin control ni tratamiento.
- En otros casos la red asistencial no ofrece una respuesta adecuada (tratamiento de las caries).

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

VALORACION Y ANALISIS DE ACTIVIDADES DE EDUCACION SANITARIA

Dada la dificultad de analizar las actividades de forma individualizada, procederemos a valorarlas de acuerdo al grupo de individuos al que iban dirigidas:

- . Actividades dirigidas a maestros
- . Actividades dirigidas a niños
- . Actividades dirigidas a padres
- . Otras actividades.

. Actividades dirigidas a los maestros.-

Durante el primer año las reuniones con maestros pretendían llegar a establecer contacto e intercambio de ideas que propiciara un posterior trabajo conjunto en temas de información y educación para la salud en la escuela.

Dado que el contacto establecido fue pobre, cumpliéndose solamente el objetivo de información burocrático administrativa, en el segundo curso se decidió establecer otro tipo de contacto. Se consideró que en el segundo ciclo de trabajo era innecesario repetir nuevamente la cita de información, estableciendo contacto de tipo individual con los profesores más motivados.

A pesar de que se tenía como objetivo el crear un servicio de asesoramiento y préstamo de material educativo a aquellos que lo solicitaran, no se pudo cumplir dadas las dificultades burocráticas. No obstante, se distribuyó el escaso material de que disponíamos a los maestros con los que se contactó.

En general, y pese a no tener indicadores objetivos para demostrarlo, pensamos que la relación con los maestros no ha sido satisfactoria. Quizá unos de los facto-

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

res que influyó en que los contactos no fueran lo provechosos que cabía esperar, fue que éstos dependieran exclusivamente del voluntarismo, tanto por parte del equipo como de los profesores, al faltar los canales institucionales adecuados.

Aún con las deficiencias antes mencionadas el contacto de estos dos años - exámenes de salud, charlas a alumnos, botiquines, etc. - ha contribuido a mejorar la predisposición de los claustros de cara a un trabajo futuro entendiéndose que para esto es necesario establecer el marco adecuado.

. Actividades dirigidas a los niños.-

En este sentido se alcanzan los objetivos propuestos. Valoramos positivamente esta actividad por lo que se refiere a:

- Buena acogida de los niños, están muy motivados por los temas tratados.
- Se pone de manifiesto la falta de información de los alumnos en relación a la salud.
- Se consigue interesar a los maestros más predispuestos, en la medida que ven la posibilidad de incorporar la educación sanitaria a su actividad.

Por otra parte creemos necesario decir que estas charlas representan una intervención puntual, efectuada por personal ajeno a la escuela, y que no tiene una continuidad; lo que implica que no se cumpla con los principios educativos que permitan lograr cambios de hábitos y actitudes necesarias para elevar el nivel de salud de la comunidad.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Estas charlas habrán cumplido su objetivo cuando la educación sanitaria sea asumida, al menos en parte, por la escuela.

. Actividades dirigidas a los padres.-

Estas tuvieron algunos aspectos positivos y otros negativos.

Aunque el objetivo inicial era tratar sobre los resultados de los exámenes; consideramos que fueron beneficiosas, porque se estableció una relación distinta a la que hay habitualmente entre sanitarios y población, teniendo éstas un carácter más participativo y democrático.

Este tipo de relación puede constituir la base adecuada para un trabajo futuro.

Un aspecto negativo lo constituye el escaso número de padres que acudieron a la convocatoria. Este porcentaje de participación está dentro de los límites habituales de otras convocatorias que se realizan en la escuela.

Desconocemos el resultado obtenido con la distribución de las hojas informativas entregadas a los padres junto al informe del examen de salud.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

CONCLUSIONES.-

- 1.- Diseñar programas que permitan evaluar sus resultados y hacer seguimiento de los mismos.
 - 1.1. Necesidad de soporte administrativo que permita mayor efectividad y evite la dispersión.

- 2.- Coordinación con los distintos Departamentos o Servicios Municipales que tengan relación con la Comunidad escolar y que permitan establecer los cauces adecuados para la relación con la escuela: Sanidad y Servicios Sociales, Enseñanza, Deportes, Juventud, etc., al objeto de poder responder a la potencial demanda de las escuelas.
 - 2.2. Contacto con las APAS, de manera que se establezca una relación más formal y estable, que permita motivar su participación en la elaboración de futuros programas.

- 3.- Necesidad de promover la prevención primaria:
 - 3.1. A través de la educación para la salud:
 - prevención de la cáries
 - higiene personal
 - alimentación
 - educación física, etc.
 - 3.2. Promoción de campaña de fluoraciones a la población infantil a través de la escuela.
 - 3.3. Promoción de la educación física y el deporte.
 - 3.4. Coordinación del ESE con el programa de vacunaciones.
 - 3.5. Fomento de actividades recreativas extracolegiales: Esplai, Colonias, etc.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

4.- Insistir en la necesidad de la detección y tratamiento precoz (prevención secundaria) de anomalías e problemas de salud en la edad escolar.

4.1. Realización de exámenes de salud a niños de 5º y 8º de E.G.B.

4.2. Control de Peso y Talla a los alumnos examinados en cursos anteriores (2º, 3º, 6º y 7º de E.G.B.).

4.3. Coordinación con los servicios asistenciales encargados del tratamiento y control posterior de los casos derivados.

4.4. Necesidad de unificar criterios diagnósticos.

5.- Promover otras actividades que ayuden a alcanzar estos objetivos, y en lo posible, motivar a la población general.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

PROYECTOS.-

- Detección y tratamiento precoz de anomalías o problemas de salud en el niño.-

- Realizar exámenes de Salud a niños de 1º, 5º y 8º E.G.B.

Se pondrá especial énfasis en unificar criterios diagnósticos y métodos de evaluación con los ESE de otros Ayuntamientos, con objeto de poder evaluar con mayor objetividad la utilidad global de los exámenes.

Dependiendo de los criterios que se adopten por parte de los Equipos de Salud Escolar, se podrán modificar algunas técnicas de exploración clínica y desechar otras.

Se propone dar a conocer los criterios empleados en los exámenes a los médicos asistenciales a fin de mejorar el control y tratamiento de los afectados.

Siguiendo las recomendaciones del "Manual de Exámenes en salud escolar", se propone que el control de peso y talla lo realicen los maestros de los cursos correspondientes: período 1.º, 3.º, 6.º y 7.º de E.G.B. En aquellos casos en que no sea posible de resolver por este sistema, será asumido por el E.S.E.

Creemos que sería interesante utilizar el acto de control de peso y talla para introducir temas de educación sanitaria.

- Mejorar la intervención en Educación Sanitaria en la Escuela.-

Pensamos que es importante la educación sanitaria en la escuela, puesto que en la medida que los niños estén en un período de formación son más susceptibles a cambios de hábitos y actitudes favorables a la salud.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

con fluor. (Los enjuagues con fluor están subvencionados por la Generalitat, en lo que se refiere al material necesario.)

- Subprograma de educación sanitaria continuada de higiene buco-dental: cuyo objetivo sería mejorar los hábitos y actitudes en relación a la higiene buco-dental. (hábitos alimenticios, etc.)

- Promoción de la educación física y el deporte. -

Puesto que la educación física es una actividad importante para el correcto desarrollo del niño, y dado que además cumple un objetivo de corrección de problemas físicos, creemos que es importante promover esta actividad, tanto en la escuela, como fuera de ella.

Insistimos en la necesidad de fomentar la educación física y el deporte ya que hemos constatado que muchas de las anomalías detectadas en los exámenes en Salud, se deben a falta de ésta. Generalmente la educación física tiene un papel muy secundario y en algunas escuelas ni siquiera se realiza.

El Equipo de Salud Escolar de El Prat de Llobregat.-

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

El maestro es el principal educador sanitario en la escuela, por tanto las actividades de educación sanitaria deben ir orientadas a entregarle los elementos necesarios que le permitan llevar a término su misión de educación para la Salud.

Aún cuando el primer rol en el campo de la educación para la Salud le corresponde al maestro, no hemos olvidado que también hay otros agentes de la educación sanitaria dentro de la escuela: personal no docente, ambiente escolar, instituciones o grupos que colaboran en la escuela. Además, está también el papel importantísimo de los padres en la formación de hábitos. No hay que dejar de lado el papel que puede cumplir la escuela en relación a la educación de los padres.

La intervención educativa del E.S.E. ha de ser dirigida a los verdaderos agentes educadores, de manera que su intervención directa (del ESE) con los niños pase al nivel que le corresponde. Para esto es necesario crear un centro de documentación y asesoría en educación para la salud, que podría estar integrado en los centros de recursos pedagógicos.

- Programa de prevención de la Cáries dental.-

Puesto que la cáries dental representa el problema de primera magnitud en la población escolar de El Prat, y también de Catalunya, creemos necesario proponer que se elabore un programa específico de higiene buco dental.

Este programa se dividiría en dos subprogramas:

- Subprograma de Fluoraciones: cuyo objetivo sería aumentar la dureza del esmalte dental mediante enjuagues periódicos

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

PROYECTO DE CREACION DE UN
CENTRO ABIERTO

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Servicios Sociales.

1. INTRODUCCION. ORIGEN DEL PROYECTO.

Dada la problemática social de la población y la poca coordinación que existía entre los distintos grupos que trabajan en el Area Social en la localidad, se vió la necesidad de mantener reuniones periódicas, con el fin de:

- 1º. Conocer el trabajo que realiza cada uno de los grupos o equipos.
- 2º. Establecer una coordinación a nivel de trabajo individual, en cuanto a casos o problemáticas familiares que puedan atender simultáneamente más de un grupo.
- 3º. Igualmente, lograr la coordinación a nivel de trabajo grupal o colectivo, a fin de recoger inquietudes y necesidades de cada uno de los grupos, y realizar conjuntamente una buena planificación de creación de Servicios Sociales para la población.

Desde la creación del Equipo de Trabajo Social de Base de Sant Cosme, en enero de 1982, se han realizado encuentros periódicos entre los Servicios Sociales del Ayuntamiento y los integrantes de dicho equipo, para:

- elaboración de líneas de trabajo
- coordinación en todos los aspectos.

Posteriormente, se inician los contactos con el equipo de educadores del I.R.E.S. que presta sus servicios en el mismo barrio, de forma más irregular y esporádica.

Desde primeros de septiembre de 1982 se establecen -- reuniones periódicas con los dos equipos citados y con el Gabinete Psicopedagógico. Estos encuentros fueron valorados

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

como muy positivos, por lo que se creyó conveniente ampliar los al resto de grupos de la localidad.

Por último, participan en dichas reuniones el Centro de Planificación Familiar y el Centro de Psiquiatría y Psicología Infantil. Todos y cada uno de los grupos ven la conveniencia de la total coordinación, con el fin de que el -- trabajo sea más rentable y eficaz.

Tras la exposición de las necesidades e inquietudes - de cada uno de los grupos, se concluyó que era necesario el crear urgentemente servicios sociales para la Infancia y Juventud, de los que El Prat está muy deficitario.

Cada vez se están detectando un mayor número de problemas que son atendidos puntualmente, pero que no se pueden derivar al Centro o profesional adecuado, dentro de la población, por falta de servicios.

A raíz de ello, se comenzaron a efectuar reuniones con el único objetivo de realizar un programa de actuación para Infancia y Juventud.

En cuanto a la problemática del colectivo infantil-juvenil de la población, nuestros objetivos van dirigidos a:

- ofrecer una atención específica en ciertos sectores de esta población, a fin de priorizar la prevención e integración social

- tender a una desinstitucionalización del niño y el joven, de Protección de Menores, Tribunal Tutelar de Menores, Hogares Mundet, etc.

- ofrecer, según la necesidad del barrio o barrios los equipamientos y servicios más convenientes.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Analizando la situación actual, y a la vista de las numerosas necesidades, es importante el establecer un orden de prioridades, lo que nos ha llevado a iniciar, en primer lugar, el proceso de creación de:

- 3 esplais diarios, en : Sant Cosme
Ctra. Marina
Sant Jordi
- Un Centro Abierto, para toda la población.

Ello, sin olvidar la posibilidad de creación de una Residencia o colectivo, en régimen de internado, ya que numerosos niños de nuestra población están en instituciones - tipo Hogares Mundet y otras dependientes del Tribunal Tutelar de Menores. Si pretendemos la integración de estos niños en su Medio Ambiente, han de estar en él, cerca de sus familias, y asistir a las escuelas de su barrio.

2. SITUACION DE LA INFANCIA EN LA LOCALIDAD.

2.1. Escolarización.

Según el Padrón de habitantes correspondiente al año 1.981, el número de niños y jóvenes menores de 16 años es de 18.797.

En el curso escolar 82/83, la población infantil-juvenil, según el nivel de estudios, ha estado distribuida de la siguiente forma:

Preescolar y E.G.B.
B.U.P. y C.O.U.
Formación Profesional
Educación Especial

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Relación de los colegios públicos de la localidad y número de alumnos inscritos en cada uno durante el curso mencionado:

San Cosme y Damián	651	alumnos
San Pedro y San Pablo	274	"
Jaume Balmes	509	"
Josep Trueta	603	"
La Granja	436	"
E. Bertrand y Serra	563	"
Ventura Gassol	282	"
Pompeu Fabra	834	"
Menéndez Pelayo	627	"
Joan Maragall	630	"
Jacinto Verdaguer	640	"
Príncipes de España	937	"
Josep Tarradellas	558	"
Preescolar Sant Jordi	258	"
Sant Jaume	533	"
Ramón Llull (Pza. Blanes)	135	"
" (Gallocenta)	420	"
Academia Prat	15	"
Total niños escolarizados en escuelas públicas		8.905

En el año 1982, fueron detectados 52 niños sin escolarizar en el Barrio de Sant Cosme, de los cuales fueron incorporados a la escuela 44. En el resto de la población tan sólo han sido detectados 8 ó 10 niños.

También en Sant Cosme, de los escolarizados, se observa que faltan asiduamente a la escuela unos 18 niños.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Por regla general, podemos afirmar que, en Sant Cosme, el absentismo escolar llega hasta el 10 %, especialmente en los colegios San Cosme y San Damián y San Pedro y San Pablo.

Según datos aportados por el Gabinete Psicopedagógico, en El Prat existen un total de 191 niños que asisten a un aula especial, distribuidos por los colegios de la siguiente forma:

San Cosme y San Damián (2 aulas)	61 niños
San Pedro y San Pablo (1 aula)	17 niños
Jaume Balmes (1 aula)	27 "
Josep Trueta (2 aulas)	40 "
Pompeu Fabra (1 aula)	17 "
Josep Tarradellas (1 aula)	11 niños
La Granja (1 aula)	18 "

(Datos referidos al curso 81/82)

Es de destacar que de los 191 niños, 163 corresponden exclusivamente al barrio de San Cosme, y de éstos, 61 asisten al colegio San Cosme y San Damián.

Problemas que presentan los niños que asisten a un aula especial:

- retardo escolar
- retraso global del desarrollo
- trastornos específicos
- trastornos de conducta
- deficiencias sensoriales

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Hay una serie de factores que inciden negativamente en la escolarización y desarrollo personal del niño, y que, en la mayoría de los casos, se puede resumir en.

- ambiente familiar desfavorable (carencia afectiva)
- nivel socioeconómico y cultural bajo, que lleva a una carencia de estimulación general, y de motivación hacia el estudio.
- absentismo
- desescolarización

Inadaptaciones detectadas en San Cosme:

1ª etapa de E.G.B. La dislexia es el principal problema y el más generalizado. Afecta a toda la clase. Se detecta una falta de rendimiento escolar: están distraídos, no se concentran.....

2ª etapa. Hay un verdadero retraso escolar por causa de las considerables deficiencias de lenguaje y dislexias que se arrastran desde los primeros cursos. El porcentaje de estos retrasados llega a veces al 30%, y no es raro encontrar un alumno en octavo curso que aún no sabe leer. Se observa una falta total de interés; es decir, hay un rechazo fuertísimo de la escolarización, y, por tanto, una falta manifiesta de concentración en el trabajo. En este contexto los aprendizajes se hacen muy difíciles y es por ello que el nivel es muy bajo.

El sistema escolar obligatorio no encaja con la personalidad y cultura del barrio, lo cual también es causa de inadaptaciones posteriores.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

2.3. Nivel de salud.

2.3.1. Física.

En el curso 81/82 comenzó a prestar sus servicios un Equipo compuesto por dos médicos y un A.T.S., cuya función, en parte, es el realizar revisiones anuales a los alumnos de primer, quinto y octavo cursos de E.G.B. en los colegios públicos y privados subvencionados de la localidad.

En este curso, se examinaron 3.113 escolares (1.384 niñas y 1.729 niños).

Entre las anomalías detectadas, anotamos a continuación las que creemos que pueden tener un condicionante socioeconómico más importante:

	Total casos	%	S. Cosme (636)	%	Resto población (2.481)	%
Exceso Peso	347	11,1	53	8,33	294	11,85
Bajo peso	95	3,1	22	3,45	73	2,94
Déficit visual	520	17,1	87	13,67	433	17,49
Soplos cardíacos	189	5,9	46	7,23	143	5,76
Desviaciones de columna	365	11,7	116	18,23	249	10,03
Caries	2.364	75,9	509	80,03	1.855	74,76

Fueron detectados 26 casos sospechosos de tuberculosis en el Colegio San Cosme y San Damián y 11 casos en el Colegio San Pedro y San Pablo.

A través de los Servicios Sociales del Ayuntamiento y del Equipo Social de Base también han sido detectados algunos casos.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Según el censo efectuado por el Ayuntamiento, partiendo de los datos del padrón de habitantes de 1.981, existen en la localidad 32 disminuidos físicos menores de 16 años, de los cuales 18 son niñas y 14 niños; y 9 con disminución sensorial, 5 niñas y 4 niños. También han sido detectados algunos niños afectados de hemofilia.

2.3.2. Psíquica.

Según el censo mencionado, existen en la localidad, declarados, 65 disminuidos psíquicos de edad inferior a 16 años. De éstos, 29 son niñas y 36 niños. 22 corresponden al barrio de San Cosme.

La mayoría de los niños no internos en Centros especializados asisten al Colegio San Isidro, aunque algunos se desplazan a centros de otras localidades.

A partir del curso 1979/80 empezó a funcionar en la localidad un Centro de Psiquiatría y Psicología Infantil, dependiente de la Asociación de Amigos del Subnormal, y subvencionado por el Ayuntamiento.

Durante su primer año de funcionamiento se dedicó a la labor de Diagnóstico y Orientación, y de asesoramiento a maestros. Los casos fueron todos remitidos por los centros escolares.

En el curso 1980/81, se ampliaron los servicios del Centro con el tratamiento de los casos detectados.

Han pasado por este Servicio, en el curso 80/81, 284 niños de edades comprendidas entre dos y 16 años, de los que un 67,56 % eran varones. Sólo de 6 a 10 años han sido atendidos 161, que suponen un 54,39% del total.

En

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

En cuanto al nivel económico, un 50% del total pertenecen a familias de nivel medio, y un 49,32% a nivel bajo.

Un 13,17 % tienen padres alcohólicos.

La mayor parte de los niños (73,64%) han sido remitidos por las escuelas. Un 88,43% corresponden a escuelas públicas y un 6,41% está sin escolarizar.

De 192 niños que fueron orientados,
un 41,66 % se les aconsejó reeducación de lenguaje
un 22,91% reeducación psicomotriz
un 33,29% psicoterapia a niños
un 4,68 % " a los padres
un 50% seguimiento conductual
un 12,50% seguimiento médico
un 9,37% , remisión médica
un 10,41% nuevo control psicológico
un 5,20 % fisioterapia

Cabe añadir que el porcentaje de niños deficientes detectados por este Centro es elevado, 18,48%, en relación a los índices que marca la O.M.S.

Dentro de las patologías encontradas, con respecto a trastornos de personalidad, se han englobado las preneurosis y neurosis, en las que guarda una íntima relación la acción de la familia en el desarrollo del "yo" del niño.

Referente a la patología familiar, destacan los estados depresivos en la mujer y los estados alcohólicos en el hombre, los cuales inciden, a su vez, en los trastornos de personalidad encontrados en el niño.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

2.3.3. Condicionantes socioeconómicos que influyen sobre la salud.

- bajo nivel cultural
- falta de información de los padres
- paro y déficit económico
- falta de higiene

Es de destacar la importancia de una adecuada educación sanitaria de la población, labor ya iniciada por el Equipo de Salud Escolar, como forma de prevenir la enfermedad y los accidentes infantiles.

2.4. Problemática detectada.

2.4.1. Delincuencia y predelinquencia.

2.4.1.1. A nivel de la escuela. (referido a San Cosme)

1ª etapa. Es notable la agresividad que manifiestan los alumnos, que da lugar a peleas entre ellos, y a agresividad verbal, que son palabras y actitudes que han aprendido de sus padres.

La conflictividad no se evidencia fácilmente dentro de la escuela, donde en mayor o menor grado se da un control más estricto y severo. Es más evidente fuera de la escuela. Se forman bandas fuera de ésta, que dan lugar a robos, peleas de toda clase, que relatan de la forma más normal del mundo. Se experimentan conductas predelictivas. La escuela más afectada por el problema de niños conflictivos es la San Cosme y San Damián.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

2ª etapa. Se observa también mucha agresividad a nivel de lenguaje. Sin embargo, también se hace patente en las peleas.

Estos adolescentes o preadolescentes forman grupos ya dentro del colegio, para luego, cuando están fuera de la escuela, salir juntos. Hay en los colegios algunos pre delincuentes y muy pocos verdaderos delincuentes, es decir, adolescentes que ya han estado marcados por la justicia. Normalmente es un tipo de alumno que aparece poco por el colegio.

El problema más acuciante se da entre los chicos.

La conducta delictiva se da más fuera de la escuela que dentro.

2.4.1.2. A nivel de barrio.

En cuanto a los datos aportados por el Equipo Social de Base de San Cosme, sobre una muestra de 150 familias, se han detectado 40 casos de niños con síntomas de pre delincuencia:

- inhalación de cola y drogodependencia
- robos a comercios
- robos de automóviles
- prostitución
- otros (reventones de ruedas, rotura de vidrios y farolas, etc.)

La mayoría de los actos delictivos son cometidos en grupo. Da la impresión de que muchos de los delitos no serían cometidos si no fuera por la fuerza que da la banda a todos sus componentes.

Según el estudio realizado por Cáritas en 1.976, en el que tocan el aspecto de la delincuencia, parece ser que

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

cuando se produce realmente al aprendizaje es entre los 11 y 13 años, pues es aquí cuando se encuentra un incremento fuerte.

Tras el barrio de San Cosme, en cuanto a índice de pre y delincuencia, está la zona de Ctra. Marina y Virgen de Montserrat.

Los tipos de delitos más habituales tienden a satisfacer las necesidades de realización personal, de aceptación por parte de la sociedad, el barrio, entrando en la sociedad de consumo por medios no legales. Para compensar su sentimiento de marginación realizan todo tipo de actos que les proporcionen no sólo dinero, sino, sobretodo, poder, de ahí la frecuencia en robar coches y pasearlos por el --barrio para que sus vecinos y colegas puedan verlos y admirarlos.

Suele ser normal también el robo de radiocasetes y cajas de herramientas para poder sacar dinero con su venta.

Otra de las actividades frecuentes es el robo nocturno en tiendas y bares. En este tipo de robos los chavales más pequeños juegan un papel de vigilante, cuando no son ellos mismos quienes los realizan.

Dentro del barrio son generalmente los más pequeños los que desarrollan conductas de tipo delictivo: robos en tiendas, bares, alguna que otra bicicleta y asaltos a escuelas y escolares. Los mayores realizan los delitos fuera del barrio.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

2.4.2. Maternidad Precoz.

Datos relativos al barrio de San Cosme:

- Madres de 13 a 15 años, detectadas por la Asistente Social:
 - .. 2 madres solteras de 13 años
 - .. 1 " " de 14 "
 - .. 1 " casada de 14 "
 - .. 3 " solteras de 16 "
 - .. 2 " casadas de 16 "
- Dos madres solteras de las 3 de 16 años, tienen dos niños.
- Por otro lado, se han enviado al Centro de Planificación familiar, dos niñas de 14 años, una de 15 y dos de 16 que creían estar embarazadas y no lo estaban.

2.4.3. Drogadependencia.

A través del trabajo que realizan, los educadores de IRES han tomado contacto con chavales que de alguna forma consumen droga.

En su primer año de trabajo en el Barrio de San Cosme ya detectaron un consumo de cola no habitual en otros barrios de Barcelona. En algunos casos se dan situaciones de consumo peligrosas, tanto por la cantidad como por la edad de -- los que más dados son a ella: chavales de 8 a 12 años.

La mitificación de cualquier tipo de droga más la facilidad de conseguirla, el bajo precio y los efectos de euforia que produce, creemos que son las causas principales del abusivo consumo de la cola que se da en San Cosme.

El porro es la droga de mayor consumo y aceptación. Su consumo está generalizado entre casi todos los grupos del - barrio, salvo los más pequeños. Parece ser que el consumo de drogas duras no supone un conflicto importante en S. Cosme.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

2.4.4. Internamiento Infantil.

El internamiento infantil puede deberse a:

- Requerimiento por parte de los padres o la familia (En San Cosme, 37 casos sobre 150 fichas).

Los motivos que aducen son:

- .. Falta de atención a los niños a partir de la salida - del colegio hasta la llegada del padre a la madre del trabajo a casa (9 ó 10 de la noche).
- .. Falta de recursos económicos
- .. Pequeños problemas de conducta
- .. Desestructuración de la familia en todos los casos
- Abandono de los niños por parte de la familia (en San - Cosme, 52 casos sobre 150 fichas).
Este abandono se ha considerado en base a:
 - .. Abandono del hogar por parte de alguno de los progeni- tores, por lo que el otro tiene dificultad para cuidarse de los niños, y éstos permanecen solos muchas horas.
 - .. Niños no matriculados nunca en la escuela
 - .. Malos tratos y desatención
- Conducta delictiva

Durante los años 1979,80 y 81, pasaron pór el Tribu- nal Tutelar de Menores 173 niños y niñas de El Prat. La - cifra es considerable para tenerla en cuenta.

Al Tribunal van a parar no sólo los llamados delin- cuentes, sino también niños que están en peligro a causa - de malos ejemplos, corrupción, etc.

De los 173 niños citados,

29 han estado en el Tribunal T.M. en función protec

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

tora de éste.

144 en función reformadora.

Los de función protectora son normalmente los acogidos por el T.F.M. con motivo del abandono de los padres, - por denuncia de un familiar o vecino, sobre las condiciones denigrantes o degradantes en que viven.

En dos barrios destaca la actuación del Tribunal; San Cosme y Ctra. Marina.

De los 37 niños del Barrio de Sant Cosme que están - internos, por diferentes motivos, están distribuidos en las siguientes instituciones:

- Hogares Mundet
- Colectivo de Zona Franca
- Residencia Juvenil El Cano
- Juan XXIII
- Rubí
- Lérida
- Maternidad
- Siracusa
- Puch d' Olena

En cuanto al resto de la población, están internos los siguientes:

- 9 en Hogares Mundet
- 4 en Instituciones de Cáritas
- 15 en Instituciones de la Generalitat

La demanda de internamiento va en aumento, debido a los numerosos problemas que se detectan. Gracias al servi

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

cio de ayuda a domicilio se va frenando esta demanda, pues se atienden algunos casos. Sin embargo, llegará un momento en que las disponibilidades de personal no serán suficientes, y además, estos niños necesitan muchas más horas de dedicación de las que las trabajadoras familiares del Ayuntamiento puede ofrecer.

De ahí la importancia de montar un colectivo en El Prat que permita acoger a estos niños y atenderlos debidamente, sin necesidad de recurrir al Tribunal Tutelar de Menores ni alejarlos de sus familias y ambiente. De esta forma, también se podría realizar una tarea educativa con las familias simultáneamente, a fin de que los niños estén el menor tiempo posible en el colectivo.

2.4. Causas de la aparición de la problemática.

La marginación es un proceso peculiar a cada formación social y también a cada uno de sus subconjuntos (clases sociales, barrios, etc.) en el que factores básicamente socioeconómicos, pero también psicológicos interactúan produciendo un efecto de aislamiento en una persona o grupo determinado respecto a los valores de la sociedad a la que pertenecen.

2.4.1. Origen de la marginación.

2.4.1.1. Aspectos socioeconómicos.

Causas remotas, de orden sociopolítico: injusta distribución de la renta nacional, injusta distribución de la cultura y la educación Estos factores remotos segregan como productos específicos propios las causas próximas (ambientes deficitarios, zonas o barrios enteros que pade-

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

cen más dolorosamente las contradicciones del sistema de vida consumista y competitivo).

Causas próximas:

- la emigración, que produce el desarraigo, la inadaptación al medio,...
- las aglomeraciones urbanísticas: ciudades dormitorio, ausencia o insuficiencia de servicios comunitarios, inadecuación de la vivienda,...
- inadecuación del trabajo: situaciones laborales de paro, de inestabilidad y de condiciones de abuso, tanto a nivel jurídico como a nivel laboral (trabajo no cualificado, excesivo y agobiante).
- incultura, en lo que se refiere a falta de instrucción escolar, de conocimientos, de la curiosidad, la inhibición, inseguridad y sentimientos de inferioridad antes organismos e instituciones, etc.
- problemas escolares: falta de escolaridad o asistencia a aulas masivas, agudizando la problemática escolar, familiar y personal del niño.

En general, se acumulan una serie de factores sociales que determinan que estos grupos marginados perpetúen su marginación.

2.4.1.2. Aspectos psicológicos.

Todos los factores anteriores se depositan directamente en los individuos jóvenes repercutiendo genéricamente en el proceso psicológico. Como eslabón más inmediato en el origen de la inadaptación está la problemática familiar, ya

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

que la familia se hace transmisora de todas las contradicciones sociales. Como resultado de la infraestructura socioeconómica y cultural, la familia, sobrecargada de tensiones, tiende a desarrollar en sus hijos unas relaciones determinadas que podemos agrupar en torno a dos ejes: el de las carencias efectivas y el de las actitudes erróneas.

a) Carencias afectivas.

- Ausencia Moral: manifestándose a modo de indiferencia, frialdad, negligencia, hostilidad, odio, etc.
- Ausencia moral y física: abandono de los hijos, escasa relación por exceso de trabajo, cárcel, alcoholismo, familias separadas, presencia de sustitutos parentales, ...

A causa de estas carencias existe una amputación en el desarrollo de la personalidad del niño.

b) Errores educativos.

- Severidad e intolerancia, manifiesta en: malos tratos, amenazas, riñas, etc.
- Hipertolerancia e hipersensibilidad, manifestadas en la debilidad, la complicidad, el miedo a frustrar. Disminuyen la capacidad del niño de maniobrar ante los problemas.
- Alternancia incongruente de severidad y tolerancia. Esto provoca una desorientación y una ausencia de puntos de referencia que hacen muy difícil el proceso de identificación.
- Otros matices son la sobreprotección, la posesividad, etc.

Todas estas relaciones añaden conflictos interpersonales a los conflictos evolutivos normales, amputan de raíz posibilidades psíquicas difíciles de recuperar y dificultan

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

las necesidades básicas de amor, seguridad e identidad del niño.

3. PROYECTO DE CREACION DE UN CENTRO ABIERTO.

A través de una política social global para la infancia, se tendría que facilitar a las familias más conflictivas y a aquellas que presentan graves carencias económicas o sociales las ayudas necesarias para que puedan asumir a sus hijos y, cuando esto no sea posible, estudiar la posibilidad de familias substitutivas de acuerdo con el Tribunal Tutelar de Menores.

Por ello, es importante la creación de un abanico de instituciones y recursos (básicamente esplais, centros abiertos y colectivos o residencias), que pudieran ser instrumentos de trabajo en la solución de toda la problemática expuesta.

Los objetivos perseguidos con la creación de nuevos servicios para la infancia serían:

- Ayudar al niño a vivir con plenitud su infancia.
- Posibilitar el paso a nuevas etapas de la vida. Se ha de evitar tanto la prolongación de la infancia como el comenzar demasiado pronto la madurez.
- Todos los niños tienen derecho a hacer uso de los circuitos de socialización que tiene la sociedad; es obligación de los educadores facilitarles el acceso a los mismos y -- apoyarlos en su adaptación.
- Es preciso luchar contra toda actitud marginadora y/o paternalista que tenga como objeto el mantener al niño en su estatus de marginado.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

- En todo momento, se intentará sacar al niño de la marginación, o evitar ésta.

Partiendo de la idea de que siempre que sea posible han de ser la familia y la escuela los responsables de la socialización del niño, las instituciones que se creen intervienen sólo como refuerzo de las deficiencias que las instituciones básicas tienen.

El Centro Abierto, institución de apoyo a la familia, funciona paralelamente al tiempo escolar y se prolonga al tiempo postescolar. Se plantea como un medio de prevención y de no institucionalización, dado que las características familiares de estos niños son suficientemente deficientes y deterioradas como para que no puedan ser atendidos en los aspectos más elementales de su evolución personal, tanto en el aspecto intelectual como relacional.

Este Centro atenderá a dos tipos de niños:

- niños sin escolarizar
- niños que asisten al Centro después de salir de la escuela.

Los objetivos son:

- Conseguir la autonomía personal del niño
- Lograr una conciencia solidaria
- Lograr su inserción crítica en la sociedad

3.1. A quien va dirigido.

El Centro abierto va dirigido a niños de 4 a 16 años que se encuentren en situaciones similares a:

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

3.2. Trabajo Educativo. Funciones.

La tarea de este Centro se situaría en el campo de la prevención secundaria; una prevención curativa con vistas a evitar los procesos de segregación de las relaciones con el entorno social. Supone el trabajar con niños y familias ya marginadas en una u otra medida. El mal ya está hecho. Se trata de evitar la agudización del mismo, de recuperar al máximo todos los elementos positivos que existan a cualquier nivel y sobre todo, de orientar el trabajo en la dirección de cortar el círculo vicioso de la marginación que se reproduce a sí mismo.

A través de las actividades del Centro, pretendemos llegar a conocer las motivaciones conscientes o inconscientes del comportamiento de los niños, robustecer su "yo" frágil, pobre o desorganizado; modificar la percepción de sí mismo y del entorno y potenciar su capacidad de maniobrar ante ambos. Se le puede ayudar a desarrollar su contacto con la realidad, su organización emocional, su conciencia de la propia problemática, su espíritu crítico, la aceptación y confianza en sí mismo, su tolerancia a los conflictos internos y a las frustraciones externas, su capacidad de expresión y comunicación y su actitud para asumir alternativas a su situación.

La tarea educativa que se llevará a cabo, irá dirigida a:

- Los propios niños

Con los que se realizarán funciones:

- .. socializadoras
- .. estimulantes, mediante investigación, juegos y depor-

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

tes, expresión, comunicación, creatividad, etc.
..de estructuración de la personalidad del niño.

Las distintas funciones se desarrollarán agrupando a los niños según las edades:

A) Preescolar. De 4 a 6 años.

Todos estos niños ya deberían estar escolarizados a partir del curso 83/84. Sin embargo, en los casos de niños no escolarizados, por el motivo que sea, se realizarán con ellos actividades escolares: psicomotricidad, expresión, didáctica, etc.

Objetivos:

- .. Evitar el abandono de los niños en casa o con los amigos, sin la estimulación necesaria.
- .. Introducir al niño en la escuela a los 6 años, o antes, si es posible.

B) Período escolar. De 6 a 14 años.

.. Niños escolarizados. Acogida de niños a la salida de la escuela. Realización de actividades extraescolares.

Objetivo: Evitar la actuación del T.T.M. e internamientos.

.. Niños sin escolarizar. En cuanto a estos niños, la función será en primer lugar el acogerlos e investigar el por qué no están escolarizados o por qué no asisten regularmente a la escuela. Mientras tanto, trabajar la estabilización del niño en el Centro, iniciando un trabajo terapéutico, educativo, muy individualizado y, al mismo tiempo, colectivamente, facilitándole lugar donde pueda expresarse y desarrollarse.

Las actividades con estos niños se realizarán durante

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

el horario escolar, además de actividades extraescolares - complementarias (expresión corporal, manualidades, relación de grupo, etc.).

Son aulas de adaptación, que no hay que confundir con las de educación especial existentes en los colegios.

Objetivo: Preparar al niño para su incorporación a la escuela lo más pronto posible.

Se puede prever la concesión de becas de comedor escolar para estos niños como un inicio de integración a las escuelas.

6) Pretaller. De 14 a 16 años.

Va dirigido a los chavales que han dejado de estudiar por no tener alicientes y no están en edad de trabajar.

Objetivos:

- .. Creación de talleres con garantías de salida válidas:
 - ... incorporación a Formación Profesional
 - ... logro de un trabajo remunerado
- .. Orientación individual, sobre todo en el aspecto laboral.
- .. Inculcar en los chavales autodisciplina y responsabilidad. (horario, limpieza de instrumentos, etc.)
- .. Aprendizaje laboral

Talleres que podrían montarse:

- .. mecánica
- .. Electricidad

Servicios que prestarían:

- .. mantenimiento del local del Centro Abierto
- .. servicios remunerados para el barrio

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Dada la poca participación por parte de las chicas, se intentará montar actividades que puedan interesarles, para lograr su integración.

- la familia.

El Centro Abierto busca la colaboración de los familiares del niño para hacer posible su trabajo.

Uno de los factores originarios de la problemática de los niños acogidos al Centro es la previa desestructuración familiar. Generalmente se trata de familias que padecen las consecuencias de una situación determinada y que no están preparadas o capacitadas para educar a sus propios hijos: indigencia, alcoholismo, etc. Esto quiere decir que los profesionales del Centro se verán profundamente implicados en la problemática de estas familias, y se enfrentarán constantemente con casos abandonicos, padres alcohólicos, carencias económicas ... que no pueden ignorarse en la medida en que son causa de otros conflictos.

Funciones que se realizarán con la familia:

- .. Seguimiento de la familia para evitar el deterioro
- .. Elaboración del proceso de inserción del niño/a en la familia desde el equipo de servicios sociales del barrio.
- .. Soporte familiar
- .. Participación progresiva de los padres en el Centro (actividades y salidas para/con los padres, reuniones mensuales).

- la Escuela.

Es muy frecuente que estos niños tengan problemas escolares y de adaptación.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

Por ello, el trabajo a realizar por el Centro será de soporte, seguimiento y adaptación del niño a la escuela, para lo que se precisará una estrecha colaboración y coordinación con los maestros.

- El Barrio.

Se ha de trabajar bajo una perspectiva global del entorno donde esté localizado el Centro, que permita a los niños articularse en su misma realidad social.

Esto es difícil, porque de ordinario la sociedad en que vivimos es excluyente y no articuladora.

Se intentará lograr:

.. la participación del niño en las actividades culturales, educativas, ... del barrio.

.. la incorporación del niño a las estructuras "normalizadas" existentes en el barrio (espais, casals de estiu, colonias, ...).

Todo ello con una doble finalidad: ofrecer a los niños una vía de participación en la problemática del barrio y al mismo tiempo concienciar a todos los vecinos del barrio de la situación y la problemática de los niños del Centro.

3.3. Actividades.

3.3.1. Niños.

- preparación de los deberes de clase
- terapia grupal como base para una observación
- ▼ observación mediante los juegos, actividades, manualidades.

3.3.2. Jóvenes.

- manualidades

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

- observación
- soporte psicológico
- taller

Horario del centro: de 8 de la mañana a 9 de la tarde

3.4. Necesidades de Personal.

Teniendo en cuenta que preveemos el atender a unos 72 niños, según esta distribución:

- 60% 7-14 años
- 20% 4-6 años
- 20% 15-16 años

El personal necesario sería:

- 10 educadores

9 de ellos se dedicarán exclusivamente a los chavales
8 niños por educador ----- 72 chavales
1 se encargará de las funciones de coordinación, asistencia a reuniones y gestiones varias.

Funciones: - atención individual y seguimientos
- organización de actividades

- 1 psicólogo

Funciones: Control psíquico
Terapia de grupo, terapias de apoyo, terapias familiares.
Los casos más complicados derivarlos a otros servicios (CAF, etc.).
Tratamiento de trastornos leves de los niños y familiares.

AYUNTAMIENTO
DE
EL PRAT DE LLOBREGAT

- 1 Asistente Social.

La Asistente Social del Equipo Social de Base no puede asumir esta tarea, dado el acúmulo de trabajo.

Funciones: Trabajo de grupo con los padres
Seguimiento de los casos

Es primordial la coordinación con los educadores y con el psicólogo, y con el Equipo Social de Base.

Se podría estudiar la posibilidad de que esta Asistente Social quede integrada en el Equipo Social de Base, en colaboración con la Asistente Social que ya forma parte del mismo, o bien que se dedique exclusivamente a las actividades del Centro Abierto.

La organización interna así como horarios está pendiente de estudio y se fijaría posteriormente.

3.5. Presupuesto.

Se prevee un coste de 14.000.000 de pesetas, que incluiría el equipamiento inicial, y los gastos de personal y actividades anuales.

El Prat de Llobregat, julio de 1983.

Proyecto elaborado por:

Equipo Social de Base

Equipo de Educadores de Calle

Delegado de Asistencia Al menor

Equipo Psicopedagógico

Centro Psiquiatría y Psicología Infantil

Centro de Planificación Familiar

Servicios Sociales del Ayuntamiento